

Sto narodnih legend.

Slovenski mladini in preprostemu ljudstvu

v pouk in zabavo

nabral in priredil

Anton Kosi.

V Ljubljani, 1897.

Izdal in založil J. GIONTINI.

35698, II, B. 8

35698

Predgovor.

Narodne legende! Kako se jih je razveselila slovenska mladina, kako so sezali po njih odrasli ljudje, ko sem leta 1890. poslal med slovenski svet drobno knjižico z navedenim naslovom! Ta veseli pojav me je tako osrcil, da sem še tisto leto nadaljeval svojo zbirko. Leto kesneje so bili že trije zvezki „Narodnih legend“ na svetlem. Pri 3. zvezku sem sicer ustavil izdavanje, toda prenehal nisem nabirati sličnega gradiva, tako da bi bil že davno lahko slovenskemu občinstvu postregel tudi s četrnim in petim zvezkom, ko ne bi bil imel važnih razlogov, ki so me odvrčali od tega.

Ko sem zbiral, prirejal in urejal narodne legende, sem se namreč uveril, da se širi med našim ljudstvom tudi nekaj takih drobtinic, katere bi bilo bolje zatreti, ne pa jih zapisovati, zakaj prav pri nabiranju narodnega gradiva verskega značaja nam je treba biti zelo opreznim in skrajno natančnim.

Tudi v moje snopiče „Narodnih legend“ je zašlo nekaj takega blaga, ki bi bilo prav lahko

izostalo ter se nadomestilo z boljšo stvarino. Misel, da v mojih sicer toli priljubljenih legendah ni vse tako čisto, kakor bi bilo lahko in bi moralo biti, ta misel me je vznemirjala vselej, ko mi je prišla slučajno moja zbirka pred oči.

Ni torej čudo, da me je zelo razveselilo naročilo čislane knjigotržnice J. Giontinijeve, naj ji priredim za tisk novo, obširno izdajo narodnih legend, ako jih namreč sam ne namerjam več izdavat.

Pričujoča moja zbirka obseza torej primerne legende iz že objavljenih zvezkov „Narodnih legend“*) in vrhu tega 52 drugih ali že natisnjenih, ali pa še nenatisnjenih legend v nevezani, pa tudi v vezani besedi. To so narodni biseri, kateri nam jasno pričajo o živi ljudski domišljiji, o lepem pripovednem daru in o zdravem humorju našega preprostega ljudstva; pojasnjujejo nam pa tudi kaj lepo resnico, da preveva narod slovenski duh pobožnosti, zakaj ljudstvo, ki s toliko ljubeznijo obravnava nabožno snov, tako ljudstvo je izvestno verno.

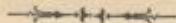
Mnogo v tej knjižici priobčenih legend**) nam kaže božjo vsemogočnost, modrost in pra-

*) Ta zbirka je v knjigotrštvu že do cela pošla.

**) Beseda „legenda“ prihaja od latinskega „legendum“ in je iz prva pomenila ono berilo, katero se je vernikom čitalo pri službi božji; kesneje so imenovali take knjige s pripovedkami iz življenja svetnikov. Sedaj pa oznamujemo z besedo „legendo“ vsako posamezno, izmišljeno pripovedko

vičnost, druge zopet nam ponujajo nauk za življenje (Prevzetna kmetica i. t. d.), ali pa nam kažejo, kako si razlaga preprosto ljudstvo nastanek te ali one prirodnine (Odkod so gobe — Kdaj je Bog ustvaril čebele); še druge pa so zgolj šaljive vsebine in imajo namen, nedolžno kratkočasiti.

Zbiratelj torej izroča svojih „Sto narodnih legend“ mladini in preprostemu ljudstvu, izražujoč na tem mestu presrčno željo, naj bi si pridobilo i to delce toliko in še več prijateljev, kolikor so si jih pridobili njegovi zveščiči „Narodnih legend“, izdani pred nekoliko leti!

o Vzveličarju, o svetniku ali svetnici in vsako pobožno pripovedko sploh. Narodna legenda pa je tista, ki si jo pripoveduje narod ali ljudstvo. Taka prehaja že mnogo mnogo let od ust do ust človeškega rodu.

Najlepši nasmeh.

Ko je še Kristus, Gospod Bog,
Po zemlji potoval okrog
Kot siromak in nepoznan,
Prišel je tudi neki dan,
Ko solnce je zapadalo,
Pred kočo revno, majheno.
Pak prosi, da bi ga vzprejeli
In ga čez noč pod streho vzeli.

Pošteni mož mu dá roko:
„Sicer res malo le imam,
A kar imam, rad bratu dam;
Če le ne bode tu pri nas
Celo prežalostno za vas.
Ker sreča je od nas zbežala
In sama žalost nam ostala.“

Pa Kristus mu odgovori:
„Spoštujmo bolečino vsi!
Saj bolečina Bogu služi,

Ker duše čisti, ž njim jih družī.
 Hvaležen vsak vam bodem čas,
 Če bi nocoj počil pri vas.“

Še gospodar večerjo dá,
 In Kristus ž njo se okrepča.
 Potem pa leže in zaspi
 In zjutraj, ko se prebudi,
 Veli: „Bilà je dobra noč,
 Imajo udje novo moč
 Za dolgo in za težko pot;
 A da za toliko dobrot
 Vam vrnem kaj, povejte mi,
 Kaj li vas peče, žalosti,
 Zakaj li vas srce boli?
 'z hvaležnosti vedèt' želim,
 Da zopet vas razveselim.“

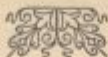
In žena mu odgovori:
 „Oh, do vračila nama ni;
 A dete najino edino
 Trpi neznano bolečino.
 In huda smrt ga bode vzela.
 Pa tega, kar bi jaz želela,
 Mi vi ne morete storiti.
 Ne more se mi izpolniti
 Edina moja želja ta:
 Da se še enkrat nasmehlja.“

Tak' toži žena žalostna,
 Gospoda k detetu pelja;

Kako je bolno in bledo!
 A ko odpre kalno oko
 Ter ga v Vzveličarja vpre,
 Zvedri se mu, nasmeje se
 Ter se smehlja tako ljubo,
 Kot da nebeški žar iz raja
 Nedolžne ustnice obdaja.
 Obema srce zaigra,
 Veselja jima vztrepeta,
 In vsak Gospoda pogleduje,
 Ta pak presrčno se raduje. —

Neviden hodi Kristus še
 Po hišah, kočah semintje.
 Bolehno dete kjer leži,
 Kjer mati joka in bedi:
 Tja tiho, krotko se spusti;
 Nasmeje dete se sladko,
 Ozdravi, ali pa s sebo
 Odnese ga Gospod v nebo.

Val. Mandelc.

Ježušček v gozdu.

Poletnega jutra, ko je sveta družina opravila jutranjo molitev, je rekel sv. Jožef Mariji: „Drva so nam pošla, zato pojdem v gozd ponja.“

Ko Ježušček to zasliši, zaprosi, naj vendar vzame božji rednik tudi njega v gozd, kjer bode gledal prelepe cvetice in poslušal vesele ptičke.

Sv. Jožef mu usliši prošnjo, in božji Otrok se ves vesel poslovil od matere. Nato pripravi sekiro in žago, potem pa gresta z Jožefom v gozd.

Prekrasne cvetice jima privzdigujejo glavice naproti, na njih pa se lesketa jutranja rosa kakor dijamanti in najdražji biseri. Vsaka stvar kaže praznično lice, sluteča prihod nebeškega Deteta.

Dasi majhen in slaboten, je mili Ježušček vendar marljivo pomagal krušnemu očetu. Pridnašal in odnašal je razne stvari, vse natanko po želji Jožefovi.

Od marljivega dela in pridnega tekanja so mu gorela ličeca; solnce pa je plavalo vedno više, in vročina je prodirala tudi skozi gosto streho gozdnih dreves. Vroči pot je tekel božjemu Detetu kar curkoma po licu.

Pod vitko jelko je rasel hladen mah. Nanj leže nebeški Otrok ves upehan od dela in vročine ter takoj trdno zaspi. Ptički ljubeznivo ščebetajo, in Jezuščku, ki sladko sanja, se zdi, da posluša angeljske zборе.

Vročina še vedno narasta. Zdaj pripogne jelka tanke vejice, združivši jih v gosto streho, da bi solnčni žarki ne vzbudili božjega Deteta.

Tudi breza bi rada postregla Stvarniku. Zatorej rahlo zašumi z vejami, da je slišati, kakor bi pela mati pri zibelki spečemu detetu.

In mah je bil ves vesel, saj si ga je izbral Gospod in Stvarnik vseh stvari za počivališče. Le žal, da je minila ura veselja tako naglo. Jezušček se vzbudi. Tudi sv. Jožef dovrši delo.

Ko se odpravljata domov, se Vzveličar še enkrat ozre na vse stvari, ki so mu tako lepo postregle in ga okrepčale. Nebeški blagoslov podeli jelki, brezi, travi in mahu, na katerem je počival tako sladko.

„Pri jaslicah bodeš stala v sveti noči, krasno razsvetljena,“ tako je govorilo božje Dete, blagoslavlja je jelko, „ker si me branila pekočih žarkov. A tebe, hladno in mehko mahovje, bodo devali v božične jaslice, ko se bode slavil spomin mojega rojstva. Ti pa, breza, ki si mi šumela tako lepe pesmi, boš krasila in hladila solnčna pota, po katerih bode hodil preveličasten izprevod.“

Zapisal Anton Kosi.

Jezus in otroci.

Na zeleni trati blizu vasi so se igrali veseli otročiči. Kar stopi z bližnjega listnika k njim lep deček z zlatimi lasci, se jim pridruži ter se igra ž njimi. Naposled seže v bistri studenec in potegne iz njega rdeče, modre in rumene kamenčke, ki so se izpreminjali v solnčni svetlobi kakor barve nebeške mavrice. Od teh kamenov dá vsakemu otroku po enega. Ko je solnce zašlo, se je deček poslovil od tovarišev. Toda eden izmed njih se ni hotel ločiti od prekrasnega dečka z zlatimi lasci. S povzdignjenimi rokami ga naprosi: „Vzemi me s seboj; pojdeva skupaj v zeleni listnik, zmeraj hočem biti pri tebi.“

Deček z zlatimi lasci odgovori: „Zdaj ne moreš iti z menoj, ali za tri dni se vrnem domov in skoro potem pridem pote!“ Nato izgine.

Ko pridejo otroci domov, pripovedujejo materam o tujem tovarišu in jim kažejo svetla darila; matere pa hitro spoznajo, da so to dragi kameni.

Ta čudovita novica se je precej razglasila po vasi; nekoliko ljudi je šlo v listnik, toda ni-

kjer niso dobili lepega dečka. Drugi pa so se zbrali ob bistrem studencu in iskali dragih kamenov; a našli so le navadno kamenje.

Ono dete pa, ki je hotelo spremiti neznanega dečka, je odslej umolknilo in je bilo silno žalostno. Prvi dan potem se je jokalo, drugi dan je zbolelo in tretji dan je umrlo. —

Zvonovi so slovesno peli, in jokajoča mati se je spomnila, da je danes veliki praznik Kristusovega vnebohoda. Po tem je spoznala, da je bil tuji deček sam mili Jezus, nebeški prijatelj nedolžnih otrok. Jokala se je še, toda jokala je solze največjega veselja.

Zapisala Lujiza Pesjakova.

Na poti v Nazaret.

(Po španski legendi.)

Kako razpaljena je zemlja,
Kako pekoč nebes obok!
Uboga mati, ki potuješ,
V naročju ti, ubog, otrok!

„Miruj, miruj, nedolžno dete,
Studenca tukaj najti ni,
Da potolažil bi ti žejo,
Ki tudi mati jo trpi.

„Vodnjak zija pred nama prazen . . .
Zahvaljen Bog! Nad zid poglej,
Tam v hladni senci se med listi
Zlaté citrone sočne z vej!

„Tam slepec sam sedi na klopi
In straži dom in žlahtni sad;
Morda se naju on usmili;
Stopiva k njemu tja pod hlad!

„O dobri mož, privošči nama
Citrono z veje eno vsaj!
Dva tujca sva iz Nazareta,
Kamòr potujeva nazaj.

„Pekoča naju žeja tare . . .“
„Kdorkoli sta, vzemita le,
Vzemita, ohladita žejo,
Saj Bog nam sadje dá in vse.““

Utrga sad ljubeča mati
Zasé in svojega Sinu.
In čudo! Trojen sad požene
Na mestu vzetega sadu.

Kdo storil je to čudo, slepec?
Poglej, spregledal si, trpin!
Ne slutiš li, kdo gleda nate?
Marija in nje božji Sin.

A. Medved.

Kolikokrat se je Marija nasmejala.

Marija se je, kar je bila živa, nasmejala samo trikrat. Prvikrat, ko je mali Jezušček ugleдал na drevesu lepo jabolko in rekel: „Jabolček, vidiš, kako sem še majhen, da te ne morem doseči? Ker ne morem jaz do tebe, pa pridi ti do mene, ker bi te pojedel tako rad.“

Tem preprostim besedam se je Marija nasmejala. Ali jablana je slušala Jezuščka in se je nagnila k njemu, da je utrgal jabolko.

Drugič se je zgodilo tako-le: Marija je urezala Jezuščku prvo suknjico in ga šaljivo vprašala, ali ve, kako jo je treba narediti. Jezušček veli: „O, to ni težko. Vidiš, ta rokavček se mora strniti tako in ta tudi tako, in oba rokavčka se morata prijeti stanu tukaj, pa spet tukaj, in tako se napravi vse drugo tako, da bo suknjica lepa in močna. Potem pa jo bom lahko nosil, še ko bom velik.“

Marija se je nasmejala preprostim besedam Jezuščkovim. Suknjica pa se je strnila, in vse se je naredilo brez šiva tako, kakor je bil rekel Jezušček. In ta suknja je rasla ž njim vred ter je

ostala cela in lepa, dokler je živel. Nosil jo je do smrti. Po njegovi smrti pa so vadljali zanjo vojaki, kakor je zapisano v Svetem pismu.

Tretjikrat se je Marija nasmejala Jezuščku, ko je bil že nekoliko odrasel in je pomagal delati krušnemu očetu, sv. Jožefu.

Sv. Jožef je potreboval deske. Desko je našel, ali ko jo je pomeril, se mu je zdelo, da je nekoliko prekratka. Jezušček veli: „Kaj zato, če je prekratka, pa jo potegniva!“

Marija se je nasmejala preprostim besedam.

Sv. Jožef in Jezušček pa sta prijela desko, in deska se jima je tako potegnila, da sta jo lahko porabila.

Zapisal J. Trdina.

Beg v Egipet.

Na noge, Jožef, vstani koj,
Marijo vzemi in nje dete,
V Egipet zbeži še nocoj
Od tukaj, iz dežele svete!

„Glej, krvožejni kralj Herod
Ti hoče dete umoriti,
Zato le brž, le brž odtod
Nocoj še, Jožef, vam je iti!“ —

Z nebes poslanec je tako
Govoril Jožefu ponoči;
In Jožef vstane ter urno
Odrine, preden zor napoči.

Je temna noč in daljnja pot,
Po vrhu zima, zima huda;
Da rešen pa bi bil Gospod,
Se mraza ne boji, ne truda.

Iz Betlehema grede zdaj
Družina vboga — brez imetja;
Pa oh, kedaj dospeje v kraj,
V deželo varnega zavetja? —

Je tuje vse, neznano vse,
 Steze odljudne so in kraji,
 Vasice ni, ne hišice —
 Žive pač tod le — tolovaji!

Molče potuje dan na dan
 Po tujih krajih teh trojica,
 Iz dola v hrib in s hriba v plan,
 Kamór ji kaže hod stezica.

In ko obzor večerni mrak
 Povije v mračna svoja krila,
 Družina sveta svoj korak
 Ustavi, da bi prenočila.

Tja v kotič mali kraj poti
 Se skupno stisne družba sveta;
 A Jožefa v samoti ti,
 Še bolj Marijo strah spreleta.

In kmalu, čuj, zasliši se
 Stopinj odmev na bližnji poti! —
 Razbojnikov to četa je,
 Ki pleni tujce tod v samoti!

Ko v kraj dospe ta nočni roj,
 Kjer družba je bedela sveta,
 Gorje, pred njo ustavi koj
 Mož oboroženih se četa.

Kot lev, ki plane na svoj rop,
 Tako na zbegano dvojico
 Divjakov strašnih skoči trop,
 Na Jožefa in na devico. — —

A enemu zmešča srce
 Obrazek Jezusov premili;
 In čudo, glej, družine se
 Na mah razbojnik ta usmili!

Drugov razljučenih celo
 Z močjo jo brani in nasveti;
 Naposled se mu udado,
 Prizaneso družini sveti. —

Bogato pa poplačano
 Mu to usmiljenje je bilo.
 Legenda nam pove, kako
 In kdaj je bil prejel plačilo:

Ko križan bil je tolovaj
 Na Jezusovem desnem kraji,
 Mu Jezus je obljubil raj:
 „Še danes bodeš z mano v raji!“

Dr. H. Z.

Marijin beg v Egipt.

(Češka).

Bog je bila sv. Devica z nebeškim Detetom zbežala hudobnim naklepom kralja Heroda v Egipt, so jo ondu povsod nadlegovali zaradi cvetoče barve njenega obraza. Prebivavci v Egiptu so bili namreč grdi zamorci.

Prisrčno je prosila Boga, da bi začrnela tudi ona z Detetom vred in da bi oba živela v tuji deželi nepoznana in nenadlegovana.

Bog je uslišal njeno prošnjo. Drugo jutro sta bili Marija in sveto Dete črni kakor oglje. — Najsi je odslej Mati božja brez nadlege hodila po Egiptu, vendar se ji je ondu godilo prav slabo.

Večinoma jo je vodil pot po goličavah, kjer ni bilo videti ne trave ne listja in kjer je bilo edino njeno krepčilo kalna voda.

Ko je že mnogo dni potovala v solnčni vročini in je marsikatero noč dremaje prebila na razbeljenem pesku, je prišla k lepi črešnji, na kateri je bilo neizmerno veliko najlepšega sadja. Ali Marija je bila tako trudna, da se je zgrudila pod drevesom in da se ni mogla več vzpeti do visoko visečega sadja.

V tem pa je blagomili Jezus iztegnil nežne ročice po njem, in hipoma je drevo globoko upognilo veje in nebeško Dete je trgalo najlepše črešnje v jerbašček. Potem se je drevo zopet vzdignilo in je stalo ravno kakor sveča.

Jezus je dajal žejni materi sočni sad, kateri jo je tako okrepčal, da se je kaj skoro mogla napotiti dalje.

Ostala je sveta Devica v Egiptu do smrti krvoločnika Heroda, in potem jo je poklical angelj nazaj v milo domovino.

In lica so Jezusu in Mariji ondu zopet cvetela belo in rožnato kakor prej.

Zapisala Lujiza Pesjakova.

Živopisec *) in Marija.

Y Rovih cerkev so zidali,
Da Mariji bi jo dali,
Ki rodila nam Boga,
V odkup vsega je sveta.

Mnogo let je teklo delo,
Preden streho je imelo.
Kadar bilo je pokrito,
Dvigalo se ponosito,
V Rove šel je kamenar
Skladat spredaj nov oltar,
Dolben s kosa celega,
Marmorja prebelega.

Še je drugi mož prišel;
Velik je klobuk imel,
Mlad je bil, kodravih las,
Širopleč, tenak črez pas.
Tudi ta je rabil tam,
Pisat hodil novi hram

*) Živopisec = slikar.

Ter na odru prelepo
 V strop obrazil to in to;
 Zjutraj se je zgodaj trudil
 In do mraka tih pomudil.

Stal na odru je nekdam,
 Okončaval sveti raj:
 Otea, Sina in Duha
 V glorji svetlega neba.

Kadar to je dokončal,
 Počivaje ni prestal;*)
 Vzel iz shrambe nov je kist,**)
 Gibek ves, tenak in čist,
 Ter nebeški je Kraljici
 Ž njim obsolnčil devski lici,
 Bogožarnost jima dal,
 Da sijala bi do tal,
 Z vrha tam, kjer njo klečečo,
 Roke sklenjene držečo,
 Sredi blaženih družin
 Venčal Otec je in Sin.

Kadar to je cvet imelo,
 Kakor da bi vse živelo,
 Zdaj svetnice in svetnike,
 Sivobrade, mladolike,
 Dodelaval je okrog,
 Gledal na cerkveni lok.

*) prestal = nehal. — **) kist = čopič.

Zdelal je i to povsod;
 Kista ni položil v kot,
 Da praznovat bi odšel,
 Ker je posla še imel:
 Zbore angeljcev perutnih,
 Goloplečih, dolgoskutnih*)
 Tod je čelil, tam vršil,
 Dokler ni dovoljen bil.

Pot si vroč je zdaj otrl
 In po stropu se ozrl.
 Dokončal je! — Ves obraz
 Svetil se mu je tačas,
 Ker gotovo malone
 V cerkvi se bliščalo je,
 Kar je mislil narediti
 In po stropu razdeliti;
 Le Marijin še rokav
 Nekaj hotel je poprav.
 Kadar tudi to stori,
 Tih na lestvi poslani.

Zahrešči pod njim deska
 In prelomi se prhka;
 Z odra pade ropotaje,
 Oder se za njo zamaje!
 Les je grmel, hram bobnel,
 Živopisec obledel!

*) Skut = obleka.

Lestva se je ž njim zibala,
 V cerkev izpod nog zdrčala!
 Jedva se je sam ujel,
 Z desno kljuko oprijel,
 Ki železna in podvita
 V strop cerkveni je zabita,
 Da svetilnik pozlačen
 V kljun prijemlje zakrivljen.

Tam je visel dolu v grob,
 Milo se ozrl na strop,
 Kjer Devica je klečala,
 Venčana se priklanjala.
 Pregloboko je vzdihnil,
 Glasovito k nji zavpil:
 „Mati, vselej sem na sveti
 Želel Tebi v čast živeti;
 Oh, iztegni zdaj roko,
 Drži me pokonci ž njo!“
 Kaj zavpil je, kaj dejal,
 Razumela ni drhal,
 Ki strahoma blizu vrat
 Gledala je v cerkvi zad;
 Razumela Deva mila,
 Roko mu je pomolila
 Ter med nebom in zemljo
 Ga držala kvišku ž njo,
 Da pritekli so ljudje,
 Ga spustili na deske.

Ne izgine osem dni
V cerkvi oder nov stoji,
Živopisec na deskah
Zopet ima kist v rokah,
Piše Devi ž njim na čast,
Kako visel je v propast,
Z nje pomočjo bil otet,
Iznad brezdna smrti vzet.
To v zahvalo in spomin,
K znanju poznih rodovin
Del na zid je v levo stran,
Kjer je še današnji dan.

Fr. Levstik.

Hudobna mačeha.

Zivela je nekoč mati, ki je imela dve hčerki: Marico in Anico.

Marico je imela mati rajši nego Anico, a to zategadelj, ker je bila Marici prava mati, Anici pa le mačeha. Zato pa je mati Anico jako sovražila in gledala le na to, kako bi jo pognala iz hiše. Nekega dne — bilo je pozimi — je rekla mati Anici, naj gre jagod brat in ako jih ne prinese, jo kar naravnost zapodi iz hiše.

Anica sluša in gre, kakor ji je rekla mačeha. Ko pride že precej daleč, jo sreča Marija in ji reče: „Deklica, kam greš?“

Anica zajoka in pravi: „Grem jagod brat in če jih ne prinesem, me bo hudobna mačeha zapodila od hiše.“

Marija reče: „Tam-le na ona zlata vrata potrka, in prišli bodo angeljci odpirat.“

In res, ko Anica potrka na vrata, pridejo angeljci odpirat, pa ji dajo poln jerbašček najlepših jagod.

Veselo jih je ponesla Anica mačehi na dom.

Skoro potem je šla tudi Marica nabirat jagod, ker si je mislila, da bode nabrala še veliko lepših. Tudi njo sreča Marija in jo vpraša: „Deklica, kam greš?“

Marica ji osorno odgovori: „Kaj tebi do tega, kam grem, grda baba!“

Marija ji reče: „Tam-le na ona železna vrata potrka.“

Marica je potrkala na železna vrata, in prišle so hudobe, ki so jo raztrgale na drobne kosce.

Zapisal J. T.

Mati božja in nema kraljica.

Svoje dni je živel kmetič v velikih stiskah in nadlogah. Smrt mu je pobrala ljubo ženko, a nesreča mu je vzela vse premoženje, da mu ni ostalo nič razven majhne hčerke. Sam sebe ni imel s čim živiti, in vendar je moral skrbeti še za hčerko. Da je otrok trpel silo, ga je bolelo huje nego njegovo trpljenje. Nekega dne je šel v gozd pred kapelico Matere božje in ji je bridko tožil nadlogo, češ, da ona umeje žalost roditeljev, ki morajo gledati rodnega otroka v sili, pa mu ne morejo pomagati. In glej! Takrat se mu je prikazala Mati božja kot kraljica nebes in zemlje v srebrnih oblakih, z zlato krono na glavi sredi angeljev. Marija se je usmilila siromaka in je vzela njegovo hčerko s seboj v nebesa. V nebesih je bilo hčerki neizrečno dobro; jedla, pila in igrala se je z angeljčki, oblečena je bila v lepo belo obleko, obšito z bliščečimi zvezdicami in dan za dnevom je prihajala večja in lepša. A Mati božja je hotela izkusiti njeno pokorščino; zato ji je izročila vse ključe nebeškega kraljestva, rekoč: „Dva-

najst vrat smeš odpreti, kadar hočeš, a trinajstih nikoli!" Deklica je odpirala vrata za vrati in je povsod našla kaj lepega in čudovitega. „Kaj neki zapirajo trinajsta vrata?“ si je mislila. Odslej jo je radovednost hudo mučila. Naposled se ni mogla več premagati in je odprla tudi trinajsta vrata. Ali kazen za njeno nepokorščino ji je bila že za petami. Skoro pride Mati božja in jo posvari, da je bila tako nepokorna. Deklica je sicer tajila, ali nič ni pomagalo; Mati božja ji je vzela ključe, jo zapodila iz nebeškega kraljestva na zemljo, in deklica je ostala nema, dokler ne bi priznala svoje pregrehe.

Na zemlji se je deklica tako bala ljudi, da je prebivala v gozdu, živela ob koreninah in zeleniščih ter prenočevala v otlem drevesu.

Nekega dne je prišel kraljev sin v tisti log na lov. Kraljevič je našel deklico, in njena lepota ga je tako očarala, da jo je vzel s seboj in se poročil z njo, dasi je bila nema.

Za leto dni jima je Bog dal sina. Tisto noč se ji je prikazala Mati božja in jo opominjala, naj prizna svojo pregreho. Ker kraljica tega ni hotela, ji je Marija vzela otroka in ga odnesla s seboj v nebesa. Za leto dni jima je Bog dal drugega sina. Zopet se ji prikaže Mati božja in jo opominja, naj spozna svojo pregreho. A zaman, kraljica tega ni hotela. Zato ji je vzela Marija tudi drugega otroka in ga odnesla s seboj v nebesa.

Ljudstvo je začelo godrnjati in govoriti, da kraljica nalašč pokončuje otroke, katere ji pošilja Bog; ali kralj jo je neizrečno ljubil, in zato se ji nihče ni upal storiti kaj žalega.

Tretje leto je podaril Bog kraljici tretjega otroka, in tretjič se ji je pokazala Mati božja sedaj z obema prejšnjima otrokoma ter ji je obljubila, da ji vrne oba otroka, ako spozna svojo pregreho; ako pa tega neče storiti, ji vzame še to tretje dete, ljubeznivo hčerko, in jo odvede s seboj v nebesa. Kraljica pa je ostala trdovratna, in Mati božja ji je vzela tudi hčerko.

Zdaj se pa nevolja vsega ljudstva ni dala več potolažiti. Vsi so zahtevali, da se mora kraljica kaznovati s smrtjo. Kralj je žaloval, a ni mogel pomagati. Kraljico so obsodili, da jo sežgo. Že je stala kraljica privezana na grmadi, katero so podžigali na štirih krajih.

Kralj je iz svojega poslopja obupajoč gledal ta strahoviti prizor, a spodaj je množina radovednega ljudstva čakala kraljičine smrti. Takrat, v zadnjem trenutku, ko so jo že obhajale smrtné bridkosti, se je spomnila, kako se je pregrešila z nepokorščino in pozneje s trdovratnostjo do nebeške Kraljice in kako bi zdaj rada vse popravila z odkritosrčnim priznanjem.

To je mislila v srcu, in glej, že ji je bilo odpuščeno. Ogenj je ugasnil, in kraljica je izpregovorila ter javno priznala svojo pregreho.

A nad njo so se odprla nebesa, in Mati božja v srebrnih oblakih je prišla s preljubeznivo deklico v naročju in na vsaki strani z enim dečkom ter je vse tri izročila materi.

Vsi so bili srečni in zadovoljni ter so hvalili Boga za toliko dobroto.

J. S—a.

Bodimo usmiljeni in odkritosrčni.

Ko sta naš božji Vzveličar in sv. Peter potovala po svetu, sta prišla do neke vasi. Kreneta v gostilnico ter prosita prenočišča. Neusmiljena gospodinja pa jima reče: „Pri nas že ne moreta ostati. V tej sobi bomo imeli veselico, a drugje imamo polne shrambe različnega blaga. Potni ljudje pa imajo tudi radi smolnate roke, in le prerado se jih kaj prime.“ To rekši jima pokaže na bližnjem gričku ubožno kočo, rekoč: „Tja gori pojdita; pri oni hiši radi prenočujejo prosjake.“ Vzveličar in sv. Peter se obrneta ter gresta naravnost proti ubožni koči. Ko prideta tja, poprosita stanu, in usmiljeni ljudje ga jima takoj dado. A siromašni ljudje bi bili potnikoma tudi radi postregli; zato so začeli zbirati drobiž po hramih, da bi poslali po polič dobrega vina v omenjeno gostilnico. Ali Vzveličar jim reče: „Čemu bi pošiljali v gostilnico po vina, ko ga imate sami doma?“ Ubožni gospodar gre v klet, in glej, v kleti so polni sodi najboljšega vina, a na policah je vse polno suhega mesa in drugih stvari za prigrizek, v kašči in v skrinjah pa polno žita in

drugega blaga. Tudi denarjev je bilo dosti. Iz kratka, pravi blagoslov božji se je razlil na ubožno hišo, kjer je bila poprej le jediščina in beda. Ošabni gospodinji pa je še tisti večer zbolel mož, in vsa živina je poginila še tisto noč. Vino iz polnih sodov je izteklo do zadnje kapljice po kleti. — Tako kaznuje pravični Bog skopuhe in neusmiljene ljudi že na tem svetu.

Pri ubožni hiši pa je ostal še dalje blagoslov božji. Na sadnem vrtu je bilo vse polno rdečih in dišečih jabolk. Zaželel si jih je bližnji graščak. Da bi mu ustregli, so mu jih poslali poln košek. Ali deček, ki je nesel jabolka v graščino, je bil hudoben. Srečal je na poti dva potna moža, ki sta ga vprašala: „Deček, kaj neseš v košku?“ — „Nič!“ odgovori deček, se zasmije potnikoma ter gre dalje svojim putem. Ko pride deček v graščino, vidi, da je prinesel prazen košek. Graščak se razsrdi in ga kaznuje, misleč, da se hoče deček šaliti z njim. Ves osramočen se vrne domov. Drugič pošljejo drugega dečka z jabolki v graščino. Ta je bil prijazen in odkritosrčen. Tudi ta sreča na poti dva potnika, ki ga vprašata takisto kakor prejšnjega. Deček jima pokaže jabolka, rekoč: „Vidita, prijatelja, lepa jabolka imamo pri nas. Vzemita si jih nekoliko. Nesem jih našemu dobremu graščaku.“ Potnika ga zahvalita za ponudbo ter mu obljubita blagoslov božji. Deček pride v graščino ter odda graščaku poln košek lepo dišečih jabolk. Graščaku je bil

deček tako po volji, da ga je vzel za svojega, ker niso imeli svojih otrok pri graščini. Ko se je graščak že zelo postaral, je izročil posinovljenemu dečku graščino, zemljišče in vse drugo blago, kar ga je imel. Tako deli Bog usmiljenim in odkritosrčnim otrokom svoj blagoslov!

Zapisal G. Križnik.

Ošabna krčmarica na Limbarski gori.

Na južni strani Dunajske ceste, ki drži od Ljubljane proti Štajerskemu, stoji Limbarska gora. Pred davnim, davnim časom je stalo baje na tej gori krasno poslopje — sloveča gostilnica, ki je bila zmerom polna gostov, domačih in tujih. So-sebno radi so se mudili v nji potniki; izvrstna vinska kapljica, okusna in tečna jedila, vedno prijazni obraz krčmarice — bogate vdove — vse to jim je zelo ugajalo ter jih vabilo vanjo. Silno bogata je bila ta krčmarica, a tudi ošabna in napihnjena in brezsrčna proti siromakom. Oj, kako vendar bogastvo često pokvari človeka! Torej vsega je imela dovolj ta krčmarica. Življenje pa ji je sladila tudi krasna hčerka, katero je ljubila nad vse ter jo čuvala kot zenico v očesu.

Bilo je nekega dne proti večeru. Mrak je bil⁴ legl⁴ na zemljo. Naša krčmarica je prišla na prag, da bi se nekoliko naužila čvrstega zraka. Po veliki cesti sta prihajala dva potnika. Videlo se jima je, da sta že trudna in shojena. Kdo sta neki bila ta moža? — Božja potnika, sv. brata Valentin in Peregrin. Ko prideta do krčme, prav ponižno

pozdravita gospodinjo, in sv. Valentin jo naprosi prenočišča, rekoč: „Ali bi naju hoteli vzeti čez noč? Denarja sicer nimava, da bi vam plačala stan, pa vzprejmite naju za božje plačilo, ki ga doboste za to v nebesih. A tudi na zemlji vam bode sreča vedno mila, ako se usmilite ubožcev.“ Ošabna krčmarica ga zavrne z zaničljivim glasom: „Kaj meni treba sreče, saj imam vsega dovolj, v hlevih cele črede živine, v kletih polne sode najboljšega vina, v skrinjah cele kupe denarja in v sobah vedno polno veselih pivcev. Čez noč pa jemljem le tiste, ki imajo s čim plačati sladko moje vinčece.“ To rekši misli oditi, a svetnik se postavi prednjo, ji zapreti s prstom ter povzame z resnim glasom: „Nisem, pa tudi ne bodem pil vina pri tebi, niti ga plačeval; tudi prenočišča te ne bodem prosil nikoli več. Vedi pa, prevzetnica, da me bodeš nocoj še klicala na pomoč, in preden odbije ura polnoč, bo tvoja sreča končana!“ — — Prišla je črna noč — za prevzetno krčmarico strašna noč. Preden je udarila ura devet, ji je pocepala v hlevu vsa živina — in žena je vsa žalostna obrnila oči k nebesom ter glasno klicala: „Oh, pomagaj mi, dobri Bog; pomagajta mi sveta brata, Valentin in Peregrin!“

Ni še bila ura deset, ko so popokali v kletih sodje, in vse vino je izteklo po tleh. Vsa potrta žena je sedaj vzdihovala ter klicala pomoči od zgoraj, rekoč: „Usmiljeni Bog, pomagaj mi; pošljita mi pomoč, sveta brata Valentin in Peregrin!“

A to še ni bila največja nesreča! Okolo enajste ure se ji zgrudi hčerka — prej zdrava kot jedro — in obleži mrtva.

Vsa ponižana je vzdihovala krčmarica ter prosila pomoči od Boga, od svetega Valentina in njegovega brata, svetega Peregrina.

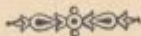
Ura še ni udarila dvanajst, kar se je vnelo tudi lepo poslopje ter pogorelo do tal. —

O, kako milo je sedaj vzdihovala uboga žena ter tožila svojo nesrečo ljubemu Bogu in svetima bratoma Valentinu in Peregrinu!

A zaman! Pomoči od nikoder. Njena ošabnost se je hipoma izpremenila v ponižnost. Sedaj, ko bi bila rada pomagala vsakemu siromaku, sedaj, ko bi bila radovoljno prenočila vsakega siromašnega potnika — sedaj je bila sama ubožica!

Vidiš, čitatelj dragi, kam zavede človeka napuh, kam brezsrčnost — bodi torej ponižen, pa tudi usmiljen!

Zapisal A. Kosi.

Jezus in plevice.

Nekega dne sta prišla Vzveličar in sv. Peter do žensk, ki so plele proso. Solnce je vsak dan tako pripekalo, da je bila zemlja od prevelike vročine že vsa razpokana. Težko je bilo delati na polju. Ko prideta do njih, jih vprašata, kako jim gre delo izpod rok.

„Slabo,“ odgovori prva plevica, „ker je presuho.“ Temu pritrde vse druge plevice. „Mislimo pa, da žejna zemlja skoro dobi potrebne mokrote, saj nam že žabe in lisice obetajo dež.“

„Tako,“ reče Vzveličar in gre dalje, „najga vam pa dado žabe in lisice.“

Žareče solnce je pa sedaj pripekalo še bolj; dežja ni bilo, dokler niso ljudje zanj prosili Boga, ki poji zemljo.

Zapisal Fr. Ks. Krušič.

Znamenja dežja.

Gospod in sveti Peter sta
Ob hudi suši pot'vala ;
Pekoče solnce je sijalo,
Ker dolgo časa ni dež'valo.

Pa v govorici tej in tej
Koračita počas' naprej,
Kar jima mož, grede po poti,
Prileten, star že pride proti.

Ga vpraša sveti Peter zdaj :
„Al' vroče, oča, vam je kaj?“
„Seveda““, starček urno pravi
In te besede še pristavi:

„Zares vročina huda je,
Pa menim, kmalu dež pojde,
Že videl črnega po cesti
Sem davi zgodaj polža lesti.““

Gospod pa mu odgovori :
„Mož, vaša vera prava ni,
Nebo zaradi tega dalo
Dežja ne bode vam še kmalo.““

Naprej grestà in drugi dan
 Potujeta na drugo stran;
 Sijalo solnce je pekoče,
 Biló je grozno, grozno vroče.

Pa v govorici tej in tej
 Koračita počas' naprej,
 Kar jima mož, grede po poti,
 Prileten, star že pride proti.

Ga vpraša sveti Peter zdaj:
 „Al' vroče, oča, vam je kaj?“
 „Seveda“, starček urno pravi
 In te besede še pristavi:

„Zares vročina huda je,
 Pa menim, kmalu dež pojde,
 Pod streho mojo se viseča
 Zaprla neža je bodeča.“

Gospod pa mu odgovori:
 „Mož, vaša vera prava ni,
 Nebo zaradi tega dalo
 Ne bode vam dežja še kmalo.“

Naprej grestà in drugi dan
 Potujeta na drugo stran;
 Pekoče solnce je sijalo,
 Ker dolgo časa ni dež'valo.

In v govorici tej in tej
 Koračita počas' naprej,
 Kar jima mož, grede po poti,
 Prileten, star že pride proti.

Ga vpraša sveti Peter zdaj:
 „Al' vroče, oča, vam je kaj?“
 „Seveda““, starček urno pravi
 In te besede še pristavi:

„Zares vročina huda je,
 Pa menim, da že dež pojde,
 Že v kadi zjutraj je brbljalo,
 Ko prvo solnce je pris'jalo.““

Gospod pa mu odgovori:
 „Mož, vaša vera prava ni,
 Nebo zaradi tega dalo
 Dežja ne bode vam še kmalo.“

Naprej grestà in drugi dan
 Potujeta na drugo stran;
 Pekoče solnce je sijalo,
 Ker dolgo časa ni dež'valo.

Pa v govorici tej in tej
 Koračita počas' naprej,
 Kar jima mož, grede po poti,
 Prileten, star že pride proti.

Ga vpraša sveti Peter zdaj:
 „Al' vroče, oča, vam je kaj?“
 „Seveda“, starček urno pravi
 In te besede še pristavi:

„Zares vročina huda je,
 Po polju vene skoraj vse,
 Pa saj nam Bog pomaga v sili,
 Dež kmalu dal nam bode mili.“

Gospod pa mu odgovori:
 „Mož, pravo vero imate vi,
 Še danes dež na polje pride,
 Ki v tej okolici se snide.“

Naprej grestà, na drugo pot,
 Zgodi se, kar je del Gospod:
 Megla nebo in solnce skrije,
 'z oblakov kmalu dež se vlije.

Učiš se človek iz tegà,
 Da verovat' gre le v Bogà
 In da verjeti v prazne vraže
 Nam poti prave pač ne kaže.

M. Valjavec.

Jezus in ošabni kosec.

Jezus in sv. Peter sta prišla nekoč do ubožne hiše. Stara ženica je sedela na pragu. Jezus jo vpraša: „Kje je vaše kosilo, žena?“ — „V božjih rokah,“ odgovori starka.

Skoro potem sta prišla sveta potnika do travnika, na katerem je kosec kosil travo. Jezus ga vpraša: „Kje je tvoje kosilo?“ — „Kaj vama do tega! Nikar ne mislita, da bi ga kaj dobila,“ odgovori ošabni kosec.

Ko hočeta Jezus in Peter dalje, ugledata pod košatim grmom koščevo kosilo. Jezus reče Petru: „Vzemi in ponesi ga oni ženi, ki nama je rekla, da je njeno kosilo v božjih rokah!“

Zapisal S.

Jezus in sejavec.

Ko sta Jezus in sv. Peter hodila po svetu, sta prišla do moža, ki je sejal na njivi.

„Kaj delaš?“ ga vpraša Jezus.

„Repo sejem.“ — „Komu?“

„Sebi.“ — Jezus in sv. Peter sta odšla dalje in sta našla drugega, ki je tudi sejal.

„Kaj delaš?“ vpraša zopet Jezus.

„Repo sejem.“ — „Komu?“

„To Bog ve, zakaj mnogo jih pojde tukaj mimo in marsikdo si bode izmeknil repo ter jo snedel.“

Temu drugemu sejavcu je potem vzraslo toliko repe, da jo je komaj zvozil domov; prvemu pa je vzrasla samo ena, a bila je tolika, da jo je imel zase vse leto zadosti.

Zapisal J. S—a.

Kristus v gosti povabljen.

Svoje dni sta živela uboga zakonca, ki v borni koči nista imela ničesar kakor eno kokoš. Ker sta bila pridna in pobožna, sta bila vedno zadovoljna s tem, kar sta si bila pripravila s svojimi rokami, in nista nikoli godrnjala zaradi svojega uboštva.

Nekega dne si izmislil mož, naj bi zaklala za prihodnjo nedeljo kokoš in povabila Kristusa na kosilo. Tudi ženi je bila ta misel po volji, torej je rada privolila.

Žena je že v soboto zvečer zaklala kokoš ter jo pripravila v nedeljo lepo za kosilo. Mož pa je odšel in ponižno naprosil Jezusa, naj pride danes v njegovo borno kočjo na kosilo. Vzveličar mu je tudi obljubil, da pride.

Ko pa je žena doma pripravljala kosilo, so prišli zaporedoma trije berači ter jo naprosili božjega daru. Vsakemu je dala, kolikor je vzmogla, zadnjemu celo kos kokoši, ki je bila ravno že pečena. Berači so jo lepo zahvalili in odšli.

Nato pride mož veselega srca domov, zakaj ves čas ni mislil na drugo nego na Kristusa, ki bo danes pri njem na kosilu.

Brž pogrneta mizo in pripravita, kar sta imela. Dolgo sicer že čakata, ali Kristusa le ni h kosilu; zato gre mož spet v cerkev in se pritoži, zakaj ga ni. Ali Kristus mu milostivo reče, da je že bil pri njem, ter mu pokaže darove, katere je bila dala njegova žena beračem. Še bolj vesel se vrne mož domov ter pove ženi, kar je zvedel.

Od tega časa sta imela zakonca toliko sreče, da sta obogatela kaj skoro.

Ko je o onem dogodku zvedel bogati sosed, se je posmehoval ubogemu kočarju, češ: „Prav se mu je zgodilo, da so na njegovo siromaško kosilo mesto Kristusa prišli le berači.“

V svoji ošabnosti pa tudi on ukaže prihodnjo nedeljo pripraviti velike gosti. Ves teden so pekli, pražili, cvrli ter pripravili jako sijajne gosti. Tudi bogatin gre v nedeljo v cerkev ter povabi Kristusa, naj pride opoldne k njemu na kosilo. Kristus mu obljubi, da pride.

V tem pa so bili tudi k njemu prišli zaporedoma trije berači, pa nobeden ni dobil ničesar; zadnjega je gospodinja celo napodila z burkljami, češ: „Kosila ne pripravljamo takim postopačem, ampak imenitnim gospodom.“

Ko pride mož domov, se mu gospodinja pritoži, kako so jo ~~jo~~ dlegovali berači in kako jih je napodila. In mož jo je lepo pohvalil nikar, da bi jo bil posvaril.

Ker Kristusa tudi k bogatinu ni bilo dolgo, je šel tudi on v cerkev ter je Kristusu ošabno očital, zakaj ga ni, saj je za mnogo imenitnih gospodov kosila dovolj, ne kakor pri njegovem siromaškem sosedu.

Kristus ga milo pogleda in reče: „Saj sem bil danes že trikrat pri tebi, a prvič in drugič me je žena dobro oštela, tretjič pa celo natepla.“

Mož se je sicer sramoval vpričo Kristusa, ali ker se ni pokesal ošabnosti in trdosrčnosti, je kaj skoro obubožal do cela.

Zapisal J. S—a.

Kristus in kmet.

Kristus se je nameril na kmeta, ga pozdravil in vprašal: „Oče, kako je?“

Kmet veli: „E, ko bi imel človek vsaj svojega konja, da ne bi bilo treba zmerom najemati, bi bilo še, še; tako pa je slabo, da ne more biti slabše.“

Kristus ga potolaži in reče: „Svojega konja dobiš precej, ako zmoliš z zbranim duhom brez posvetne misli eden očenaš.“

Kmet se razveseli in začne moliti. Preden še primoli do srede, se zagleda v Kristusa in ga vpraša: „Gospod, ali tudi uzdo?“

Tak je bil ta kmet, tako razmišljeni pa smo pri molitvi tudi mi drugi, potem se pa še čudimo, da nam Bog ne usliši blebetanja!

Zapisal J. Trdina.

Nepotrebni strah sv. Petra.

Nekoč so skupaj potovali Vzveličar, sv. Peter, sv. Janez in sv. Jakob ter so prišli do jezera, v katerem je kar mrgolelo najlepših rib in ribic.

„Kako dobro bi bilo naloviti nekaj rib! Spekli bi si jih, saj smo itak od dolge hoje že vsi lačni,“ reče sv. Peter. Tudi Jakob je odobraval to misel.

Kristus pa reče: „Ne svetoval bi vama tega, škoda izgubljenega časa, ker danes ne bosta ničesar ujela.“ — „Ne govori tako, Gospod, saj veš, da se ukvarjava s Petrom že od mladih dni z ribištvom in sva torej tudi spretna ribiča,“ odgovori sv. Jakob.

„No, saj lahko poskusita svojo srečo; jaz pa in Janez ostaneva v tem tu-le v senci, da si nekoliko odpočijeva.“ To so bile besede Vzveličarjeve. Gospod in Janez ostaneta ob jezeru, Peter in Jakob pa stopita v čoln ter vržeta mreže. Vrgla sta jih večkrat, toda vedno so ostale prazne.

Še ribarita nekoliko časa, a zaman! Trud jima je bil brez uspeha! Niti ena ribica se ni ujela.

Žalosten se obrne naposled Peter k Vzveličarju ter reče: „Gospod, ničesar ne moreva ujeti, stori, da dobimo ribe!“

Resno odgovori Kristus: „Resnično, resnično ti povem, Peter, odsihdob bodeš lovil ljudi!“

Prestrašen vrže Peter mreže od sebe in zakliče: „Nak — tega pa že ne, ljudi pa nečem loviti!“

Mislil je namreč, da se posihdob v njegove mreže ne bode ujela več nobena riba, temveč samo ljudje.

* * *

Kakor znano, je božji Vzveličar najraje govoril v prilikah in podobah, katere pa je umel le malokdo. Tudi apostolu Petru se v tem oziru ni godilo bolje. Dokler ni Kristus poslal apostolom sv. Duha iz nebes, jim je bilo marsikaj, kar je prihajalo iz božjih ust, nejasno in neumevno, najsi se je božji Učenik že za svojega bivanja med njimi trudil, da jim je mnogo svojih naukov razložil na raznih primernih vzgledih.

Zapisal Anton Kosi.

Jelen, riba in ptič.

Ko sta Jezus in sv. Peter hodila po svetu, še ni bilo zidanih mostov, kakor jih imamo dandanes. Takrat so se morali ljudje prepeljavati v čolnih čez reke in potoke. Ljudje, ki so opravljali ta posel, so se imenovali čolnarji ali brodarji.

Tako je bil oče, ki je imel tri sinove. Vsi trije so bili brodarji. Imeli so siromašno kočo ob reki, ki je bila zelo globoka, a ne široka. Ko so se sinovi že naveličali večnega brodarjenja, so sklenili narediti most preko reke in pobirati mostnino. V malo tednih je bil most že narejen. Najstarejši sin je šel prvi pobirat mostnino. Prišla sta Kristus in sv. Peter. Kristus je vprašal sina, mostnino pobirajočega: „Koliko je mostnine?“ Sin odgovori: „Sto goldinarjev.“

Kristus vpraša dalje: „Ali nečeš nič drugega?“ Sin: „Nič drugega nečem nego samo suho zlato in srebro!“

Kristus mu našteje sto goldinarjev in gre dalje.

Ko pride najstarejši sin, ki je pobiral mostnino, domov, reče: „Danes sem dobro služil, dva človeka sta želela preko mosta; zahteval sem sto goldinarjev od njiju, in dala sta mi jih.“ —

Ko to začuje drugi sin, reče: „Le potrpite; jutri grem jaz mostnino pobirat in nastavim dvesto goldinarjev mostnine.“

Drugega dne gre mlajši sin na most, da bi pobiral mostnino. Prideta zopet sv. Peter in Kristus. Kristus vpraša: „Koliko je mostnine?“ Sin odgovori: „Dvesto goldinarjev, nič več.“

Kristus: „Ali ne vzameš nič drugega?“

Sin: „Nič drugega nego samo suho zlato in srebro.“

Kristus mu našteje denar in odide s sv. Petrom dalje.

Ko pride zvečer drugi sin domov, reče očetu in bratoma: „Evo me! Jaz sem danes več dobil negoli moj brat včera. Tukaj poglejte dvesto goldinarjev! Tudi danes sta prišla ona dva človeka in sta naštela mostnine, kolikor sem zahteval.“

Tretji, najmlajši sin, reče: „Jaz pa pojdem jutri mostnino pobirat.“ Ko to zaslišita prva dva brata, mu rečeta: „Ubogi siromak, ti si preneumen, tebi ona dva človeka ne dasta niti vinarja.“

Najmlajši brat reče: „Poskusiti vendar smem srečo; morda dobim še več, nego sta dobila vidva oba skupaj.“

Drugega jutra se najmlajši brat napravi in gre pobirat mostnino. — Zopet prideta sv. Peter in Kristus.

Kristus vpraša: „Koliko je mostnine?“

Sin odgovori: „Toliko, kolikor mi podelita v božjem imenu.“

Kristus: „Ali bi se rad od mene naučil kake umetnosti?“

„Rad“, odgovori mostninar, „ako mi donese kaj koristi.“

Ko to Kristus zasliši, reče mostninarju: „Bodi jelen!“ In toliko da je izgovoril, je bil že mladenič izpremenjen v jelena. Kristus zopet reče: „Bodi človek!“ In jelen se pri tej priči izpremeni v človeka.

Kristus zopet reče: „Bodi riba!“ Mladenič je bil zdajci v vodi izpremenjen v ribo. Zlate plavute je imel, luske od čistega srebra, a namesto oči je imel dva draga kamena. Na Gospodovo besedo je bil zopet človek. — Nato reče Kristus mladeniču: „Umetnost, katere te učim, ti bo donesla mnogo. A zdaj ti rečem: Bodi ptič!“

In glej, zal ptič sfrči protu nebu. Kreljute je imel zlate, a rep je bil pokrit z biseri; namesto oči je imel dva dragocena kamena.

Kristus zopet reče: „Bodi človek!“ in ptič se hipoma izpremeni v človeka.

Nato reče Kristus: „Te tri umetnosti naj ti bodo na veliko srečo!“ To rekši odide s sv. Petrom dalje.

Ko se stori večer, gre sin domov. V hiši stopivšemu, se mu brata nasmejeta na vse grlo ter ga dražeč vprašata, je li prinesel kaj prida most-

nine. Brat jima reče: „Več sem je prinesel negoli vidva v obeh dneh.“

Najstarejši brat ga zaničljivo pogleda in mu reče: „No, pa pokaži, koliko imaš!“

Tudi srednji brat ga zaničljivo pogleda, rekoč: „Kaj boš ti, uboga sirota? Ali je šlo pri tebi več ljudi preko mosta negoli pri naju?“

Najmlajši brat odgovori: „Tega ne vem, koliko ljudi je šlo preko mosta, to pa vem, da sta šla ona dva človeka, ki prihajata vsak dan. Ta dva sta me naučila umetnosti, kakršnih ne zna nobeden izmed vaju.“ — „Hahaha!“ se mu zasmejeta brata. „Pokaži no svojo umetnost, da vidiva, koliko znaš.“ In mlajši brat se je začel izpreminjati, da ju je bilo strah in groza. Mislila sta si brata, da je čarovnik, in sta ga hotela ubiti; ali on jima je ubežal.

Ko je že dolgo potoval po svetu, je prišel v deželo, v kateri je imel kralj gradove od samih biserov. Temu kralju se je ponudil za hlapca in je pasel krave, gosi in prašiče.

Nekega večera je bila pri kralju veselica in velika pojedina. Plesali, pili in jedli so, kakor bi bilo ženitovanje. Ko so se že naveličali vsega, je dejal prvi kraljevski minister: „Zdaj naj pa še vsak pokaže, ali zna kako umetnost.“

Ko to zasliši najmlajši brat, ki je služil na kraljevem dvoru za hlapca, se približa kralju in ga naprosi, da bi smel pokazati svoje umetnosti.

Kralj si je mislil, da se pastir šali, a vendar je privolil.

Brat stopi nato sredi dvorane ter reče, naj mu doneso škaf vode. Ko se to zgodi, se najprej izpremeni v lepega jelena. Vsi so osupnili. Kraljeva hči pristopi in si ulomi košček rogovja, da bi ga imela za spomin. Skoro potem se izpremeni v prelepo ribo, ki plava v škaflu po vodi. Kraljeva hči si vzame eno plavuto in jo shrani za spomin. Naposled se mladenič izpremeni v zalega ptička, ki očara vse gledavce. Kraljeva hči mu izpuli pero iz peruti in si ga spravi za spomin.

Vse to pa je varno shranila v zlato skrinjico, katero je zaprla z zlatimi ključi. — Primerilo se je pa, da je moral kralj na vojsko in tudi hlapec za spremljevalca ž njim. Daleč v sovražni deželi se kralj spomni, da je pozabil doma žezlo (kraljevo palico), brez katerega se ni smelo na vojsko. Hitro razglasi po vsem taboru, da tisti, ki mu prinese žezlo, dobi njegovo hčer za ženo. Takoj priskoči hlapec in reče, da mu on prinese palico.

Kralju je bilo to po volji.

Zdajci se hlapec izpremeni v ptiča in zleti na kraljev dom. Ondu je nekaj časa trkal na okno, dokler mu niso odprli, potem je povedal, čemu je prišel, in dali so mu žezlo.

Ko se je vrnil v kraljevski tabor, je kralj še trdno spal. Ker ni hotel buditi kralja, je tudi on malo legel k počitku. V tem pa pride kra-

ljevski dvorni strežnik mimo spečega mladeniča. Videč, kako trdno spi, vzame gorjačo in ga ubije.

Potem vzame kraljevo žezlo, vzbudi kralja ter mu je dá, rekoč: „Prav zdaj prihajam iz vašega kraljevega dvora ter vam prinašam žezlo, kakor je bilo naročeno kraljevemu pastirju. Ta slepar vam je ušel, in nikoli več ga ne bode pred vaše oči. Nič drugega ga ni bilo kakor laž. Škoda le, da je toliko časa živel na vašem dvoru.“

Tako je legal kraljevski strežnik, ki je bil ubil hlapca. Potem naglo odide iz kraljevega šatora, da pokoplje mladeniča.

Skoro se je vojska končala in kralj je premagal sovražnika. Že so bili doma in kraljevski strežnik se je pripravljaj, da se poroči s kraljično.

V tem prideta Kristus in sv. Peter do one jame, v kateri je bil pokopan mladenič. Kristus takoj zakliče: „Mladenič, vstani!“ V tem trenutku se prikaže mladenič iz jame in reče: „O, kako dolgo sem spal, ali se je kralj že prebudil?“

Kristus mu odgovori: „Kralj se je že prebudil, vojska je končana in prav danes se kraljevski strežnik poroči s kraljično. Steci torej na kraljevski dvor, zakaj ti nisi spal, nego si bil mrtev!“

Ko mladenič to zasliši, se hitro izpremeni v ptiča in sfrči pred kraljevski dvor, kjer se je že vse pripravljalo na svatovščino. Ondu se iz-

premeni v človeka in sede na klop pred kraljevo palačo.

Tu sedečega, ga najde postrežnik in ga vpraša, zakaj sedi tu in čaka. Mladenič ga naprosi, da bi ga pustil v dvorano, kjer so gosti. Postrežnik mu odgovori: „Ako znaš kako umetnost, idi v dvorano, ako pa ne znaš ničesar, ti tega ne svetujem!“ Mladenič mu pove vse, kar zna, in postrežnik ga pusti v dvorano.

Ko stopi mladenič v dvorano, pove, da bi rad pokazal svoje umetnosti. Kralj privoli. Mladenič se hitro izpremeni v jelena. Kraljična stopi po zlato skrinjico, v kateri je hranila košček jelenovega rogovja. Skoro se vrne. Zdaj pristopi k jelenu ter mu pritisne košček tja, kjer mu je bilo odkrhnjeno malo rogovja, in glej, v dvorani je stal prelep jelen, kateremu so se vsi čudili.

Jelen se zopet izpremeni v človeka. Mladenič reče prinesiti škafo vode. Ko se to zgodi, se izpremeni v ribo. Ali ene plavute ni imel. Kraljična pritisne plavuto, ki jo je imela v skrinjici, tja, kjer je bila ribi odkrhnjena plavuta, in bila je cela riba. Mladenič se zdaj izpremeni v ptiča, ali ene peroti ni imel.

Kraljična mu pritisne perot, in zal ptič stoji pred njimi v dvorani.

Kralj, vse to videč, spozna nekdanjega pastirja. Tudi kraljična ga je spoznala ter rekla, da je to tisti, ki je bil prišel po kraljevo žezlo.

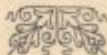
Tako je prišlo strežnikovo sleparstvo na dan. Seveda se je tega zelo ustrašil.

Kralj se razjezi in vpraša navzoče goste: „Kaj je treba storiti s starim ključem, ako se izgubi ter se v tem naredi nov, a potlej se zopet najde stari ključ?“ Ženin prvi odgovori temu vprašanju in reče: „Novi kjuč se mora obesiti na žrebelj, a stari ključ ostane, da ga rabimo.“

Kralj ga ostro pogleda in mu reče: „Sam sebe si obsodil, ker nisi pravi ženin moje hčere, nego ženin je ta mladenič, zakaj on mi je bil prinesel žezlo.“

To rekši, zapove hlapcem, da ga zvežejo in obesijo.

Ko se je vse to zgodilo, so praznovali poroko s kraljično. Potem so se začele velike gosti, na katerih sem bil tudi jaz. Dali so mi jesti in piti iz naprstnika, kar je zgolj resnica, ker imam še zdaj moker jezik.

Kakor pravo, tako zdravo.

Ko so svetniki hodili po zemlji, so šli nekoč Bog, sv. Peter in sv. Pavel skupaj in prišli k siromaku, ki je imel majhen vinograd in v njem kočico. Pa ga poprosijo, naj bi jim nabral grozdja, da bi jedli. Siromak precej vzame canjico, pa ide k trsu, ki mu je rodil najboljše grozdje, in začne trgati; ali Bog zakliče iz kočice: „Nečem od tam, ampak natrgaj mi z onega sosedovega trsa.“ Ali siromak mu odgovori: „Kakor pravo, tako zdravo; jaz tega ne morem storiti, dokler sem živ.“ Zopet mu reče Bog: „Ali pojdi na moj odgovor! Kdo te bo neki videl?“ Siromak zopet odgovori: „Kakor pravo, tako zdravo. Ako ne vidijo ljudje, vidi Bog. Jaz tega za glavo ne morem storiti; ampak bodite zadovoljni z mojim.“

Svetniki nato umolknejo, sedejo ž njim za mizo, počijejo in jedo grozdje, potem vstanejo, da bi odšli, in poprosijo siromaka, naj bi jih privedel na pot. Starček precej vstane in se obrne, da bi jih spremil; ali ko se obrne od kočice, vzame Bog goreč žarek, pa ga vtakne v streho. Starček jih privede na pot. Ko se poslavljaajo, pogledajo na siromakovo kočico, ali ta je vsa v plamenu.

Starček odhiti v svoj vinograd, in svetniki vprašajo Boga: „Gospod, kaj se je pregrešil ta siromak, da si mu zažgal še to ubožno kočico? Vidiš, da se še po tebi ni dal pogovoriti v greh!“

Bog jim odgovori: „Prav zato sem mu zažgal kočico, ker je siromak in poštenega srca, prav dela in dobro misli. V oni koči so nekdaž prebivali hudobni ljudje, pa so zakopali silo blaga pod njen prag. Ti hudobneži so pomrli, in za blago ne vé nihče kakor jaz sam. Ta gospodar je služil svojega gospodarja vso mladost verno in z velikim trudom, preden si je prislužil to mestece. Pa je bil tako zadovoljen s tem, kar je imel, da bi mesta, kjer stoji kočica, nikdar ne prekopal; ali zdaj ga bo moral prekopati ter bo našel, kar je zaslužil pred Bogom.“

Svetniki nato postojé, da vidijo, kaj bode. Siromak se vrne. Videč, da mu je kočica zgorela v prah, bridko vzdihne in reče: „Hvala Bogu tudi za ta dar! Kakor pravo, tako zdravo!“ Pa vzame motiko, da bi razgrebel pepel. Kakor mahne z motiko, zadene ob sodec, ga izvali iz tal in najde v njem silno blaga. Ugledavši to blago, se obraduje, vzdihne in reče: „Hvala Bogu za njegov dar! Kakor pravo, tako zdravo!“

S tem blagom je sezidal na istem mestu veliko poslopje in je potem glavaril onim, katere je bil zvesto služil v mladosti.

Iz Sketove „Čitanke“ I.

Bodi zadovoljen!

Ko sta Bog in sv. Peter hodila po svetu, stašla nekega dne po cesti ob potoku.

Mladenič je stal ondu in gledal v vodo, kako so plavale ribe.

Bog ga vpraša: „Mladenič, kaj delaš tukaj?“

— On mu pove: „Gledam, kako ribe veselo plavajo, pa si mislim: Oh, ko bi bil riba, to bi bilo veselje!“

Bog ga vpraša: „Ali bi bil res rad riba?“

Ko mladenič pove, da res, mu veli Bog: „Skoči v vodo!“ On skoči v vodo in se izpremeni v ribo.

Čez leto dni božja potnika zopet potujeta po tem kraju, in Bog reče Petru: „Ko sva bila lani tukaj-le, je stal mladenič poleg potoka in se je na mojo besedo izpremenil v ribo; pokličiva in vprašajva ga, kako se mu godi v vodi.“

Bog ga pokliče, in mladenič pride iz vode ter mu pove, da ni zadovoljen. „Ob povodnji, ko je kalna voda, se komaj ogibljem, da me ne podsuje in ne pobije kamenje.“

Vpraša ga Bog, ali hoče še biti riba. Mladenič pove, da ne. „Toda ko bi bil ptič, to bi bilo veselje!“

Takoj mu veli Bog: „Zleti v zrak!“ In že zleti mladenič kot ptič v zrak.

Leto mine. Zopet prideta Bog in sv. Peter po tisti cesti; pokličeta mladeniča ter ga vprašata, kako se mu godi. „Slabo! Komaj kam grem, da bi si dobil živeža, že pride človek, pa me zapodi; v zraku me pa preganjajo ujede, da nimam nikdar ljubega pokoja.“ — „Ali torej nečeš več biti ptič?“ ga vpraša Bog. Mladenič pove, da ne. „Torej bodi človek, kakor si bil! Sedaj si menda pač do dobra prepričan, da je človek najsrečnejša božja stvar na zemlji!“

Zapisal G. Križnik.

Usmiljenje.

Berač je prosil po vasi. V prvi hiši, kjer se je oglasil, je videl silno siromaštvo, vendar mu je gospodinja prijazno rekla: „Ljubi mož, jako mi je žal, da vam nè morem ničesar dati, saj vidite, da nimamo sami ničesar.“

Mož je šel dalje.

V drugi hiši je bilo še večje siromaštvo. Tu mu je prišla stara ženica naproti in mu je rekla: „Oh, ljubi mož, kako rada bi vam dala vsaj kosce kruha! Toda verujte mi, da ga še sama nimam niti drobtine pri hiši.“

Pri tretji hiši, ki je kazala že zunaj veliko siromaštvo, je rekel gospodar: „Ta hleb kruha bode naša večerja; tukaj imate kos tudi vi, več vam ne morem dati.“

Pri četrti so ga zopet prijazno vzprejeli, in star mož mu je podaril suknjo, češ: „Sam imam dve suknji; eno dam vam, a drugo obdržim zase. Več vam ne morem dati, saj vidite, da sem sam ubožen.“

Tako je hodil prosjak od hiše do hiše. Povsod so ga dobro vzprejemali, dasi je povsod videl veliko siromaštva.

Zunaj vasi vrže prosjak razcapano obleko raz sebe, razpne dvoje kril ter se v angeljski podobi vzdigne v nebesa. Skoro je nebeški krilatec stal pred obličjem božjim.

„Gospod vojnih trum,“ reče angelj, „prihajam prosit pravice.“

„Povej, česa želiš od mene?“

„Poslal si me bil preiskavat srca ljudem, in bil sem v vasi, kjer sem našel največje sočutje in usmiljenje do ubožcev. Tako usmiljenih ljudi še nisem nikjer videl, a vsi so ubožni, jako ubožni. Kako vendar puščaš tako usmiljene ljudi v tolikem uboštvu? Daj jim bogastva in videl boš, da bo njih usmiljenost brez meje.“

Bog odgovori: „Tvoja želja se izidi!“ Nato se je razlil blagoslov božji na ono vas; uboštvo je izginilo, a prišlo je v vas premoženje, obilost in bogastvo.

Potem je Gospod zopet poslal angelja na zemljo, da bi ljudem preiskaval srca, in angelj je zopet prišel kot prosjak v tisto vas.

Ko je stopil v prvo hišo, je videl vsega obilo, a prijazna gospodinja mu ni prišla naproti, nego dekla se je zadržala nanj: „Tukaj se nič ne deli!“

V drugi hiši je videl še večje bogastvo; tudi stara ženica je še hodila po sobi, a ugledavši prosjaka, je zamrmrala: „Že zopet prosjak!“ ter je odšla v hišo. Za nekoliko časa je priskakljaj mlad deček, podelil ubožcu kos kruha ter zbežal.

Prosjak je z glavo majaje odšel v tretjo hišo. Oni mož, ki mu je bil dal kos kruha, je hotel ravno stopiti v napreženo kočijo, ko ga je ubožec nagovoril. Bogatin ga čmerno pogleda, mu godrnjaje vrže nekaj denarja in se odpelje.

V četrti hiši je našel starčka, ki mu je bil prej tako dobrovoljno podaril suknjo, polovico svojega imenja. „Gospod“, ga nagovori prosjak, „ali se še spominjate, da ste bili pred letom dni ubožcu podarili suknjo? Glejte, jaz sem oni ubožec. Od tedaj vas je Bog obilo blagoslovil; znam, da se me boste usmilili zdaj še bolj.“

Bogatin ga resno pogleda, potem odpre omaro in vzame iz nje suknjo, rekoč: „Takrat sem imel dve suknji, in sami priznavate, da je bil lep dar, ko sem dal vam eno. Tudi zdaj vam nečem dati manjšega daru. Vzemite ono drugo suknjo; jaz sem obogatel v nji, morda obogatite tudi vi.“

Ta zasmeh je prosjaka užalil, odšel je in za vasjo se je dvignil v nebesa. Z žalostnim licem je stopil pred obličje božje.

„Zakaj si tako žalosten?“ ga vpraša Bog.

„Žalosten sem, ker sem grešil zoper Tvojo pravičnost in modrost. Bil sem zopet v oni vasi, kjer so me bili lani siromaka vzprejemali tako prijazno in usmiljeno. A zdaj, ko so obogateli, so se vsi izpremenili. Prej so imeli za ubožca tolažbo in usmiljeno srce, a zdaj imajo trdosrčnost in posmeh. Hudo sem se zmotil o teh ljudeh, in to je, kar me žalosti.“

Bog mu reče: „Sin moj, ustvaril sem človeško srce in ga tudi dobro poznam. Človeško srce je kakor maslina, ki daje olja samo takrat, kadar se stiska; tako se tudi iz človeškega srca samo takrat cedi olje usmiljenosti, kadar ga stiskajo uboštvo, žalost in nadloge.

Ubožni ljudje imajo usmiljeno srce.“

Zapisal J. S—a.

Posvečuj praznik!

Žena je šla na dan sv. Petra na njivo, da bi si našela nekaj trave za kravo. Ko je bila že našela poln koš, je pristopil k nji star mož in ji dejal: „Oj, ženska, zakaj žanješ danes? Kaj ne veš, da je danes Bogu posvečen dan?“ — „Krava mi je lačna“, odgovori žena, „pa sem šla na njivo, da bi ji malo našela.“ — „Naj ti bode“, reče mož, „vendar se čuvaj, da ne prideš drugič!“

Ona mu to obljubi. Nahrani doma kravo in namolze opoldne mnogo mleka. Popoldne pa se ne more več premagovati, pa gre zopet na njivo, da bi našela trave, češ, da bi imela krava zopet zvečer toliko mleka in da bi še kaj našela za prihodnji dan. Ko pa žanje, se ji prikaže Kristus in jo nagovori tako-le: „Ti trdovratna žena, zakaj si šla zopet žet? Kaj ne veš, da je to velik greh? Mojo zapoved si prelomila, sedaj pa si le izberi, hočeš li rajši hraniti pet sirotic, ali pa samo dve?“ Žena si je mislila: „Bolje je hraniti dve nego pet“, pa je rekla: „Dve“. Komaj je to izgovorila, je Kristus izginil. Pokazali sta se pa dve kačici, ki sta jo spremljali do doma. Ko pa je stopila v hišo, sta ji skočili na prsi in jo ogrizli do smrti.

To je bila kazen, ker ni bila spoštovala praznika.

Zap. J. Barlè.

Prevzetna kmetica.

Jezus in sv. Peter sta prišla potujoč po svetu do krasnega poslopja. Na pragu je ravno stala kmetica. Sv. Peter jo pozdravi, rekoč: „Bog ti pomagaj, kmetica, Bog ti daj srečo!“

Prevzetno odgovori žena: „Kaj mi treba pomoči od Boga, kaj mi treba še večje sreče, nego jo uživam; imam polne hleve lepo rejene živine in polne žitnice silja!“

Neznana potnika odideta, in sv. Peter pravi: „Gospod, dovoli, da kaznujem ošabnico z veliko nadlogo!“

Vzveličar ne odgovori ničesar. —

Nekaj dni kesneje je nanesel pot naša potnika zopet v ono vas. A takrat nista našla več ne velike in lepe hiše, pa tudi ne ošabne kmetice. Na pogorišču je vzdihovala in jokala potrta žena — prejšnja bogata in napihnjena kmetica.

„Bog ti pomagaj, Bog ti daj dobro!“ pozdravi sv. Peter žalostno ženo.

„Da, Bog mi pomagaj in sv. Marija, saj sem tudi res potrebna pomoči!“ odgovori žena vsa pobita.

Pomni: Bog prej ali slej ostro kaznuje vsako prevzetnost. — Nesreča spokori človeka ter ga stori krotkega in ponižnega.

Zap. Anton Kosi.

Plačilo pridnemu in lenuhu.

Ko sta Kristus in sv. Peter še hodila po svetu, sta prišla nekoč do razpotja. Tam je stalo košato drevo in v senci pod drevesom je ležal lenuh ter naslanjal glavo na podložene roke. Kristus se naredi, kakor ne bi vedel za pravo pot, ter ga vpraša: „Mož, povejte nama, katera je prava pot v Jeriho?“ Mož je bil toliko len, da se mu ni poljubilo odgovoriti, pa tudi roke ni maral iztegniti, da bi jima pokazal cesto. Le nogo je nekoliko vzdignil in ž njo pomignil na tisto stran, kamor naj gresta.

Za nekaj časa sta prišla do moža, ki je pridno delal na polju. Kristus vpraša tudi tega, ali je to prava pot v Jeriho. Kmet stopi bliže in reče: „Zdaj sta že na pravi poti, pa prišla bosta še do več razpotij, in lahko zaideta. Zato hočem nekaj časa hoditi z vama in vama kazati pot.“ Priljudni mož je šel ž njima uro daleč, dokler niso prišli na vrh klanca, odkoder se je že videlo mesto Jeriho.

Ko se je kmet poslovil, je sv. Peter vprašal nebeškega Učenika: „Gospod, kakšno plačilo boš dal temu možu za to, da je šel tako daleč z nama?“

Kristus reče: „Dal mu bom prav leno ženo.“ Sv. Peter se začudi in vpraša dalje: „Kako boš kaznoval onega lenuha, ki nama ni odgovoril in tudi rok ni hotel izmekniti izpod glave, ampak je pokazal pot z nogo?“ Kristus odgovori: „Dal mu bom prav pridno ženo.“ Peter se spet začudi in reče: „To pa vendar ne bo pravično plačilo!“ Kristus odgovori: „Tega ne umeješ. Lenemu moram dati pridno ženo, da ga bo živila, sicer bi umrl od gladu; treba pa je, da živi toliko časa, kolikor mu je namenjeno. Pridnemu pa ne smem dati pridne žene, zakaj če bi oba delala tako pridno in živela tako varčno, bi skoro obogatela in bi se utegnila polakomniti, zakaj denar ima čudno moč do človeka. Ne za večno življenje, ampak skrbela bi le za časno premoženje in bi tako pogubila dušo. Da se torej dobri, pridni in priljudni mož vzveliča, mu bom dal eno ženo, ki bo pojedla, kar bo več pridelal. Tako bo mož spoznal, da mu na tem svetu ni pričakovati sreče; zato se bo skrbno pripravljaj za večnost.“

Iz „Mira“.

Kristus, sv. Peter in čolnar.

Kristus in sv. Peter sta potovala po svetu. Neka dne sta prišla do globoke in široke reke, čez katero je čolnar prevažal potnike. Mostov še takrat ni bilo. Čolnič je bil privezan ob bregu, a čolnarja ni bilo videti.

Sveti Peter je hotel takoj prijeti za veslo, da bi se prepeljala brez čolnarja, a Kristus mu je to prepovedal.

„Gospod, saj sem vendar spreten ribič in zato tudi izvrsten čolnar. Če primem za veslo, se gotovo ni bati nevarnosti in nesreče.“

„Res je to; a sediva rajši sem-le pred kočo, da si nekoliko odpočijeva. Čolnar se že še vrne“.

Peter sluša.

Ko že nekoliko časa sedita pred čolnarjevo kočo, ugledata od daleč čolnarja. Prihajal je ravno iz cerkve bližnjega holmca. Ves tožen je bil, in njegovo obličje je pričalo, da se je bil jokal. Sveti Peter je mislil, da prihaja od pogreba.

„Oprostita, da sta čakala tako dolgo.“ Tako pravi čolnar s prosečim glasom. — „Stopita še nekoliko v mojo kočo, da se okrepčata“.

Potnika mu izpolnita željo, in čolnar jima postreže s kruhom, suhimi ribami in vinom. Ko se okrepcata, stopijo vsi trije v čoln.

Počasi se pomika čolnič preko vode. Zdajci vzame Vzveličar iz zavitka svederce. Nosil ga je s seboj še od takrat, ko je bil v delavnici rednika sv. Jožefa za kratek čas vrtal v deščice. Skrivaj izvrtal luknjo v čoln.

Da ni voda vrela v ladjo, je Vzveličar z nogo mašil luknjo, dokler se niso srečno prepeljali čez reko.

Tam se božja potnika poslovita od prijaznega čolnarja, ga presrečno zahvalita za postrežbo in prevoznjo ter nadaljujeta svoj pot.

Ideta nekoliko časa, kar zaslišita od reke sem glasen krik. Sv. Peter se ozre ter vidi, kako je prav v tem trenutku čolnar s čolnom vred izginil v valovih. „Gospod“, zakliče sv. Peter ves prestrašen, „otmi čolnarja; zdajci bode utonil!“

A Kristus mirno odgovori: „Pustiva ga, ljubi moj, naj se zgodi volja mojega Očeta! Vedi, da sem jaz vzrok tej nesreči, ako jo že hočeš imenovati tako. Dočim smo se prepeljavali, sem prevrtal dno in držal luknjo z nogo, dokler nismo dospeli do kraja. Čolnar ni opazil luknje; voda je sedaj privrela skozi njo in zalila ladjo, pa tudi čolnarja.“

Ko je sv. Peter zaslišal te besede, ga je izpreletela groza. Kristus pa je nadaljeval: „Volja mojega večnega Očeta je torej izpolnjena, in lahko se radujeva zaradi tega . . .“

„Gospod in Učenik“, ga ustavi sv. Peter, „ne umejem Te!“

„Peter dragi!“ ga prijazno zavrne Vzveličar, „vem, da me ne umeješ, ker si ubožen na duhu. Ali nisi videl, ko sva pričakovala čolnarja, kako je prihajal ves objokan in pobit z onega holmca? Mislil si, da je bil pri pogrebu, a ni bil. Prihajal je iz cerkve, kjer je bil prejel zakrament svete pokore. Resnično skesan se je bil izpovedal velikih grehov; zakaj vedi, ljubi moj, da je bil čolnar, ki se je ravnokar potopil, velik, velik hudodelnik! Sto in sto ljudi je oplenil na vožnji preko vode in jih pometal v reko. Vsa ta zločina se niso zvedela še do dandanes. Večkrat se je že hudo kesal svojih zločinov, a vselej je zopet zabredel v stare grehe. Ako bi bil živel še dalje, bi bil zopet zašel na kriva pota in bi bil večno pogubljen. Ali ni bolje, da se sedaj raduje med vzveličanci v nebesih?“

Žarek nebeške luči je pri tej priči razsvetil um sv. Petru; ves skesan je spoznal, da je nebeški Oče pravičnost in modrost sama kakor v nebesih tako na zemlji!

A. Kosi.

Kako je sv. Peter dvojil o božji pravičnosti.

Bil je lep poletni dan. Z neba, jasnega kakor ribje oko, je pripekalo solnce. Božja potnika, Vzveličar in njegov zvesti spremljevalec sv. Peter, sta prišla do velike kmetiške hiše. Težko obloženo sadno drevje, valovito polje z zeleno koruzo in rumeno pšenico je bilo okolo nje.

Bilo je ob žetvi, in ravno so se trije ženjiči, mož, žena in dvanajstleten deček, pripravljali, da bi poželi lepo, težko pšenico pred hišo. Kristus in sv. Peter sedeta v senco pod črešnjo. Žena zdajci stopi k njima ter jima reče: „Gotovo sta siromašna potnika; pojdiva z menoj v hišo, saj vem, da sta lačna in žejna!“ Nedolgo potem sta dobila potnika košarico črešenj, hleb kruha in več koscev suhega sira. Tudi mož in deček sta pustila ravno pričeto delo in prišla v hišo. Med gospodarjem, gospodinjo in svetima potnikoma se je vnel prav živahen razgovor.

„Le vzemita in okrepčajta se, saj bomo imeli letos, kakor se kaže, vsega dovolj. Na polju in povsod uspeva vse tako lepo, da je kar veselje; in če nas ljubi Bog ohrani toče, izvestno to

leto pridelamo toliko, da bomo imeli potem za dve leti dovolj živeža“. Tako je modrovala zgovorna ženica ter dostavila nekamo zaupno: „Sicer ne mislimo vsega porabiti sami; polovico pridelkov prodamo, da nam bode mogoče sinka dati v mestne šole: deček je bistre glave in ima veselje do učenja.“ —

Potnika se dostojno zahvalita za postrežbo ter odideta iz gostoljubne hiše.

„Kaj ne, dobri in bogaboječi so ti ljudje, pri katerih sva bila ravnokar?“ vpraša sv. Peter božjega tovariša. „Seveda“, reče Vzveličar, „toda treba nama bode pospešiti korake. Ali ne vidiš, da se zbirajo na zapadu hudourni oblaki? Le hitiva, da prideva še o pravem času kam do hiše!“ —

Že so padale debele kaplje, vmes se je vsula toča, debela kakor orehi; bliskalo se je in grmelo, da je bilo groza. Prišedši do bližnje kočje na hribu, se ozreta sveta moža v dolino; pa kaj vidita? Uprav nad ono kmetijo, kjer so ju bili nekoliko prej vzprejeli tako ljubeznivo, je razsajala nevihta najhuje.

„Ubogi ljudje“, vzdihne sv. Peter, „gotovo jim je toča potolkla vse! In kako lepo so nama bili postregli!“

„Prav govoriš, Peter, toča jim je vse uničila,“ odgovori Vzveličar resno.

Božja potnika se posušita ter se, ker se je nevihta že poglobila, zopet odpravita na pot. Za-

losten, skoro plakaje, je šel sv. Peter za božjim Učenikom. Gospod ga vpraša: „Kaj ti je vendar, da si tako žalosten?“

„Oh, Gospod, zdi se mi, da ravnanje Tvojega večnega Očeta ni pravično! Kako prijazno so naju vzprejeli tam doli, in Ti sam si pritegnil, da prebivajo v tisti hiši dobri in bogaboječi ljudje! Sedaj so pa tako nesrečni. Zakaj nisi naprosil Očeta, da bi bil odvrnil nezgodo od toli ljubeznivih ljudi ter rajši razlil svoj blagoslov čreznje?“

„Peter, Peter, zakaj dvojiš o božji modrosti in pravičnosti?“ ga posvari Kristus ter nadaljuje: „Ali nisi slišal, da bi dali oni starši za novce, ki bi jih izkupili za preobile pridelke, sinka v šole?“ — „Ali bi bilo to kaj napačnega?“ vpraša sv. Peter.

„Seveda! Ta deček bi bil kesneje velik gospod, bil bi pa še večji nasprotnik in sovražnik svete cerkve. Sedaj pa bo samo to, kar je njegov oče, namreč pošten in pobožen kmetovavec. Oni dobri ljudje bodo pridelali letos komaj toliko živeža, kolikor jim ga bode ravno dovolj za svoje potrebe.“

„Gospod milostivi“, vzklikne sv. Peter, „odpusti, odpusti!“

Ljubeznivo poda božji Sin sv. Petru roko ter pravi: „Tvoji pomisleki o božji modrosti in pravičnosti so sicer grešni, vendar se ne boj, zakaj moj Oče je rekel: Blagor siromakom na duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!“

Sveta moža odideta dalje in se zopet razgovarjata o drugih rečeh.

„Dan se je nagnil; mrači se že, treba nama bode prositi prenočišča“, pravi Vzveličar.

Tik ceste je stala siromašna, že na pol podrti koč. Potnika naprosita gospodarja prenočišča. Mož ju prijazno vzprejme in jima veli stopiti v sobico. Tam ugledata tudi ženo z otrokom v naročju.

„Oj, le ostanita pri nas, najsi smo siromaki ter ne vzmoremo mnogo,“ pravi žena ter ju povabi k večerji.

Potnika se navečerjata ter ležeta spat. Ko se drugo jutro vzbudita, dobita dober zajutrek, nato se zahvalita in se zopet ravnata na pot. Preden pa odideta, vzame Vzveličar tako, da ga nihče ni opazil, otroka iz zibelke. Potem gre s sv. Petrom v klet in izpusti vse vino iz edinega soda, ki so ga imeli siromašni ljudje.

„Gospod in Mojster, zakaj si storil to? Saj so naju vendar lepo vzprejeli.“ Tako pravi sv. Peter, ko gresta iz hiše.

Vzveličar molči.

Ideta dalje in Vzveličar pravi: „Peter, onim ljudem, pri katerih sva ravnokar prenočila, sem tudi zapalil koč, ozri se, prav sedaj je vsa v plamenu!“ Peter se ozre. Plamen se je vzdigoval visoko v zrak.

Apostol je bil sedaj silno žalosten, vendar je molčal.

Prideta do velikega potoka. Ko dospeta sredi brvi, vrže Jezus dete v vodo, da utone.

Razsrdil se je nato svetnik ter se je drznil Vzveličarju z ostrimi besedami očitati njegovo početje. „Najsi si sam Sin nebeški, si vendar neusmiljen in grozovit! Tudi Ti moram povedati, da ne bom več hodil s Tabo. Ali si usmiljenim ljudem tako poplašal dobroto? Vino si jim izpustil, hišo si jim zažgal in edinega otroka si jim vzel ter vtopil.“

„Ne huduj se, ljubi moj Peter“, mu seže Gospod nasmehoma v besedo. „V sod, iz katerega sem ubogim ljudem izpustil vino, je bil padel strup; kdor bi ga pil, bi umrl. Hiša je bila stara in bi se bila itak podrla sama. Notri v steni pa je velik kup srebrnjakov. Ko jo bosta mož in žena razkopala, bosta našla one novce ter si sezidala novo lepo hišo. Iz deteta pa, ki je ravnokar utonilo, bi bil nekoč razbojnik, ki bi bil žalostno umrl na vešalih in bi bil tako vekomaj pogubljen. Vedi, ljubi Peter, da je bolje tri duše pustiti v nebo kakor samo dve.“

„Prav govoriš, Gospod in Učenik! Oprosti mi, ker sem Te zopet tako razžalil! Nikdar več ne bom dvojil o Tvoji in Tvojega Očeta modrosti in pravičnosti; saj je to, kar storita, vse prav in dobro!“ Solza kesanja je zaigrala apostolu v očeh, Kristus pa je dejal: „Blagor siromakom na duhu, zakaj ti bodo posedli nebeško kraljestvo!“

Anton Kosi.

Bogatin in siromak.

Po Grimmu.

Y starih časih, ko je ljubi Bog še potoval po zemlji, ga je nekega večera dohitela noč, preden je prišel do bližnje gostilnice. Tik ceste sta stali dve hiši; ena velika in lepa — dom bogatinov; druga majhna in neznatna — svojina siromakova.

Gospod obstoji pred hišama, se obrne proti velikemu poslopju ter misli: „Temu bogatinu gotovo ne bodem nadležen, pri njem se oglasim.“ Potrka torej na vrata. Bogatin odpre okno in vpraša, kdo je zunaj in kaj hoče.

„Prenočišča vas prosim“, reče Gospod.

Bogatin si ogleda potnika od nog do glave in ker je zelo priprosto oblečen in mu ni videti, da bi imel mnogo denarja, zmaje bogatin z glavo ter reče: „S prenočiščem ne bo nič; vse prostore imam polne selišč in semenja in če bi vzprejemal in prenočeval vsakogar, ki potrka na moje duri, bi gotovo nazadnje še sam prišel na beraško palico.“

To rekši zaloputne okno in pusti neznanega potnika samega.

Ljubi Bog obrne bogatinovi hiši hrbet ter gre naravnost proti siromakovi koči. Toliko da

potrka, že pride siromak odpirat ter zajedno naprosi potnika, naj vstopi in ostane pri njem čez noč. „Trda tema bode skoro,“ pravi, „in danes ne morete več dalje.“

Prijetno so iznenadile te besede božjega potnika, in takoj je vstopil. Tudi žena siromakova je pozdravila tujca, podavši mu roko.

Nato hitro pristavi k ognju lonec krompirja ter pomolze kozo. Ko je bila miza pogrnjena, je sedel Kristus med prijazna gostilnika in slastno použival uborno večerjo.

Ko so povečerjali in je bil že skrajni čas za počitek, je žena skrivaj šepnila svojemu možu: „Kaj ne, da prepustiva za to noč svojo posteljo trudnemu potniku, da si bolj odpočije; saj se je dokaj zmučil z dolgo hojo. Za naju pa napravim na tleh posteljo iz slame.“

„Kajpada“, reče mož, „takoj ponudim potniku mehko ležišče.“

Gospod se brani in brani, a ker mož in žena ne odjenjata, se naposled uda.

Drugo jutro je stal že na vse zgodaj siromaken zajutrek na mizi.

Ko se tuji gost poslavlja in zahvaljuje za prijazni vzprejem in lepo postrežbo, postoji nekoliko med vrati ter pravi: „Ker sta toli gostoljubna in milosrčna, si zaželita treh reči, in izpolnim jih vama.“

Nato odgovori siromak: „Kaj naj si želiva drugega kakor večno vzveličanje in da bi, dokler živiva

ostala zdrava in bi imela vedno potrebnega kruhka ; za tretje pa ne vem, česa bi želel.“

Gospod reče: „Ali bi vama ne bila ljubša namesto te-le stare hiše nova?“

„Kajpada, tudi nova, lepa hiša bi naju vese- lila, vendar bi nama bilo najljubše, ko bi se nama izpolnila želja, katero sem izrekel najprej.“ Tako je siromak ponižno odgovoril božjemu potniku.

Kristus izpremeni siromakovo staro hišo v krasno novo palačo ter naglo odpotuje.

Solnce je stalo že visoko, ko se je prebudil bogatin, ki prejšnji večer ni bil hotel vzprejeti tujega potnika pod streho. Nasloni se kakor po navadi na okno — a kako se začudi, ko ugleda na nasprotni strani namesto borne kočice siromaškega soseda veliko in krasno hišo, pokrito s svetlordečo opeko!

Hitro pokliče svojo ženo ter ji pravi: „Glej krasno poslopje, kako je nastalo! Steci k sosedu vprašat, odkod ta čudna izprememba.“

Žena sluša. Soseda ji razložita vse natanko, kako sta prenočila tujega potnika, kako jima je zato izpolnil tri želje, ki sta mu jih bila morala izreči: večno vzveličanje, zdravje in vsakdanji kruh in vrhu tega namesto stare kočice lepo novo hišo.

Ko žena bogatinova vse to zve, steče domov ter pove možu, kakor je siromaški sosed dobil tako veliko, krasno poslopje.

„Človek bi kar počil od jeze,“ se razjezi bogatin. „Kaj me je vendar motilo, da nisem vzel tujca čez noč, saj je bil tudi pri meni!“

„Zajaši hitro konja,“ mu nasvetuje žena, „morda še dohitiš tujca, pa ga naprosi, naj tudi tebi izpolni tri želje.“

Bogatin s čilim konjičem naglo zdirja za neznanim potnikom, katerega tudi skoro doteče. Ljubeznivo in sladko govori z njim in ga tudi naprosi, naj mu oprostí, ker ga sinoči ni pustil v hišo. „Ključa sem iskal,“ se laže hinavec, „a v tem ste odšli. Prosim vas, oglasite se pri meni, ko se boste vračali.“

„Bodem, če me kdaj pot privede mimo tebe,“ odgovori Kristus.

Nato vpraša bogatin, ali bi smel tudi on izreči tri želje kakor jih je njegov sosed.

„Zakaj ne,“ pravi Gospod, „a bolje, da si ne želiš ničesar, zakaj ne bilo bi dobro zate.“

Bogatin pravi, da si izvoli nekaj, kar mu prinese srečo.

„Bodi ti,“ reče božji potnik, „tri želje, ki jih izrečeš, naj se ti izpolnijo.“

Vesel odjezdi bogatin domov ter premišljuje, česa bi si želel.

Ko je tako premišljeval in vedno bolj popuščal vajeti, je začel konj skakati, in to ga je zmiraj motilo v razmišljanju. Rahlo potrka konju na vrat, rekoč: „Miruj, konjiček moj!“ Toda konjiček je uganjal burke še nadalje.

Naposled se jezdec razsrdi, in ko se konj postavi na zadnje noge, zakriči nejevoljen: „Da bi si vendar vrat zlomil!“

Komaj to izgovori, tresk, padeta jezdec in konj na tla. Konj je bil mrtev; niti ganil se ni.

Bogatinova prva želja je bila izpolnjena. Ker pa je bil mož zelo velik skopuh, ni hotel puščati sedla na cesti. Oprta si ga torej ter se odpravi, seveda peš, proti domu.

„Dve želji še imam“, se tolaži bogatin in počasi koraka po vroči peščeni cesti. Vroče mu je prihajalo vedno bolj, sedlo ga je zelo težilo, in vedno še ni vedel, česa bi si želel.

„Če bi si želel tudi vse dežele sveta in vse zaklade“ — pravi sam v sebi, „vedno bi se še česa domislil, to vem že sedaj; zato si pa hočem to reč uravnati tako, da si ne bom imel želeti ničesar več.“ Ugiblje in premišljuje. Časih se mu je zdelo, da jo je uganil, a zopet se mu je videlo to, kar si je hotel želeti, premalenkostno.

Zdajci se domisli žene, kateri je doma v hladni sobi prav dobro. To ga zelo razjezi in nehote tamrnra besede: „Da bi sedela žena sedaj rajši doma na tem sedlu in ne bi mogla z njega, ne pa da ga moram jaz vlačiti po cesti.“

Komaj je izgovoril zadnjo besedo, mu je izginilo sedlo s hrbta, in bogatin je nejevoljen opazil, da se mu je izpolnila tudi druga želja.

Zdaj mu je bilo šele prav vroče. Tekel je, da bi se zaprl doma v sobico ter premišljeval o tretji želji.

Ko prisopiha domov in odpre sobo, ugleda svojo ženo sedečo na sedlu. Kar ne more z njega; toži in vpije, da je joj.

„Pomiri se, draga žena,“ jo tolaži mož, „vse zaklade tega sveta ti dam, ako ostaneš na sedlu.“

„Kaj mi je do zakladov“, zastoka žena, „ako bi morala tičati vedno na tem sedlu! Ti si me zaželel nanje in ti mi moraš tudi pomagati z njega.“

Kaj je hotel mož? Izreči je moral tudi tretjo željo, da je ženo otel s sedla.

Ko se je žena zopet vzravnala, se je postavila pred moža ter rekla: „Ali veš kaj? Ti si glupec, jaz bi bila naredila vse bolje.“

Skopuh ni imel ničesar drugega kakor nejevoljo, trud, kletev in pa izgubljenega konja.

Siromak na nasprotni strani ceste pa je živel zadovoljno in mirno do srečne smrti.

Ant. Kosl.

Kako je sv. Peter bogoval eno uro.

Kako da si danes zopet tako malobeseden in razmišljen; gotovo ti zopet čudne misli roje po glavi!“ S temi besedami se je obrnil Vzveličar k sv. Petru, ko je potoval ž njim po širokem polju.

„Uganil si, Mojster, res čudne misli so me obhajale, in bojim se, da niso zopet pregrešne,“ reče sv. Peter ter nadaljuje: „Premišljeval sem brezkončno modrost božjo, premišljeval to in ono. A ene nesrečne misli se nikakor ne morem iznebiti. Dozdeva se mi namreč, da na svetu ni vse tako, kakor bi moralo biti. Ko bi jaz vladal vesoljnemu svetu, bi izvestno marsikaj uravnal bolje in lepše!“

Vzveličar najprej molči, potem pa povzame: „Ti bi tedaj hotel vladati vesoljnemu svetu, Peter?“

„Kajpada in celo rad“, odgovori sv. Peter. „Saj pa tudi ni nič prijetnejšega, nego je bogovanje!“

„No, bodi ti tedaj želja izpolnjena! Vladaj do večera, a zvečer mi bodeš pripovedoval, kako si bil zadovoljen in kako si uporabljal svojo oblast.“

Vidno vesel je sv. Peter vzprejel to veliko čast, dasi je dobro vedel, da jo bode užival samo do večera.

Sveta moža sta potovala dalje in prišla do kmetiške kočice na samoti. Ker ju je želodec že zelo opominjal, naj bi ga vendar ne pozabila, sta stopila v ono kočico. Tam sta ugledala kmetico, ki je pekla kruh in kolače.

„Žena, bodi usmiljena in daj lačnima potnikoma kosček kruha; kosila še danes nisva imela,“ tako poprosi Vzveličar kmetico. Ta jima prijazno odgovori: „Kruh še ni pečen, kolače sem pa ravno potegnila iz peči; vzemita vsak po en kos, prav vroči so še.“

„Bog ti povrni, dobra žena“, rečeta potnika ter se poslovita vsak s svojim kosom v roki.

„Prav je govorila žena, kolači so res še prevroči, potrpej bodem, da se nekoliko ohladi!“ beseduje sv. Peter spotoma.

V tem jima pride naproti deklica, idoča na polje.

„Kje je pa tvoje kosilce?“ vpraša Gospod deklo.

„Oh, to je danes še v božjih rokah“, vzdihne deklica.

„No, Peter, danes boguješ ti, daj torej temu lačnemu dekletu kosilce, saj nama je rekla, da je kosilo v božjih rokah.“ Te besede je šepnil Vzveličar sv. Petru na uho.

Kaj je hotel ubogi svetnik! Ravno, ko se je bil kolač dovolj ohladil, ga je moral prepustiti neznanemu dekletu.

Kristus je jedel svoj kos dalje, a sv. Peter je lačen in žalosten stopal za božjim Mojstrom. Mrmral pa je zase te-le besede: „Ne, bogovati pa res ni malenkost; že začetek se mi ni nič kaj obnesel, in kdo ve, kaj se mi utegne še pripetiti!“

Pokesal se je, poprosil božjega Učenika, naj mu oprostí, ter je ob enem bogovanje izročil Njemu, ki vse, karkoli stori, stori prav in dobro.

A. Kosi.

Vzveličar in sv. Peter mlatiča.

Kristus in sv. Peter prideta nekega večera vsa trudna in lačna v hišo neke žene. Naprosita je nekoliko jedi, da bi se okrepčala.

A žena pravi: „Kaj posebnega vama nimam dati, ker že sama nimam dosti moke; imam še sicer v skednju obilo žita, a ker ne dobim nikjer mlatičev, da bi mi zmlatili žito, ne morem spraviti zrnja v mlin!“

Žena je bila namreč tako skopa, da so morali mlatiči pri nji vselej stradati; zato tudi ni dobila mlatičev.

Žena dá potnikoma borno večerjo, in ko povečerjata, reče Vzveličar ženi: „Če res nikjer ne moreš dobiti mlatičev, ti midva zmlativa žito. Dajati nama zato ni treba drugega, nego vsak dan toliko jedi, da ne bodeva gladna!“

Žena privoli, in sv. potnika se takoj drugi dan spravita v skedenj na delo.

Vzveličar zakuri sredi skednja velik ogenj, naloži okolo njega polne snope, in glej čudo! V eden kot je letelo zrnje, v drugi pleve in v tretji prazna slama.

Ko žena vidi, da mlatiča le sedita pri ognju in da nič ne delata, dočim se žito tako rekoč samo mlati, jima reče:

„Le odidita, tako si žito tudi jaz lahko omLATIM, ne da bi vama morala dajati jedi.“

Vzveličar ugasi ogenj, in oba odideta iz skednja ter se odpravita na pot. Odhajaje pa reče Jezus Petru: „Le idiva, a za pol ure se ozri, da vidiš, kaj se bode zgodilo!“

Ko že hodita pol ure, se sv. Peter ozre in ugleda hišo vso v plamenu.

Takoj, ko sta bila odšla Vzveličar in sv. Peter, si je namreč tudi žena sredi skednja naredila ogenj, češ, da se bode tudi nji mlatev takisto posrečila kakor prej onima dvema.

Ali zelo se je motila! Plamen je švigal vedno dalje, in v kratkem času je pogorela vsa hiša.

To je bila ženi zaslužena kazen za skopost in lakomnost!

Zap. Ant. Kosi.

Kako je sv. Peter podkaval konja.

Kristus in sv. Peter sta prišla nekoč mimo kovačnice. Pred kovačnico stala dva konja; kovač ju je ravno podkaval.

„Idi in podkuj tudi ti enega konja!“ reče Sin božji sv. Petru. Peter sluša, gre in konju odseka najprej nogo, jo odnese na nakovalo ter jo tam iz lahka podkuje. Nato odnese podkovano nogo nazaj, jo pritakne na prejšnje mesto, in glej čudo, noga se prime konjskega telesa.

Tako podkuje Peter tudi drugo, tretjo in četrto nogo.

„Idiva sedaj dalje,“ je dejal Vzveličar, ki je stal na strani in gledal Petra pri delu. Kovač zahvali Petra, in sv. potnika se napotita dalje. A nista še četrť ure daleč, ko prisopiha kovač za njima, rekoč: „Potnika draga, bodita tako dobra in pojdita nekoliko nazaj h kovačnici!“

„Kaj je takega?“ vpraša Vzveličar.

„Velika nesreča se mi je pripetila“, pripoveduje kovač; „skoro potem, ko sta odšla, je prišel k meni kmet ter me je naprosil, naj mu podkujem konja, katerega je bil prignal s seboj. Jaz bi mu bil rad pokazal, kako hitro podkavam,

zatorej sem konju odsekal nogo, kakor sem bil videl tebe“, reče, obrnivši se k sv. Petru, „potem sem odnesel nogo na nakovalo, jo podkoval in pritisnil h konjskemu telesu, ali noga se ni hotela prijati. Kmetič sedaj pri moji kovačnici kliče na pomoč in vije roke. Prosim vaju, prav lepo prosim, vrnita se in priteknila nogo konjskemu telesu!“

Kristus in sv. Peter se s kovačem vrneta h kovačnici, in sv. Peter pritisne nogo na njeno prejšnje mesto.

Kovač, še bolj pa kmetič, ki bi bil skoro izgubil konja, nista mogla dovolj zahvaliti nepoznanih potnikov.

Pravijo, da ni kovač pozneje nikoli več poskušal konj tako podkavati, kakor jih je bil sv. Peter.

Zap. Ant. Kosi.

Sirotica.

Bilo je pozimi. Pod milim nebom je bilo vse zmrzlo, in sneg je padal, da so bile vse ceste zametene.

V tem slabem vremenu je šla sirotica v gozd, zakaj hišice ni imela, da bi se bila ogrela, ne posteljice, da bi bila spala; sama in zapuščena je prebivala pod milim nebom in je prosila miloščine.

Slaba srajčica, staro krilce in siromašne cokljice, to je bila vsa njena oprava. V roki je imela kos suhega kruha, katerega je bila dobila vbogajme. Ko je tako hodila po temnem gozdu in se tresla od velikega mraza, je srečala otroka, kateri jo je naprosil: „Oj, daj mi le malo kruha; že davno nisem jedel in zelo sem lačen.“

Sirotica mu dá ves svoj kruh. Nato dete izgine, rekoč: „Bog ti povrni!“

Deklica odide in skoro potem sreča drugega otroka. Tudi ta jo je naprosil: „Daj mi svoje krilce, ne morem se geniti od mraza!“

Sirotica sleče edino svoje krilce ter ga dá otročiču; tudi ta otročiček izgine, rekoč: „Bog ti povrni!“

Ali skoro ugleda tretje dete. To je hodilo boso po snegu; poprosilo jo je cokljic. Sirotica sezuje cokljice ter jih dá detetu. Tudi to izgine, rekoč: „Bog ti povrni!“

Zdaj je bila deklica v sami srajčici in je mislila, da je bode konec od mrazu. Ali čudo! Zdajci se prikaže visok gospod v nebeški svetlobi — Kristus sam.

Krotko stopi k sirotici in ji reče: „Ker si bila usmiljena in si mi trikrat izkazala svojo milost, najsi si bila sama lačna in bedna, ti hočem, preljubo dete, poplačati usmiljenost; nikdar več ne bodeš trpela ne lakote, ne nadloge!“

In Gospod je pobral nekaj pesti snega, mahu in ilovice ter dal vse to dekletu v srajčico. In glej! Ko se je sirota ozrla, je zapazila nedaleč odtod lepo hišo. Šla je do nje. Star, ubožen mož s svojo ženo je stanoval v nji. Veselo sta deklici odprla vrata.

Ko je stopila v izbo, je bila oblečena v prelepo svilnato obleko; v naročju pa je imela namesto snega, mahu in ilovice veliko zlata, svetlih biserov in dragih kamenov.

Zdaj je bila deklica neizrečno bogata. Ker je bila usmiljenega srca, so jo ljubili in čislali vsi ljudje.

Srečno in veselo je živela do sive starosti.

Zap. J. Janežič.

Kristus in Peter.

Naš Gospod in Peter sta okrog hodila,
Ljudstvu zgolj dobrote in pomoč delila.

V vas dospeta v noč, potrkata na vrata,
Kjer se jima hiša najbolj zdi bogata.

A odreče jima žena imovita:
„Takih ne vzprejemljem, le drugje iščita!“

Trkata na vrata druge borne kočē,
Bi ti prenočiti bilo ju mogoče?

Vzprejme žena bedna tujca v prenočišče,
Skuha brž večerjo, preskrbi ležišče.

Pa pri hiši reva rjuhe bele nima,
Platna kos razgrne na ležišče jima.

Ob jutranji zarji tujca se vzbudita,
Vstaneta, da gresta, ženi pa velita:

„Kaj želiš si, žena, kakega plačila,
Ker si naju tujca blago prenočila?“

„Le blagoslovita“, pravi, „moje delo,
Da uspeh in dober konec bo imelo.“

Tujca gresta dalje, žena bedna vstane,
Pohiti k ležišču, da brž platno zgane.

Zgiblje, zgiblje žena, zgiblje platno belo,
Da na poldne solnce zlato je prispelo;

Do večera zgiblje platno v bele bale,
Zgiblje, dokler niso zvezde prisijale.

Bal je v hiši polno, polno vse do stropa,
Pride jih pogledat bogatinka skopa.

V dno srca skesa se, v ustnice se grize,
Da odgnala tujca je od svoje mize.

Komaj, komaj čaka, da bi se vrnila :
„Tujcev dalje“, pravi, „ne bi več gonila.“ —

Kristus s Petrom tukaj, ondu se oglašā,
Ko dospe spet v selo, bogatinko vpraša :

„Ali bi dobilo tu se prenočišče?
Boš li dala nama kruha in ležišče?“

„Rada, rada“, vzklikne žena vsa vesela,
„Rada vaju bom čez noč brezplačno vzela.“

Postelji pripravi, prerahlja blazine,
Rjuhe razprostire iz bele konopnine.

Ob jutranji zarji tujca se vzbudita,
Vstaneta, da gresta, ženi pa velita :

„Kaj želiš si, žena, kakega plačila,
Ker nocoj si naju trudna prenočila?“

„Če mi ravno v plačo dati kaj želita“,
Žena jima pravi, „to-le mi storita:

Kterega se zjutraj bom lotila dela,
Dajta, da ves dan bom posel ž njim imela.“

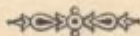
Kristus ji prikima; žena urno vstane,
Srečna vsa roke si zadovoljno mane.

Preden pa gre zgibat, spravi se do kuhe,
Da potem zgibala brez ovir bi rjuhe.

Žena bogatinka kuha in pristavlja,
Meša vse dopoldne in jedi pripravlja.

Do večera kropje vro, cvrči zabela —
Kar začela zjutraj, ves dan žena dela . . .

Anton Hribar.

Jezus in sv. Peter.

I.

Potovala sta Jezus in sv. Peter po širokem svetu. Ob cesti je sedel star, bolan siromak in ju je lepo naprosil milostinje.

„Pahni ga v jarek!“ zapove Jezus sv. Petru. Sv. Peter je molče izpolnil povelje, dasi se je čudil takim besedam.

Potujeta dalje. Prideta do klanca. Tu se je mučil voznik s težkim vozom, klet in pretepal konja, da bi bolje potegnila.

„Pomagajva tudi midva siromaku!“ je dejal Jezus in se uprl v voz. Sedaj sta konja lahko speljala.

Na vrhu klanca se ni mogel sv. Peter več premagati in je vprašal božjega Učitelja: „Učenik, povej mi vendar, zakaj delaš tako? Ali nisi storil tega dvema krivice? Onega siromaka sem pahnil na tvojo zapoved v jarek, temu vozniku pa, kateri je klet tako ostudno, sva pomagala, da je speljal.“ —

„To je tako“, mu odgovori Učenik, „oni sivi siromak je imel zlata, pobožna usta, srce pa mu je gnilo; bil je velik grešnik. Ta voznik pa je dobra, poštena in pobožna duša, vendar

je siromak slab; ni se mogel premagati, da ne bi bil klet.“ —

„Vse je dobro, vse je modro, kar storiš!“ tiho izpregovori sv. Peter. Molče je korakal poleg Jezusa, v srcu hvaleč njegovo modrost in previdnost.

(Zap. J. Barlè v „Dom in Svetu“.)

II.

Ko sta nekdam Vzveličar in sv. Peter potovala, se jima je približal berač, ki ju je naprosil miloščine.

Vzveličar ga ostro pogleda ter ga potisne od sebe. Petru se zdi to čudno, a ne reče ničesar.

Črez nekaj časa pride po cesti pevajoč mladenič. Vzveličar ga milo pogleda in se mu sladko nasmeje. To je bila za sv. Petra šele prava uganka.

„Starega siromaka je sunil od sebe, a mladeniču se je prijazno nasmehnil“, si misli sv. Peter ter vpraša Kristusa, zakaj je storil tako.

Vzveličar mu odgovori: „Berač me je sovražil, dokler ni obubožal in se ni postaral; ta mladenič pa me že sedaj ljubi!“

„Iz „Vrtca.“

Pripovedka o smrti.

Bil je bogatin. Prišla je smrt ponj. Ker bi bil rad še živel, jo je nagovarjal in prosil, da bi mu prizanesla; pa zastonj. Kaj naj tedaj stori? — Uda se trdosrčnici na videz. „Le počakaj nekoliko“, je dejal, „da te pogostim, potlej pa pojdeva.“

Smrt se ne brani. Spremi jo v klet, ji pokaže največji sod vina in veli, naj pije, kolikor hoče. Ne dá si smrt dvakrat vелеvati. Kar nagne, in sod je prazen. Bogatin gre ž njo k drugemu; smrt ga izprazni, kakor bi kvišku pogledal. Potem gresta še k tretjemu. Tudi ta je bil hitro prazen, samo da se je smrt upijanila. Bogatinu je bilo to prav po volji, zakaj to je bil namerjal, da bi jo lože ukanil.

Sune jo v prazni sod in ga zatvori, da pijana sirota ne more nikjer iz njega. Črez nekaj časa se strezne in ko vidi, da je v ječi, da jo je bogatin ukanil, jame tožiti. Rada bi iz soda, pa ne more. Prosi in prosi, pa bogatina ne more preprositi. Imel jo je zaprto dolgih sedem let. V tem ni nihče umrl. Ljudje so se pomnožili in pohudobili, da je bilo groza. Bogu se je to milo storilo. Poslal je torej angelja na zemljo k bogatinu, da bi izpustil smrt iz zapora.

A tudi angelju se je upiral.

„Ne izpustim je grduhinje“, je dejal, „dokler mi za trdno in pošteno ne obljubi, da je ne bode nikdar več pome.“

In morala mu je obljubiti, da ga ne bode nikoli več nadlegovala.

Zdaj pa je divjala tembolj. Hotela je nadomestiti, kar je zamudila v sedmih letih. Nastala je kuga, nastale so druge bolezni, za katerimi je pomrlo brez števila ljudi. Cepali so kakor jeseni muhe, ko jih omamlja mrzlota. Vse je tožilo, samo bogatin je bil vesel. Zdrav kakor riba v vodi je živel brez skrbi. Pa kaj, ko mu ni bilo moči vedno ostati mlademu!

Postaral se je. Od starosti ves polomljen, je bil nadležen drugim in samemu sebi; rad bi bil umrl, pa ni mogel. Smrti ni bilo ponj. Iskal je je križem sveta in še dandanes je išče povsod po svetu, pa je ne more najti. Vedno se mu umiče. Našel jo bode — pravijo — pa še ne hitro; in kadar jo dobi, bo skoro sodni dan.

(Zap. L. Podgoriški v „Glasniku“.)

Spanje in smrt.

Sbratovski ljubezni sta potovala nekega dne angelj počitka in angelj smrti po solzni dolini. Prideta na visoko goro ter skleneta, da tukaj prenočita.

Solnce je že zatoniло; večerni mrak se je razprostiral po zemlji. Večerno zvonjenje je bilo umolknilo že davno; vse je bilo tiho in mirno na nebu in na zemlji.

Angelja sta sedela na visoki gori, katero sta si bila izbrala za prenočišče.

Zdajci pa se je vzdignil angelj počitka, razprostrl bele roke, razlival nebeški mir po vsi zemlji ter ga trosil po kraljevih palačah kakor po ubožnih kočah. Bolniki niso več čutili bolečin, trpinom se je razjasnilo srce, siromaki so zabili skrbi, in vsem so vstajale v sanjah lepe slike pred očmi. Tudi plakajoče dete v ubožni posteljici poleg bedne matere se je utolažilo; nebeški mir se mu je razlil po licu in ga zazibal v sladke sanje.

Izpolnivši dobrodejno nalogo, je sedel angelj počitka k tovarišu, rekoč: „Glej, kako srečni so zdaj vsi ljudje na zemlji! Zazibal sem jih v sladke sanje, in ko napoči jutranja zarja, me bodo hvalili in častili, okrepečani po sladkem spanju. Kako je pač sladko, na tihem osrečavati človeški rod, in kako srečni smo nevidni poslanci dobrotnega Boga!“

Angelj smrti bolestno posluša tovariša, solza mu zalije oko, globoko vzdihne in pravi: „O, zakaj ni tudi meni dana taka naloga, kakršno imaš ti, da bi osrečeval ljudi in se radoval svojega dejanja! Tebe časti in hvali ves človeški rod; veseli se te in te željno pričakuje! Blagor ti, tovariš počitka; a gorje meni, ki ravnam ravno nasprotno! Ljudje me imajo za najhujšega sovražnika, tresejo se pred mojim imenom in strah in groza jih obhaja, kadar izvršujem svoj poklic!“

Smrtni angelj umolkne in žalostno povese čarobne črne oči; solze kakor biseri se mu udero po svetlem obličju.

Angelj miru in počitka, ganjen po mili tožbi tovariševi, ga tolaži, rekoč: „Bratec moj! Ne toži in ne žaluj; saj imaš tudi ti blagonosno nalogo! Ali ne hvali in ne časti tudi tebe pobožna in vzveličana duša, ko se po kratkem smrtnem spanju vzbudi v večno veličastvo? Ali te ne slavi kot dobrotnika in vodnika iz solzne doline v nebeško večno življenje? Ali si nisva brata in oba nevidna poslanca istega očeta? Zdaj pa še reci, da tvoja naloga ni enaka moji nalogi!“

Veselo dvigne smrtni angelj glavo, črne oči se mu zasvetijo in z rajskim nasmehom pogleda tovarišu v obličje. Objame ga in z gorkim poljubom potrdi njegove besede.

Zap. Mat. Tomšič.

O smrti.

Nekdaj je vedel vsak človek, kdaj bode umrl. Toda zato je vsakdo začel misliti na Boga in na prihodnje življenje šele takrat, ko je stala smrt s koso že pred vrati. V tistem času je prišel Vzveličar s sv. Petrom v neko vas. Zraven zapuščenega vrta je videl starega moža, ki si je s koprivo opletal lestvo. Kristus ga vpraša: „Zakaj se mudiš s tako neumnim delom in ne opravljaš rajši kaj koristnega? S to igračo Bogu kradeš ljubi dan.“ — Stari mož mu odgovori: „Čemu bi neki še pridno delal, saj vem, da že jutri umrem; vse me že jezi, in zato za kratek čas opletam lestvico s koprivo.“

Gospod Bog postoji nekoliko časa zamišljen, potem se obrne k starčku in reče: „Od današnjega dne ne bo nihče več vedel, kdaj umre, in tudi ti ne boš vedel ure, ki ti bode poslednja.“

In lepo je Gospod še dalje poučeval moža, mu dopovedaval marsikatero sveto krščansko resnico, in blagoslovivši ga, odpotoval dalje. Vendar je stari mož še drugi dan pričakoval smrti; ko pa je ni bilo, je spoznal, da je bil tuji potnik Gospod Kristus sam. Zapomnil si je njegove svete nauke, živel pobožno in delal marljivo, dokler ga ni smrt poklicala iz tega življenja.

Lujiza Pesjakova.

Skrb in smrt.

Sveti Peter in Pavel se napotita po svetu, da bi videla, kje je darežljivost in gostoljubnost, kje lakomnost in neusmiljenost.

Vsa trudna, lačna in žejna prideta na večer v neko mesto ter si iščeta prenočišča, da bi si nekoliko odpočila in dobila grizljaj za lačni želodec. Siromašna potnika trkata od hiše do hiše, pri bogatinih in siromakih, da bi dobila kaj milostinje ; ali sreča jima je nemila in vsa skrb zastonj.

Zelo upehana stojita že pred zadnjo hišo, ki je videti najbolj siromašna v vsem mestu.

Streha ji je bila vsa razdrta, in komaj bi si človek mislil, da biva tu živa duša.

Peter stopi na dvorišče in potrka na vrata. Hitro se prikaže iz hiše stara, slabo oblečena žena ter ju vpraša, kaj bi rada.

„Če Boga poznaš in moliš“, pravi Peter, „privošči nama, žena, kotichek v svoji hiši, da si odpočijeva od dolgega pota in da bodeva vsaj pod streho, ker je tako slabo, neprijetno vreme; dozdej naju nihče ni hotel pod streho.“

„Tako je, tako“, odgovori starka, „siromaka dandanes vsakdo tira izpod strehe, ko bi ga tudi videl v največji potrebi in sili. Le stopita v hišo; kar imam, to vama rada dam — česar pa nimam, uboga sirota, tega vama tudi ne morem dati.“

„Popolnoma sva zadovoljna“, reče Pavel, „ker vidiva tvoje pošteno in usmiljeno srce; česa nama je tudi še treba?“

Odložita torej torbici v kot. Zdaj reče Peter ženi: „No, povej nama, dobra žena, kako ti je ime, da te veva po imenu poklicati?“

„Skrb me imenujejo,“ reče starka in resno pristavi: „Kako bi vama rada kaj postregla! Da ne bi grizla suhega kruha, bi vama kaj rada dala hruško za prigrizek; ali moja hruška, dasi zelo rodovitna in polna, nima na sebi ne ene zrele hruške, ker to, kar dozori, ljudje hitro pokradejo.“

Božja potnika pojedsta nekaj suhega kruha ter se napijeta mrzle vode, pa ležeta spat. Zjutraj na vse zgodaj vstaneta ter se pripravita na daljnji pot. Preden pa odideta, vpraša Peter starko, s čim bi obdarila njeno dobroto in gostoljubnost. Naj jima razodene katero svojih najsrčnejših želj, pa da jo izpolnita.

Kakor vsakdo, ki ima malo, pa veliko želi, tako je bila tudi ta dobra mamica zdaj vsa zmedena, da ni vedela, kaj bi rekla. Naposled vendar pravi: „Želim, da moja hruška zgrabi vsakogar, kdor spleza nanjo, da bi kradel sadje, in ga drži

dokler ne pridem jaz in mu ne dopustim, da zleze z nje.“

Potnika nehote prikimata na to čudno željo in odideta svojim potem.

Prihodnji dan zjutraj gre starka iz hiše, da pogleda polje in setev. To opazivši, se tat hitro spravi na hruško, da bi pobral, kar je zrelega. Ali oh žalosti in nesreče! — Veje ga zgrabijo in drže, da ne more nikamor, ne gor, ne doli! Na strašno vpitje prihite sosedje, da bi mu pomagali s hruške; splezajo torej nanjo, pa o čudo, tudi oni ne morejo s hruške! Zdaj si ne upa nihče več na drevo, ampak vsi se čudijo in prekrižujejo ter strme čakajo, kaj bode.

Zdaj pride starka s polja domov. Lahko si mislimo, kako je bila vesela, ko je videla, da se ji je bila izpolnila želja, da je tat ugrabljen obvisel na vejah.

Na njeno besedo izpuste veje tata, in ko ga starka dobro okrega in posvari, ga izpusti tudi ona. Odslej ni bilo nikogar več na hruško.

Nedolgo potem pride k njej tudi stara žena — Smrt. Starka je počaka in vzprejme mirno, brez strahu. — Temu pa se Smrt začudi in reče starki: „Vzprejela si me tako mirno, in vendar se me drugi ljudje tako boje!“

„Zakaj bi se te bala?“ odgovori stara Skrb, „dosti imam nehvaležnega sveta; pač si mi že dobro došla!“ — „Prav, starka!“ pravi nato Smrt, „hajdi torej z menoj!“ — „Rada pojdem s teboj“,

pravi Skrb, „toda izpolni mi le eno željo. Rada bi namreč okusila še enkrat svojih hrušek, ki so mi bile edino blago.“

„Ako ne želiš nič več, starka, pojdi drage volje ponje.“

„Oh, kako sem stara in slaba, kako neki slezem na drevo, sosedje pa so čudni ljudje! Ali bi hotela biti ti tako dobra, da zlezeš na drevo, pa mi prineseš hruško?“

Smrt se dá pregovoriti in hitro spleza na drevo, ali zdaj ne more več z njega.

Starka je bila kaj vesela, da je Smrt tako prekanila, ter jo je pustila nekoliko dni na hruški.

Te dni ni umrl nihče na svetu.

Naposled izpusti starka Smrt, ko ji je obljubila, da ne pride nikoli več ponjo.

In tako vam potuje Smrt križem sveta; še dandanes ruši in kolje staro in mlado, Skrbi ubiti ali umoriti in odnesti s sveta pa vendar ne more!

Zap. J. Božič.

Smrt in berač.

Ko je pregnal Bog prve starše iz raja, je ustvaril svojo deklico Smrt. Smrt je prav majhna, manjša od vsakega otroka, pa ustrahuje vsakega junaka. Truplo ji je spretno in urno, da prepleza vsak zid, ob enem pa voljno in prožno, da zleze skozi vsako ključanico. Ne potrebuje ne kose ne drugega orožja. Kadar je človeku namenjeno umreti, pride k njemu in mu zavije vrat. Črnega petelina in mačke pa se boji in se ogiblje hiše, v kateri sta. —

Berač je hotel iti k bogatinu in ga naprositi daru. Smrt ga ustavi in naprosi, naj jo dene v svojo maliho in ponese v hišo. Berač jo vpraša, kdo je in kaj bi rada. Smrt veli: „Božja deklica sem in sem poslana semkaj, da zavijem vrat bogatinu. Bogatin pa ima črnega petelina in črno mačko, ki mi branita čez prag.“ Berač dene Smrt v maliho in gre v hišo. Bogatin je bil zdrav in dobre volje. Obiral je ravno kopuna in ga zamakal s sladko starino. Smrt šine najprej za peč, da se ogreje, potem pa za mizo k bogatinu in mu zavije vrat. Bogatin zastoka. Smrt mu zavije vrat še v drugo in tretje. Bogatin leže, in žena mu

pošlje po gospoda, da bi ga previdel. Skoro potem umrje. Zdaj naprosi Smrt berača, naj jo zopet dene v maliho in odnese iz hiše. Berač jo vpraša, kaj mu bo dala za plačilo. Smrt veli: „Veliko — to, da me boš videl pri vsakem bolniku. Če mu bom stala ob nogah, vedi, da ne bo umrl. Daj mu zdravilo, in ko ozdravi, bo mislil, da si ga ozdravil ti in se ti bo rad izkazal hvaležnega. Kadar pa me boš videl ob glavi, se ne ponujaj za zdravnika, ker je takemu bolniku namenjeno umreti.“ Berač se obveseli, dene Smrt zopet v maliho in jo odnese iz hiše. Skoro se razširi po vsem obližju glas, da ga ni bilo in ne bo boljšega zdravnika od tega berača. Komurkoli je dal zdravilo, mu je odleglo in ozdravel je. Denarja je dobival toliko, da ni vedel, kam ž njim. Ali bil je na svojo nesrečo preusmiljenega srca, da bi bil rad pomogel tudi tistim, katerim je bilo namenjeno umreti. Ugledavši Smrt ob glavi, je prestavil posteljo, da je stala Smrt bolniku ob vznožju. Ta pot se mu je res posrečilo, da jo je prekanil in otel bolnika. S to ukano pa je berač božjo deklico Smrt tako razžalil, da se mu ni prikazala nikoli več, ne ob glavi ne ob nogah. On sam pa je bil zopet to, kar je bil prej, največji siromak, in je moral biti vesel, da je dobival za lakoto košček črnega kruha.

J. Trdina.

Čudovita pota božja.

Star puščavnik je sedel pred durmi svoje celice in premišljeval: „Dolgo že živim, opazujem in presojam to in ono — in vendar ne morem pritegniti, da bi bilo vse dobro in da bi bila božja pota vselej dobra in modra.“ — Nato je zaspal in imel čudne sanje. Zdelo se mu je, da sliši glas iz nebes: „Vstani in pojdi v širi svet; pokažem ti božja pota!“

Puščavnik vstane, vzame palico in gre ravnim potem skozi gozd. Skoro pa izgreši pot in prestrašen kliče človeka, da bi mu pokazal dalje. Neznani mož se mu približa, ga pozdravi in pravi: „Pojdi z menoj, sam ne najdeš pota iz te goščave.“ Hvaležen mu je puščavnik, in brzo se napotita dalje. Zvečer prideta do hiše in naprosita prenočišča. Gospodar ju prijazno vzprejme in bogato pogosti. „Vesel sem“, pravi, „zakaj danes sem praznoval vesel dan. Človek, ki mi je bil dosihdob sovražen, se je sprijaznil z menoj in v poroštvo svoje udanosti mi je podaril to-le zlato kupo.“ — Drugo jutro, ko potnika vstaneta, se zahvalita prijaznemu gospodarju in mu želita obilo blagoslova. Ali kaj zapazi v tem puščavnik? Spremljevalec je ukradel

zlatu kupo ter jo je ravno stisnil v maliho. „Stoj!“ bi bil zaklical puščavnik — ali že mu je šepnil spremljevalec resno: „Molči, to so božja pota!“ — Potovala sta ves dan.

Zvečer prideta k hiši in naprosita prenočišča. A gospodar te hiše je bil neznanski lakomnik in oderuh. Ozmerjal ju je kot nepovabljena gosta z vsemi priimki. „Tukaj ne moreva ostati,“ dé neznani mož in migne puščavniku, naj gresta dalje. Preden ga odideta, stopi k oderuhu ter mu poda zlato kupo, katero je ukradel prijaznemu gospodarju. „Kaj delaš?“ zamahne puščavnik — a neznani mož mu resno odgovori: „Molči, to so božja pota.“ — In zopet sta potovala ves dan.

Zvečer dospeta k majhni hiši in naprosita prenočišča. Gospodar ju prijazno vzprejme — a globoka žalost se mu čita z obličja. „Kakor se trudim in ubijam“, pripoveduje uborni mož, „vendar si ne morem opomoči. Nesreča me preganja vedno in vedno. Drugega mi ni ostalo nego ta kočica.“ — „Bog bode pomagal“, ga potolaži spremljevalec, seže po luč in vpričo njega zažge ubogo kočico. „Požigavec!“ zakriči puščavnik; a neznani mož ga resno zavrne: „Molči, to so pota božja!“ — In zopet sta potovala ves dan.

Zvečer dospeta k hiši in naprosita prenočišča. Gospodar ju je vzprejel še precej dobro — a bil je čmeren in oduren, govoril je malo, edino s sinkom je bil izredno prijazen. Bil mu je edini otrok, in neizrečno ga je ljubil. Puščavnik je sicer

grajal oni prvi lastnosti — a te zadnje ni mogel prehvaliti. — Drugi dan zahvalita gospodarja za prenočišče ter ga naprosita, naj jima pokaže najbližji pot. „Sam vaju ne morem spremi“, odgovori mož, „toda dam vama sinka; ta naj vaju spremi do brvi, ki drži preko deročega potoka. A vedita, da mi je edini otrok, zatoj pazita, da se mu kaj ne pripeti.“ — „Bog ga bode čuval!“ odgovori spremljevalec, in vsi trije se odpravijo na pot. Ko pridejo do ozke brvi, se hoče otrok vrniti — a neznani mož veli: „Idi dalje!“ — Deček sluša. Prišedšega sredi brvi, ga neznani mož zgrabi, visoko dvigne v zrak ter z vso silo vrže v globoko vodo. Puščavnik zatrepeta, sveta jeza ga izpreleti: „Izkušnjavec sleparski!“ zakriči nanj, „rajši umrem pri tej priči, nego bi storil še eden korak s teboj. Poberi se mi izpred oči! To so božja pota, ki mi jih hočeš kazati? Ležnik ti, zemlja naj se odpre ter te pogoltne v svoje žrelo!“ . . . Zdajci pa se tako zablisne, da puščavniku vzame vid, zemlja se strese in ko puščavnik izpregleda, ne vidi več neznanega moža. Pred njim stoji mladenič v jasni obleki — angelj Gospodov!

Angelj izpregovori: „Kazal sem ti božja pota, a nisi jih razumel, zatoj poslušaj: Kupa, katero sem bil vzel prijaznemu in dobremu možu, je bila zastrupljena; vzel sem mu jo, ker je dober, in jo podaril nesramnemu skopuhu, ki ni vreden življenja, naj si iz nje pije smrt. — Uborni,

pridni mož si bode zopet sezidal hišo in bode tem pridnejši, a pod pepelom najde zaklad, ki mu bode pomagal iz vsake zadrege. Čmerni, odurni mož pa, kateremu sem vrgel sina v potok, je velik grešnik — in oni njegov sin bi bil nekoč razbojnik in morivec. Izguba otrokova bode nagnila moža k pokori — ali otrok sam je najbolje preskrben! — Razumeti nisi mogel modrosti in previdnosti božjih potov — nekaj si jih gledal na svoje oči — zatoorej idi in se jih uči razumovati!^a

Janja Miklavčič.

O puščavniku.

Y samotni puščavi je živel pobožen star puščavnik. Angelj mu je prinašal vsak dan jedi.

Ko nekega dne angelja z obedom dolgo ni bilo k njemu, je puščavnik naposled vprašal prišleca, kje se je bil zamudil tako dolgo. Angelj mu odgovori, da so vodili bogatina v nebesa. Spremljevale so ga vse nebeške godbe z vsemi angelji.

Puščavnik ga vpraša, zakaj so priredili bogatinu tako svečanost.

„Zato“, je dejal angelj, „ker pride komaj vsakih sto let eden bogatin v nebesa.“

„Koliko angeljev pa pride pome, ko umrem?“ vpraša puščavnik angelja.

„Samo jaz pridem pote“, odgovori angelj.

„Tako!“ vzklikne puščavnik jezno. „Torej še tebe ni treba!“ —

Žalosten je odšel angelj od njega in nikdar več ga ni bilo k puščavniku, zakaj mož se je prevzel.

Zap. J. Barle v „Dom in Svetu.“

Angelj in puščavnik.

Rumunska.

Doslal je Bog angelja Gabrijela po dušo uboge vdove. Dospevši v ubožno kočo, je dobil angelj ženo v zadnjih vzdihih, na njenih prsih pa sta se tožno jokala dva majhna otroka. Ko angelj to vidi, se usmili otrok ter se vrne k Bogu, ne da bi bil zvršil svoj posel.

Vsegamogočni Bog ga vpraša, zakaj se je vrnil brez duše. Angelj odgovori: „Iz sočutja do ubogih otrok sem prizanesel materi.“

Bog mu nato ukaže, naj prinese kamen iz globočine morja. Ko angelj to stori, mu veli Bog kamen razklati.

Angelj sluša, in glej, sredi kamena najde dva črvička.

„Kdo hrani te dve živalci v globočini morja in sredi kamena?“ ga vpraša Gospod.

Angelj odgovori: „To stori Tvoja dobrota, Gospod!“

In Bog reče: „Če skrbi moja dobrota za ta črvička, ali ne bom tem bolj skrbel za človeka, katerega sem odrešil s svojo krvjo?“ —

Nato pošlje Bog drugega angelja, in ta odvede dušo siromaške vdove pred božji prestol.

Angelja Gabrijela pa je obsodil Gospod, da je moral zaradi neposlušnosti trideset let služiti starega puščavnika. Tudi mu je ukazal, da mora po teh letih dovesti puščavnikovo dušo pred božji sodni stol.

Tako je angelj zvesto služil puščavnika, kateremu ga je odmenil neskončno pravični Bog. Natančno in vestno je izpolnjeval vse, kar mu je veleval puščavnik, ki pa ni vedel, da je njegov sluga sam angelj božji. Zelo se je čudil puščavnik poslušnosti in spretnosti služabnikovi, a kar se mu je zdelo soseбно čudno, je bilo to, da se postrežnik ni nikdar nasmijal.

Puščavnik mu naroči nekega dne, naj gre v bližnje mesto po novo obutal, ki pa bodi tako močna, da se pred letom dni ne bode raztrgala.

Sedaj se je angelj nasmehnil. Puščavnik se je zelo začudil temu nasmehu, češ: „Zakaj se je nasmehnil uprav mojemu naročilu; saj vendar služi že skoro trideset let, in nobena druga govorica mu ni izvabila smeha!“ Da bi zvedel, kaj je vzrok temu nasmehu, je poslal puščavnik mlajšega služočega brata ž njim v mesto in mu naročil, naj opazuje resnega tovariša.

Služabnika se odpravita na pot. Ko sta tako korakala drug poleg drugega, se je pripeljala po cesti krasna kočija; v nji pa sta sedela dva

imenitna gospoda: škof in cesarski namestnik dotične dežele.

Angelj se obrne ter se nasmeje. Dospevši v mesto, sta zapazila na sejmu tatu, ki je ravno kradel lončeno posodo — in angelj se je zopet nasmijal.

Služabnika kupita naročeno obutal in se vrneta h gospodarju puščavniku. Mlajši sluga mu razloži, kako se je starejši sluga dvakrat nasmijal.

Zdaj vpraša puščavnik angelja: „Povej mi vendar, dragi moj, kako je to: Trideset let si me služil, in nikdar te nisem videl, da bi se bil nasmijal; danes pa si se nasmijal kar trikrat.“

Služabnik odgovori: „Jaz sem angelj Gabriel. Bog me je poslal nekoč po dušo uboge vdove. Toda usmilil sem se njenih otrok dojenčkov, pa sem pustil ženo živo. Za kazen moje neposlušnosti mi je ukazal Bog, naj te služim trideset let ter te varujem vsake nevarnosti. Po teh letih bodem moral dovesti tvojo dušo k Bogu. Uprav sedaj bode minulo trideset let. In zakaj sem se smijal? Poslal si me, da ti kupim novo obutal, ki naj bi trajala leto dni, a ti bodeš živel komaj tri dni! Ko sem ugledal kočijo s škofom in s cesarskim namestnikom, sem ju spoznal za ona dojenčka, ki sta bila vzrok moje obsojbe, zato sem se tudi nasmijal. Tat pa, ki je kradel prsteno posodo, me je silil k smehu, ko sem videl, kako je kradla ilovica drugo ilovico.“

Sedaj pa se le pripravi na pot v neskončno večnost, katero moraš nastopiti kaj hitro.*

Črez tri dni je puščavnik umrl, in angelj se je dvignil z njegovo dušo v višine ter se vrnil ves vesel k nebeškim trumam pred obličje vse-mogočnega, premodrega Gospoda nebes in zemlje!

Smrtni angelj na zemlji.

Dol stoletja potem, ko je bil Bog ustvaril svet, je poklical enega izmed angeljev pred svoj prestol. Angelj pride in se sedemkrat prikloni pred Gospodom, kateri ga nagovori tako-le: „Ustvaril sem ljudi in jim dal zemljo za prebivališče, da se pripravljajo, kako bi nekoč tukaj v nebesih služili meni in se veselili z menoj. Napoti se na zemljo, poišči ljudi, kateri so voljni zameniti truda-polno zemeljsko življenje z nebeškim veseljem. Vse tiste poljubi rahlo na čelo in jih spremi k meni; vsak dan vsaj sto!“

Ko je bil Bog to izgovoril, se je angelj zopet sedemkrat priklonil ter se je napotil na zemljo, vesel naloge, katero mu je bil izročil Bog. Za gotovo je bil prepričan, da ga bodo ljudje na zemlji veseli, ker jih bode otel zemeljskega trpljenja, in da ga bodo veselo spremljali v nebeški raj.

Bilo je zgodaj v jutru, ko je dospel na zemljo. Prvi človek, katerega je srečal, je bil mlad kmet na polju, s koso na rami. Pel si je vesel jutranjo pesem. Smrtni angelj ga pozdravi, se mu pridruži ter mu pripoveduje, zakaj ga je poslal Bog na zemljo. Vpraša ga tudi, ali ne bi šel

ž njim v nebesa. „O ne, zdaj še ne, morda pozneje“, mu odgovori kmet; „dve leti sem šele oženjen, imam ljubo ženo in zdravega, čvrstega sinka. Tudi je pri nas na zemlji tako lepo in veselo. Le poglej obilo rožic po travnikih; lepših gotovo nimate v nebesih. Ne grem s teboj in ti tudi svetujem, da ne hodiš k mladim, veselim ljudem, temveč zahajaj k starim in žalostnim, takih je zadosti tukaj v vasi, veseli bodo vzprejeli tvoje povabilo. Meni pa oprosti; želim ti dosti sreče.“ Smrtni angelj se je začudil, da je kmet tako odločno odklonil njegovo željo. Sklenil pa se je ravnati po kmetovem nasvetu. Šel je v vas.

Pri prvi hiši je dobil starega moža, kateri je že komaj hodil. Angelj stopi k njemu in mu reče: „Mož, star si in onemogel, gotovo te ne veseli več prebivati na zemlji. Pojdi z menoj v nebesa, kjer ni truda ne bridkosti.“ Stari mož zmaje z glavo. „Ne“, reče, „zdaj še ne. Godi se mi prav dobro. Moj sin — katerega si gotovo srečal — me ljubi, mi streže in stori vse, kar mi poželi srce. In ko bi videl mojega vnuka! Kadar se igram in zabavam ž njim, čutim tudi sam mlado življenje v sebi. Pri meni si se oglasil še prerano, pa poglej v sosednjo hišo; v nji dobiš dolgoletnega bolnika.“

Angelj gre v sosednjo hišo in dobi v postelji onemoglega moža, ki se zviija od bolečin. „Ali si ti tisti zdravnik, po katerega sem dal pisati?“ zajeca bolnik, ko stopi angelj k postelji. Ta od-

govori: „Ne, nisem, pač pa sem prišel k tebi, da te otmem hude bolezni. Hočem te vzeti v nebesa, kjer ni bolečin.“ Bolnik nekaj časa pre-mišljuje. Angelj je že mislil, da bode voljen iti z njim. Ali zdaj reče angelju, da je pisal po izkušenega zdravnika, kateri je ozdravil že mnogo bolnikov; rad bi zvedel, ali je še pomoči zanj ali ne. „Bogat sem, tedaj lahko plačam. Ali ne-daleč odtod stanuje stara ženica, ki je tudi bolna, še bolj pa siromašna. Oj, kako bode vesela, če prideš k nji!“

Angelj pride k siromašni in bolni ženi. Raz-veselila se je, ko je zaslišala, da je prišel nebeški poslanec; ali da bi morala umreti, o tem ni ho-tela slišati ničesar. „Včeraj je bil gospod občinski predstojnik pri meni in mi je povedal, da pridem v siromašnico, kjer bodem imela toplo posteljo in dobro postrežbo, namreč jedi in pijače, kolikor mi je bode pozelelo srce. Od mladih let že živim v siromaštvu, zato bi rada poskusila, kako je človeku, kadar ima vsega obilo. Zato ne bodite hudi, gospod angelj; res ste mi namenili dobro, in hvaležna sem vam iz srca. Pa že še dobite koga, ki pojde veselo z vami v nebo. Gospod angelj, že vem za nekoga. Na koncu vasi v hiši na levo je doma sivi Peter; ta je izgubil vse premoženje in se ne more privaditi siromaščini.“

Smrtni angelj se odpravi k Petru ter mu reče: „Slišal sem, da si izgubil vse premoženje.“ — „Res, gospod“, reče Peter osorno, „tako je.

Siromaštvo me stiska. Prosjaška juha mi ne tekne, ker sem imel prej vsega obilno.“ — „Pojdi z menoj v nebesa“, ga prijazno povabi angelj, „tam ne poznamo siromaštva.“ — „Prav“, odgovori Peter, „pridi za šest tednov zopet. Imam namreč loterijsko srečko, in v šestih tednih bode žrebanje. Če zadenem, bodem zopet bogat, ako pa ne, grem rad s teboj.“ — „Gospod Bog pa hoče, da mu že danes privedem ljudi v nebesa“, reče angelj žalostno. „O, zato ti pa jaz ne morem pomagati“, reče Peter.

Smrtni angelj je moral oditi iz vasi, ne da bi bil kaj opravil. Napoti se proti bližnjemu mestu. Tamkaj je upal najti ljudi, ki bi šli radi z njim v nebesa. Spotoma pride do majhnega gradu, v katerem je živel nesrečen, zapuščen knez; njegovo nezadovoljno in nehvaležno ljudstvo ga je bilo izgnalo iz dežele. „Tu bode gotovo kaj zame“, si misli angelj ter stopi v grad. Ali ko knez zasliši, kaj hoče angelj pri njem, mu odgovori: „Ako ne bi bil ravnokar dobil iz svoje prejšnje dežele ugodnega poročila, bi morebiti šel s teboj. Pa zdaj mi pišejo prijatelji, da je ljudstvo zopet zame in da me hoče poklicati nazaj. To veselje bi vendar še rad doživel. Ne jezi se tedaj, angelj, pa v bližnjem gozdu dobiš puščavnika, ki se že mnogo let pripravlja za nebesa.“

Angelj se mu zahvali in gre v gozd, kjer najde puščavnika. Pobožni mož je klečal pred

podobo križanega Jezusa in pobožno molil. Ali ko je ugledal smrtnega angelja, se je vidno prestrašil ter mu rekel resno: „Prišel si še prerano, nisem še vreden iti v nebeško kraljestvo. V mladosti sem veliko grešil in se še nisem dosti spokoril za one grehe.“

Ves žalosten odide angelj od puščavnika in nadaljuje svojo pot. Naproti mu pride tolpa otrok. Angelj stopi mednje ter jim pripoveduje mnogo lepega o nebesih: kako dober je Oče nebeški in kako lepo se igrajo angeljci med seboj. Otroci so ga vestno poslušali in so bili vsi željni videti dobrega nebeškega Očeta in angeljce.

Tedaj prime angelj najmanjšega za roko, da bi ga vzel s seboj k nebeškemu Očetu; pa otrok milo zajoka in kliče ljubo mamo. Ker angelj ni hotel rabiti sile, je odšel. V mestu, kamor je došel potem, je hodil od hiše do hiše, sosed ga je pošiljal k sosedu; nihče pa ni hotel iti z njim. Zmračilo se je že, in smrtni angelj se je vzdignil sam, ves truden in žalosten proti nebesom. Pred prestolom vsegamogočnega Boga pa je pokleknil in dejal: „Gospod, oprosti mi, ker prihajam brez uspeha. Vprašal sem dosti ljudi, pa vsakdo je imel poseben izgovor, zakaj neče in ne more z menoj.“

Gospod Bog odgovori: „Poslušaj me! Ker nihče ni hotel oditi z zemlje, ne vprašuj odslej nikogar več, je li voljan iti ali ne. Kolikor ljudi bodeš srečal, vsakega dvajsetega mi privedi, najsi

je star ali mlad, siromak ali bogatin, nevednež ali učenjak, zdrav ali bolan. Pojdi zopet na zemljo in jutri začni naloženo opravilo.“

Smrtni angelj se je Bogu hvaležno priklonil in je drugi dan začel izpolnjevati voljo svojega Gospoda. Tako jo izpolnjuje še dandanes.

Posl. Fr. Fr.

Vice.

Bolen star menih je ležal,
 Bolen ležal, bridko vzdihal,
 Bridko vzdihal, milo tožil,
 Milo tožil, vroče prosil,
 Da bi vendar že prišla mu
 Ljuba smrt in pokosila
 In zatrla in končala
 Mu nesrečo in bolezen.

Sliši ljubi Bog v nebesih
 Na prestolu svojem zlatem
 Sredi angeljev bliščečih —
 Sliši ga ter ga usliši.
 Migne angelju kraj sebe,
 Naroči mu in veli mu:
 „Spusti hitro se na zemljo,
 Stopi k bolnemu menihu
 Ter mu reci in naznani,
 Da mu dajem na izbero:
 Ali bode bolen trpel
 Še tri leta tam na svetu,
 Ali pa umre in pride
 Za tri ure v trde vice,

Da omije zadnji madež
Svojih grehov in slabosti,
Preden more semkaj v srečo,
Večno srečo in veselje.“

Sluša hitro vrli angelj.
Naglo se spusti na zemljo,
Stopi k bolnemu menihu
Ter mu reče in naznani:
„Čul je, o menih nevoljni,
Čul je ljubi Bog v nebesih
Tvoje vzdihe in tarnanje,
Tvoje prošnje smrtiželjne.
Čul jih je ter jih uslišal:
Tebi daje na izbero:
Ali bodeš bolen trpel
Še tri leta tu na svetu,
Ali pa umreš in prideš
Za tri ure v trde vice,
Da omiješ zadnji madež
Svojih grehov in slabosti,
Preden moreš iti v srečo,
Večno srečo in veselje. —
Voli sam, a modro voli!“

„Oh, le v vice, naglo v vice!“
Brž veli menih nevoljni;
„Reci Bogu, dobri angelj,
Da bi zlo končal mi hitro,
Da bi naglo vzel me v vice —
V vice, v vice, dobri angelj!“

Angelj tiho z glavo zmaje,
 Splava brzo v raj bliščeči.
 Trikrat Bogu se prikloni
 In pove mu čudno voljo
 Malomodrega meniha.

Nasmeji se Bog v nebesih,
 Ljubi Bog v nebesih krasnih.
 Reče smrti, svoji dekli,
 Naj se napoti k menihu,
 Vzame dušo mu v telesu
 In preseli v trde vice.
 In umre menih nevoljni,
 Pride v vice, v muke grozne,
 Da jih ne bi dopovedal,
 Če bi noč in dan govoril.

Bridko vzdihna, grenko joče
 Mož nesrečni v trdih vicah;
 Kar prikaže se mu angelj:
 „No, kako je mož nemodri?
 Je li, s tem si zadovoljen,
 Kar si sam izbral in hotel?“ —
 „Oh, kaj bil bi zadovoljen“,
 Vzdihne bridko tožni starček,
 „Ko si me tako ukanil:
 Rekel si, da bodem trpel
 Tu samo tri kratke ure:
 A minila že so leta,
 Mnoga dolga, dolga leta,

Kar že tu medlim in plakam
 In trpevam muke grozne,
 Da jih ne bi dopovedal,
 Če bi noč in dan govoril.*

„Oj, ne blêdi, mož nemodri“,
 Pravi mu dobrotni angelj.

„Niso leta še minila,
 Ni minil ni eden mesec,
 Ni še kratka četrť ure,
 Kar umrl si, kar tu vzdiháš:
 Tvoji bratje v samostanu
 Niso ni še utegnili
 Sveč kraj trupla ti prižgati:
 Toli malo časa tu si.
 Ali tebi se dozdeva,
 Da si tu že mnoga leta,
 Mnoga dolga dolga leta,
 Ker so muke tu strašnejše,
 Vse strašnejše kot na zemlji:
 Muke v vicah — muke grozne,
 Da jih ne bi dopovedal,
 Če bi noč in dan govoril.“

Vzdihne milo tožni starček:

„Oh, kako li bodem trpel
 Tu še toli dolgo časa,
 Oh, kako li bodem trpel!“

„Bog je dober in usmiljen“,
 Pravi siromaku angelj.

„Daje novič ti na voljo:
 Ali trpi tu tri ure,
 Ali vrni se na zemljo,
 Da prenašaš še tri leta
 Svoje prejšnje bolečine,
 Da omiješ zadnji madež
 Svojih grehov in slabosti,
 Da očiščen pojdeš lahko
 V večno srečo in veselje.“

In menih vesel zavriska
 In srčno zaprosi Boga,
 Da bi vrnil se na zemljo
 V svoje prejšnje bolečine!

Bog je dober in usmiljen.
 Vrne se menih na zemljo
 V svoje prejšnje bolečine
 In trpi jih še tri leta
 Mirno in molče in tiho,
 Svojim bratom razlagaje:
 Naj bi voljno vse trpeli
 Tu na zemlji, da ob smrti
 Bi zleteli koj v nebesa:
 Bolje je trpet' na zemlji
 Dolge veke nego v vicah
 Eno samo kratko uro.

Jož. Mart. Kržišnik.

Veselo in žalostno.

Nekdaj je poslal Kristus sv. Petra na zemljo, da bi pogledal, kako kaj ljudje žive. Peter je odšel, a dolgo ga ni bilo nazaj. Ko je naposled vendarle prišel, ga je vprašal Kristus nejevoljno, zakaj se je zamudil tako dolgo.

„Gospod“, odgovori sv. Peter, „na svetu je zdaj tako veselo, da sem se komaj ločil. Ker imajo ljudje vsega dovolj, se samo vesele; napravljajo si pojedine, in svatovščin ni konca, ne kraja. Skoro ni tam doli veliko slabše kakor pri nas v nebesih.“

Za nekaj časa potem pošlje Kristus sv. Petra drugič na zemljo. To pot se je vrnil Peter prav hitro.

„Kako pa, da si prišel tako hitro?“ ga vpraša Kristus.

„O, Gospod“, odgovori Peter, „sedaj pa ni na svetu življenja; silno žalostno je tam doli. Leta so slaba, zemlja ne rodi, in lakota je velika. Vse vzdihuje in toži: Bog nam pomagaj, kaj bo, če bo tako hudo na svetu!“

„Glej, Peter“, reče Kristus, „dokler so imeli ljudje vsega dosti, niso mislili name, zdaj šele me kličejo, ko se jim hudo godi.“

Zap. Rok Drovenik-Gorski.

Sveti Gregor.

Zivel je svoje dni priden in tako bistroumen deček, da mu daleč na okoli ni bilo enakega. Ko so mu oče umrli, je dobil očuha in ni smel hoditi v šolo, nego je moral goniti ovce v planino na pašo. Ondu je slišal, kako so pele ptičice, regetale žabe in lajali psički; ker je bil ves nedolžen, je tudi razumel vse te glasove.

Nekoč se mu je senjalo, da je nastal iz njega velik gospod in da je očuh klečal pred njim ter mu poljubljal noge. Ko je očuh to zvedel, se je tako razsrdil, da je ukazal hlapcema, naj dečka odženeta v planino ter ga ubijeta. V dokaz, da sta zvršila povelje, pa naj mu prineseta oči, jezik in mezinec.

Ko so šli v planino, je šel z njimi tudi pes. Iz ptičjega žvrgolenja je nedolžni deček takoj zvedel, kaj namerjajo z njim. Povedal je hlapcema, kaj ščebetajo ptičice, ter ju je naprosil, naj mu prizaneseta. Rekel je, naj rajši psu izkopljeta oči in izdereta jezik, njemu pa naj samo odrežeta mezinec ter ga poneseta hudobnemu očuhu. Hlapca sta se usmilila dečka, izkopala psu oči

in jezik, a dečku odrezala mezinec in vse to prinesla očuhu, češ, da sta zvršila njegovo povelje.

Deček je odšel po svetu služiti. Moral je pasti svinje; dva psa, velik in majhen, sta mu pomagala. Ta psa si nista bila dobra, in veliki se je često repenčil na malega ter mu očital, da ni za nobeno rabo pri hiši in da vendar dobiva samo dobre stvari, dočim mora on, ki čuva velik zaklad, hoditi gladen spat.

Deček, ki je umel vse, kar se razgovarjajo živali, je povedal to gospodarju, in nato sta izkopala poleg ležišča velikega psa skrit zaklad, katerega je bil čuval pes.

Po pravici bi bil moral dobiti vsak polovico izkopanega zaklada, ali deček je prepustil ves zaklad gospodarju ter ga prosil samo to, da bi smel hoditi v šolo in se učiti kaj koristnega. To mu je gospodar rad dovolil. Kadar je deček izvršil visoke šole, je v Rimu ravno umrl papež. Ker je bila dečkova želja samo to, da bi bil mašnik, ga je gnalo v Rim. Na poti v Rim je prenočil v mestu, kjer sta prenočevala tudi dva kardinala; šla sta volit novega papeža. V tistem mestu je bila mlaka, v kateri so že dolgih dvanajst let regetale žabe; nihče pa ni znal, kaj to pomeni. Ko jih je deček nekaj časa poslušal, je dejal, naj drugi dan okolo mlake napravijo procesijo z monštranco brez sv. Rešnjega Telesa, in žabe bodo takoj umolknile. Drugo jutro so res priredili obhod,

katerega je vodil eden kardinalov. Kakor ljudje okolo mlake, tako so šle žabice v mlaki s procesijo. Zdajci je ena žabica kardinalu pomolila sv. hostijo, in kardinal jo je dejal v monštranco.

Deček, ki je umel žabji govor, je povedal ljudem, da je nekdo pred dvanajstimi leti pljunil sveto hostijo v mlako, in zato so od onega časa žabe vedno regetale in častile Boga.

Kardinala sta se jako čudila modrosti tega dečka in sta si mislila: „Ko bi ta prišel v Rim, bi ga utegnili izvoliti za papeža.“ Zatorej sta na tihem odšla v Rim. Deček pa je šel sam dalje proti Rimu in prišel tja, ko so bili kardinali že zbrani v cerkvi, da bi izvolili novega papeža. Bel golob je že letal po cerkvi, a nobenemu ni hotel sestiti na rame, da bi pokazal kardinalom, katerega naj izvolijo za papeža. Ko pa je stopil deček v cerkev, mu je golob takoj sedel na rame, in kardinali so ga izvolili za papeža po imenu Gregorja. Zato ga še zdaj slikajo z belim golobcem na ramenu.

Gregorjevega očuha je zaradi njegovih grehov silno pekla vest. Šel je k izpovedi, a ni dobil odveze, nego naročilo se mu je, da mora iti k papežu na izpoved, zakaj samo papež ga more odvezati njegovih grehov. Šel je torej v Rim, se skesano izpovedal in dobil odvezo. Pri tej priliki je Gregor spoznal očuha, mu povedal, da ni kriv zločina, katerega se je izpovedal, ker

deček še živi, in ako želi, ga lahko še vidi sam. Kleče in noge poljubujoč, kakor je navada pred papežem, ga je prosil očuh, naj mu pove, kje bi še videl pastrka. Papež reče: „Poglej ga, jaz sem!“ In tako so se izpolnile njegove sanje, da je očuh klečal pred njim in mu poljubljal noge.

J. S—a.

Zakaj jemo na dan sv. Martina gosi?

Sv. Martina imajo v obče za zavetnika drobnine in kuretine, zlasti gosi, katere so ga izdale, ko ga je ljudstvo hotelo zaradi njega lepih dejanj in svojstev izvoliti za škofa. Sv. Martin se je branil vzprejeti to dostojanstvo in se je skril ljudem v hlev med — gosi. Ko so ga iskali, so ga ovadile ljudem s svojim ščebetanjem in gaganjem. — Zaradi tega ni samo na Slovenskem, temveč tudi na Češkem, Poljskem in Pruskem navada, da na ta dan in v ta spomin koljejo gosi, to je „Martinove gosi“.

Iz „Slov. Gospodarja“.

Zakaj ima sv. Gregor grlico?

Začetnik veličastnega cerkvenega petja je sveti papež Gregor Veliki. Ta papež je večkrat premišljal, kako bi cerkveno petje tako uredil po vzgledu Davidovem, da bi z milobo in resnobo pomagalo kristjanom vzbujati pobožno molitev. Ko nekoč ponoči zopet premišljuje o cerkvenem petju, se mu prikaže v spanju častita gospa, vsa v nebeški svetlobi; ta gospa pa je bila podoba svete cerkve, izvoljene neveste Kristusove. Okolo sijajnega in častitega prikaza je bilo zbrano vse polno njenih ljubeznivih otročičev, ki so bili lepi kakor sami angeljci nebeški. Koliko veselje je prevzelo sv. Gregorja, ko je začela vzorna gospa z angeljskimi otročiči vred prepevati prelepe in srce pretresujoče nebeške pesmi!

Sv. oče je v sanjah molil in prosil Boga, naj mu razbistri posluš in utrdi spomin, da bi prelepe nebeške napeve tudi še pomnil zjutraj, ko bi se vzbudil. Drugo jutro je sv. papež začel z notami zapisavati svete napeve, ki so mu še milo zveneli po ušesih. Zajedno je priletela grlica in pela tiste pesmi, katere je bil sv. oče slišal ponoči; tako lepo in tako zvesto jih je posnemala, da je sv. Gregor lahko popisal in zaznamenoval vse natanko. Zato še sedaj sv. Gregorja slikajo z grlico na ramenu.

Dr. Jožef Pajek.

Sv. Krištof.

Krištof je bil pogan. Visok je bil dvanajst kol-
molcev, močne in čvrste rasti. Preden je
bil krščen, se je imenoval Ofer. Kadar je dorasel,
je mislil sam v sebi: „Po svetu pojdem in si
poiščem najmogočnejšega gospodarja. Njega
bodem služil!“ Kakor mislil, tako storil. Šel je
po svetu in zvedel za mogočnega kralja, kateri
je zapovedoval veliki deželi in mnogim ljudem.
Ofer gre služiti rečenega kralja. A nekega dne
pride h kralju pevec in prepeva prav vesele
pesmi. Končno tudi zapoje smešno pesem o vragu.
Ob tej pesmi se kralj prekriža, zakaj bil je kristjan.
A Ofer ni znal še ničesar o znamenju sv. križa
in njegovi moči; zato se je zelo začudil in je vprašal
kralja: „Gospod, kaj pa pomeni to znamenje?“

Ali kralj mu ni hotel povedati ničesar o
znamenju sv. križa, ker je bil Ofer pogan. Zato
je dejal Ofer: „Gospodar, ako mi ne poveš, te
nečem služiti dalje.“ — „Povem ti resnico“, reče
kralj. „Glej, če kdo govori o vragu, se blagoslo-
vim s tem znamenjem, da ne dobi vrag moči do
mene.“ Ofer reče: „Ali se ga bojiš? Ali je moč
njegova tolika, da bi ti mogel nahuditi? Dolgo

sem te služil, ker sem mislil, da ga ni močnejšega od tebe. No, ker vidim, da se bojiš vraga, ga pojdem iskat, dokler ga ne najdem, in služil bodem njega, ki je močnejši od tebe.“

Ofer gre po svetu iskat vraga. Ali nihče ga mu ni mogel pokazati, dasi je povsod vpraševal po njem.

Nekega dne zaide v veliko puščavo. Zdajci prihruje velika tolpa vojakov proti njemu. Pred njo je jezdil črn, strašen jezdec. Ta ustavi Ofra in mu reče: „Koga iščeš?“ — Ofer odgovori: „Iščem vraga; rad bi ga služil.“ — „Vrag sem jaz“, odgovori jezdec; „ako iščeš mene, tukaj me imaš.“ Ofer je odslej služil vraga.

Nekega dne je prišla tolpa do razpotja, kjer je stal križ. Vrag se ogne s poti in reče Ofru, da neče jezdit naravnost po nji.

Ofer se začudi in reče: „Gospodar, povej mi, zakaj se izogiblješ poti?“ Vrag bi bil rad zamolčal vzrok, ali Ofer mu je zapretil, da ga ne bode služil dalje. Zatorej reče vrag: „Glej, tam je stalo znamenje križa, na katerega so bili židje pribili Kristusa; tega se bojim in moram bežati pred njim.“ Ofer odgovori: „Ako se bojiš Gospodovega znamenja, mora biti Kristus močnejši od tebe. Njega si poiščem!“ Ofer je šel zdaj sam dalje po svetu; popraševal je po Kristusu in prišel k pobožnemu puščavniku. Ta mu je povedal, kako močen kralj je Gospod in kako lepo plačuje služabnike. Zatorej obljubi Ofer puščavniku, da

hoče služiti Kristusa zvesto in pridno. Tak govor je bil puščavniku po godu, zatorej je dejal: „Gospod sovraži grešno življenje, samo onim izkazuje milost, kateri žive pobožno. Glej, Ofer, tu mimo teče velika reka; niti mosta niti brvi ni preko nje. Ako hočeš prenašati ljudi preko te vode v božjem imenu, bode tvoje dejanje Bogu po volji; saj ti ni dal zaman moči in velikosti.“

„Dobro, storim po tvoji besedi“, odgovori Ofer.

Ob vodi si je napravil kočo. Mnogo ljudi je prihajalo do reke; nosil jih je preko vode ponoči in podnevi. Neko noč je bil Ofer zelo truden od dela. Leže torej in sladko zaspi. Ali ni še dolgo spal, ko je zaslišal otroški glas: „Ofer, pridi pome!“ Ofer vstane, gre gledat, ali ne najde nikogar. Zopet torej leže in zaspi. Ali drugič ga pokliče glas. Tudi zdaj ne najde nikogar in zaspi. Tretjič začuje glas in najde dečka. Vzdigne ga na rame, vzame palico v roko in gre v vodo. Ali voda je narastala, deček je bil težak, kakor bi bil svinčen; Ofer je mislil, da utone. Zatorej reče: „O deček, težak si, kakor bi nosil ves svet!“

„Res“, odgovori deček, „saj nosiš več nego ves svet; njega nosiš, ki ga je ustvaril!“

In glej, otrokova teža je potisnila Ofra pod rodo, a deček je dejal: „Krstim te v imenu Očeta, Sina in svetega Duha. Prej so te imenovali Ofra, odslej ti bodi ime Kristof.*) Palico zasadi v

*) Kristoforos, to je oni, ki nosi Kristusa.

zemljo; spoznal bodeš mojo moč, zakaj jutri bode cvetla in rodila sad!" Rekši je deček izginil. Bil je Kristus sam. A Krištof je bil vesel; zahvalil se je Bogu za milost, katero mu je bil izkazal, in je vsadil palico v suho zemljo. Črez noč je vzraslo iz nje drevo, je cvetlo in obrodilo sad.

Ko je Krištof to ugledal, se je razveselil, vzel križ Gospodov na rame in ga služil do smrti. Po „Zlati legendi“ poslovenil **Fr. Hubad.**

Sv. Martin.

Kakor znano, je bil sv. Martin vojak, in sicer pobožen mladenič zelo usmiljenega srca.

Bila je huda zima, debel sneg je pokrival zmrzlo zemljo, ostra burja je brila. Sv. Martin, ki je imel opravilo v bližnjem mestu, je jezdil na iskrem konjiču, da se je razlegal udar konjskih podkov po trdi poti daleč na okrog.

Topli plašč*), v katerega se je zavijal jezdec čimdalje bolj, ni nič izdal; mrzla sapa mu je prešinjala vse ude. Kar tresel se je.

Toda glej! Kdo sedi ondu za grmom na ledeni zemlji? Ubog starček v raztrgani platneni obleki vzdihuje tamkaj in prosi Boga, naj bi ga vendar otel bede ter ga vzel iz te solzne doline.

Suho, premrlo roko je berač že od daleč iztezal proti vojaku; s solznimi očmi in s hripavim glasom ga je prosil miloščine.

Jezdec takoj ustavi konja, izdere svoj meč, kakor bi trenil, prereže plašč na dvoje ter vrže širomaku eno polovico.

„Vzemi starček in skrbno se ovij, da te ne bode konec od mrazu. Kako rad bi ti dal tudi kaj novcev; a žal, žep moj je prazen, niti vinarja nimam!“

* V prejšnjih časih so nosili plašč, v katerega se je človek lahko zavil po večkrat.

Solza sočutja je zaigrala v očeh blagemu mladeniču. Zavil se je v ostalo polovico in naglo zdirjal odtod, da ga starček še zahvaliti ni utegnil. Zelo se je namreč v prvem hipu prestrašil izdrtega orožja.

Ko je Martin tako samo s polovico plašča ogrnjen prijahal do vojašnice, ga je obkolila cela tolpa vojaških tovarišev ter se šalila ž njim, češ: „Glejte ga no, Martina, zblaznel je, na poti je prodal polovico plašča ter zapravlil novce.“

Mladenič se ni menil za te besede, temveč je v svoji celici poiskal toli potrebnega počitka. Skoro je sladko zaspal.

Imel je lepe, lepe sanje.

Prikazal se mu je sam nebeški Vzveličar v nebeškem svitu. Zdelo se mu je, da je v rajju in da sliši petje angeljskih zborov. Strme je gledal Martin nebeško obličje; zavzel se je, od radosti se mu je topilo srce, ko je zapazil, da je nebeški kralj ogrnjen z onim koscem plašča, katerega je bil podaril siromaku.

„S tem plaščem me je ogrnil mladenič“, je govoril Gospod nebeškim trumam, „zato pa tudi prejme obilo plačilo, ko mu poteče življenje! Zakaj kdor vzprejme siromaka in mu stori dobro, je vzprejel mene in je storil dobro meni.“

Ta pogled je Martina zelo razveselil. Sklenil je, da bode odslej služil Boga še gorečneje.

A. Kosl.

Vital.

Zapovedani svoj praznik
Solnigrad obhaja dnes,
Praznik Vitala — svetnika,
Ki znanik je bil nebes . . .
Dan ta že ob uri rani
Zvona glas ljudem oznani.

Ljudstvo za Boga goreče
Vsak opravek opusti —
Da bi delal, to pregrešno
Vsakomur se danes zdi . . .
Ali žena kruh tam peče,
Dela še končati neče.

K maši vabi že zvonjenje;
Žena čuje glas zvonov,
Vendar ni ji cerkve mari,
Dokler kruh še ni gotov.
Mnogi delo graja njeno,
Ali vse je bob ob steno!

„Zapovedani je praznik?! —
Bodi! — Vendar živi duh

V cerkev prej me ne prižene,
 Dokler ni še spečen kruh!“ —
 Čul je ženo svetec Vital
 In tako ji je očital:

„Kaj ne slišiš, kar zvonovi
 Oznanjujejo sedaj?
 Praznik posvečuj, če hočeš
 Gledati kdaj sveti raj! —
 Pusti torej, žena, delo,
 Saj ne bode ti prospelo!“

„Praznik ta naj posvečujem?
 Bodi! — Vendar živi duh
 V cerkev prej me ne prižene,
 Dokler ni še spečen kruh!“ . . .
 „Pojdi! — Vital sam velevala,
 Pomnila boš tega dneva!“ —

Reče in izgine svetec . . .
 Žena grohotaje de:
 „Jaz te ne poznam svetnika;
 Če pa hočeš, da srce
 Tebi bo pokorno ženi,
 Kruh ta v kamen izpremeni!“

Spet prevzetno se zasmeye . . .
 Dušo ji prevzame srd —
 V peč pogleda . . . Mesto kruha
 Kamen le zapazi trd . . .

Mine ponos ves ženico
Hitro, ko spozna resnico . . .

Zdaj v Šent-Petra cerkvi*) vidiš
Kamenite hlebe te:
„Praznik posvečuj pobožno“,
Kameni ti govore.

Zložil Vitalis.

*) Pomni: Sv. Vital, škof solnograški, naslednik sv. Ruperta, ki je v osmem stoletju ustanovil cerkev Sv. Petra v Solnem gradu (Salzburg.)

Legenda o sv. Antonu Pado- vanskem.

Silno viharna noč je bila. V preprosti koči kraj morja na Napolitanskem je sedel mlad ribič z materjo; bil ji je edini sin, in ona je bila vdova. Zdajci zaslišita iz bučečega viharja, da nekdo kliče na pomoč. Mladi ribič odhiti iz kočice in kaj ugleda? Pred hišo leži neznan mož, ves v krvi. Razbojniki so ga napadli in oplenili ter se hitro spustili v beg, ker so slutili, da prihaja nočna straža. In res, ko se je mladi ribič nagnil nad umirajočega tujca, da bi videl, ali ga je še moči oteti, je pristopila straža in prijela mladega ribiča, češ, da je on storil to grozno zločinstvo.

Nič niso pomagali izgovori njegovi in materini — sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na smrt. Glasno je zaplakala uboga mati, a ni bilo pomoči. Sodnik, da bi se je iznebil, jo je potolažil s tem, da morda kralj pomilosti njenega sina.

V tem trenutku je bil njen sklep storjen. Uboga mati se je napotila h kralju. Ali na kraljevem dvoru so jo zavrnil, da more imeti spisano prošnjo, drugače ne more h kralju. Pozno

popoldne je že bilo, ko se je vrnila iz kraljeve palače, da bi si poiskala pisarja za prošnjo. Ko je potem prišla na dvor, je bilo prepozno; niso je pustili h kralju. Kaj ji je bilo storiti? Drugi dan že bi se bila zvršila strašna obsodba. Begala je kakor blazna po cestah in ulicah velikega mesta. Zdajci pride do samostanske cerkve bratov sv. Lavrenčija. Vstopi in poklekne pred železno ograjo, ki loči oltar sv. Antona Padovanskega od cerkvenega prostora. Dolgo kleči in moli, a zdaj pride cerkvenik ter zarožlja s ključi, češ, da zapre svetišče. Brezupno seže mati v nedrije, potegne prošnjo, namenjeno kralju — in jo vrže v pregrajo, rekoč: „Sveti Anton, otmi nedolžnega sina!“

Deseta ura je že odbila, ko je tedanji kralj napolitanski sedel sam v svoji sobi, opravljajoč imenitne vladarske posle. Kar je nekdo potrkal na duri in v sobo je stopil mlad frančiškan tako ljubeznive zunanosti, da je bil kralj kar začuden. „Oprostite, Veličanstvo“, je dejal, „da prihajam ob tako pozni uri. A stvar je tako nujna, da se ne more odložiti.“

„Česa želite?“

„Veličanstvo, podpisali ste danes smrtno sodbo mlademu ribiču, ki so ga našli ob umorjenem človeku. Bil je obdolžen tega umora, a vendar je nedolžen.“

„Ničesar ne morem storiti, ako postava izreče sodbo, ker ne vem, ali je krivična ali ne.“

„Da je nedolžen, temu sem porok jaz. Prosim Vaše Veličanstvo, zapišite mi semkaj pomilostitev!“

Te besede je izgovoril frančiškan tako odločno, da je kralj kakor nehote segel po peresu — a še ga je vprašal: „Odkod prihajate?“ — „Iz samostana bratov sv. Lavrencija, Veličanstvo!“ — „Najsi vam izpolnim prošnjo, bo vendar že prepozno. Preden pride prošnja na svoje mesto, bo mladi ribič že mrtev.“

„Da, kratek je čas, ali skrbel bodem, da pride o pravem času. Prosim, Veličanstvo, podpišite!“ Frančiškan pokaže na prazni prostor, in kralj podpiše. Frančiškan se zahvali in odide.

Prihod in odhod mladega frančiškana je kralja čudno prevzel. Nekaj trenutkov stoji premišljujoč, in kakor blisk se mu zasveti v glavi: „Kako je prišel do mene v pozni noči?“ Pozvoni služabniku in ga vpraša: „Kdo je pustil frančiškana k meni?“ Osupel obstoji sluga; niti on, niti kdo drug ne ve kaj o kakem frančiškaneu; nihče ga ni videl, da bi bil šel ali odšel. Kralj se sklone odpeljati v samostan, da pozve o menihu, ki ga je tako nujno prosil, naj pomilosti mladega ribiča.

Že je bila pripravljena grmada, in jetnik je pričakoval krvnika, ki bi ga odgnal na morišče. Duri se odpro, a mesto krvnika vstopi kraljevski uradnik, ki mu naznani popolno pomilostitev. Lahko se, je dejal, takoj vrne k materi.

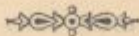
Zjutraj na vse zgodaj se je bil vzbudil sodnik in je začuden obračal list v roki, ki ga je bil našel na mizici poleg postelje. „Gotovo“, je dejal, „so mi ga služabniki pozabili zvečer izročiti, in podvizati se moram, da ne bode prepozno.“

Tisti dopoldne se je kralj peljal v samostan bratov sv. Lavrencija. Poklical je brate v veliko dvorano in vprašal opata, kateri izmed njih je bil sinoči pri njem. Opat se je začudil. „Iz mojega samostana ni šel nihče k vam, Veličanstvo!“ A tudi kralj ni našel brata, kateri bi bil podoben sinočnjemu menihu. Opat nasvetuje, naj se pokliče mati, da pove, komu je izročila prošnjo. Preden pa bi prišla, naj si blagovoli kralj ogledati samostan in samostansko cerkev. Prišedši v cerkev k oltarju sv. Antona Padovanskega, vzklikne kralj na ves glas: „Ta je bil!“

„Veličanstvo, ta ni v moji oblasti!“ —

V izpričbo te prigodbe je mesto Napolj izvolilo sv. Antona Padovanskega za svojega varuha.

Zap. Lavra.

Kako se je godilo Jakobu, preden je bil apostol.

N starodavnih časih, ko je bil naš Gospod in Vzveličar še dete ter so ljudje živeli samo ob preprostih jedeh, kakršnih jim je dajala zemlja, se je zgodilo, da je šel Jakobček, slaboten deček, v gozd po gob in jagod. Jakobček je bil v nogah neozdravno bolan ter je hodil zato kaj počasi. Vrhu tega je pripekalo solnce kakor sam ogenj. Že dolgo ni bilo dežja, in zato je raslo kaj malo gob. Jakobček je zaman iskal in iskal. Truden sede naposled v gozdu k potu in milo zaplaka. A skoro zopet utihne ter posluša. Mnogo veselih otrok se je igralo in smijalo na glas, a pred njim dete Jezus v otroški suknjici in boso. Jezus se je s svojo družbo naposled namenil tja, kjer je počival Jakobček.

Ko so veseli otroci dospeli do Jakobčka, je Jezus obstal ter mu rekel: „Vem, zakaj se jokaš, in prišel sem ti pomagat od žeje in bolečin. Najprej pa naj pogledam, kaj si nabral. Pokaži mi!“

Jakobček potegne iz košarice samo eno gobo, a nič jagod. Gospod mu veli, naj zasadi to gobo v zemljo. Deček stori tako. A naglo se začudi,

in ž njim vred vsi drugi otroci. Goba je bila že na pol uvela, a vendar je začela zopet rasti in se je cepila na mnogo vrhov. Samo Jezus se je nasmihal, ker je rasla tako živo, a drugi otroci se ji niso mogli načuditi.

Zdaj veli Jezus Jakobčku utrgati gobo, pravo „medvedjo stopinjo“. Zajedno mu sam pomaga na noge. Jakobček zdajci začuti, kako leze hudina iz njegovega telesa in kako se mu zopet krepčajo udje. Vesel zavriska in zapleše okolo Gospoda, poklekne predenj ter mu objemlje in poljublja noge.

V tem se je solnce nagnilo in bilo je že hladno. Jakobček se je z Gospodom in njega sveto družbo vrnil domov. Od tega dne je bil zdrav in trden, močnejši od tovarišev. Ko je začel gospod Jezus učiti in pripovedovati o kraljestvu božjem na zemlji ter je bil Jakobček popolnoma dorasel, ga je vzel Vzveličar k sebi in ga posadil med apostole.

Zap. Jožef Vidic.

Zakaj nima volk več take moči v križu, kakor jo je imel.

Sveti Martin je pasel kot deček ovce. Imel je že takrat po pastirski navadi pastirsko piščalko. S to je vsak dan od zore do mraka častil in hvalil Boga.

Ko je neko jutro ravno ob solnčnem vzhodu, pri studencu sede, piskal jutranjo pesmico, je zdajci prišel velik volk iz grmovja, zagrabil največjo in najlepšo ovco, jo zadel na hrbet, in hajdi ž njo v gozd.

Sveti Martin se je jako razžalostil, sosebo zato, ker se je požrešni volk drznil njega samega zmotiti v pobožni pesmici ter tako oplašiti in razpoditi prekrotko in zvesto čredico ovčic.

Pravična jeza ga obide. Skoči nagloma na noge in v hipu je pri volku ter ga lopi po križu s piščalko, da se grdi volk kar grudi na zemljo. Hitro zdaj sv. Martin reši ugrabljeno ovčico, jo zadene na pleča ter jo odnese nazaj, volku pa zapreti: „Poberi se v les in hrani se tam z divjo zverino, ne pa s pohlevnimi ovčicami, ki ti ne delajo nič žalega!“ —

Šel je volk v les, ali sklenil je v srcu vedno sovraštvo do ovac iz ljubezni do njih sladkega mesa.

Ali piščalka sv. Martina je bila tako težka, da mu je bila razdrobila križ. Od tistihdob nima volk več take moči v križu kakor poprej in jo ima še dandanes le v prsih. **A. Benignar.**

Sto zajcev.

Kristus in sv. Peter sta potovala. Bilo je pozimi. Sv. Peter je imel zelo slabe čevlje, zato je stopil k čevljarju, da bi mu popravil obutal. Čevljarju sta pri njegovem delu pomagala sin in pa učenec Janezek.

Ker so bili čevlji sv. Petra zelo raztrgani, jih ni hotel popraviti mojster sam, in tudi sinček je odbil delo, rekoč: „Naj jih popravi Janezek.“

Učenček sešije raztrgano obutal ter popravi čevlje, kolikor jih more in zna.

Ko dovrši delo, vpraša Peter mojstra za račun. Ta pa neče vzeti ničesar ter pravi: „Vidim, da ste ubožen potnik, zato mi niste nič dolžni. Ako pa hočete kaj dati mojemu učenčku, vam bode gotovo hvaležen za darilce.“

Peter seže v rokav po denar in ga ponudi Janezku. A glej, tudi ta se brani denarja. „Le spravite“, mu pravi, „vi potrebujete novcev bolj nego jaz, ker ste siromašen potnik.“

Nato mu reče sv. Peter: „Ker ne vzameš novcev, izreci vsaj eno željo, in izpolnila se ti bo.“

Učenček tujca začudeno pogleda, se nasmehe ter reče: „Želim, da bi bila naša črešnja polna zrelih črešenj!“

Sv. Peter se poslovil ter odide. —

Zdajci prisopiha v sobo črevljarjeva žena ter pripoveduje vsa zasopla: „Ljudje božji, velik čudež vam naznanjam, naša črešnja na vrtu je polna rdečega sadja.“

Vsi odhite iz sobe, da bi se na svoje oči prepričali o čudežu, katerega je napravil siromaški potnik.

„Kdo bi neki bil?“ vprašujejo drug drugega, uživajoč sladki sočnati sad. Zdelo se jim je, da so sredi poletja, najsi je brila zunaj ostra zimska sapa.

Odslej so se črevljarjevi vsak dan krepčali z okusnimi črešnjami.

Nekega dne se napoti črevljarjev sin v bližnje mesto po usnje. Ko koraka po ulicah, opazi na oglu velik „oglas“. Na njem je bilo zapisano, da je kraljeva hči na smrt bolna in da jo otmo samo zrele črešnje; kdor prinese kralju ta sad, zrel in okusen, dobi za darilo tisoč cekinov.

Sin pohiti vesel domov, takoj natrga rdečih črešenj ter se napoti v kraljevo palačo.

Na poti ga srečata dva potnika — Vzveličar in sv. Peter — ter ga vprašata: „Kaj neseš, deček?“

On jima pa osorno odgovori: „Kaj vama do tega, kaj nesem?“ Nato odkoraka naglo v kraljevo palačo. Tam mu pride naproti sam kralj, ki ga vpraša, kaj mu je prinesel. „Zrele črešnje“, pravi deček, odkrije jerbašček, a ta je — prazen.

Kralj ga zapodi, češ, da se hoče šaliti z njim. Ves osramočen pride črevljarjev sinko domov.

Doma pove, kar se mu je prigodilo. Učenček Janezek, to zaslišavši, brž nabere jerbašček črešenj, pa se napoti v mesto.

Tudi njega srečata dva potnika, ki ga vprašata, kaj nese.

„Zrele črešnje nesem kralju“, odgovori deček prijazno; „njegova hči je bolna, in ta sad jo ozdravi.“

„Idi v božjem imenu“, mu rečeta potnika.

Ko stopi Janezek v kraljevo palačo, mu pride naproti kralj in ga vpraša, kaj mu je prinesel.

Deček hitro odkrije jerbašček ter pravi: „Tu-le sem vam prinesel zrelih črešenj za vašo hčer.“

Kralj se razradosti, odhiti h hčeri ter ji ponudi zrelih črešenj. Kraljična slastno použije nekoliko zrelih črešenj in glej, zdajci ozdravi.

Kralj pa ubožnemu črevljarčku ni hotel takoj izplačati obljubljenih tisoč cekinov. „Še eno nalogo mi moraš rešiti“, pravi, „potem dobiš tisoč cekinov in po vrhu mojo hčer za ženo. Sto zajcev bodeš pasel, a zvečer moraš prignati vse v lepem redu domov, niti eden se ne sme izgubiti.“

Bridko zajoka Janezek, ko mu dado drugo jutro torbo in pastirsko palico ter pred njim izpuste sto brzih dolgouhnikov. Žalosten gre

proti hosti. Tu zapazi kapelico; pred njo poklekne ter goreče moli.

„Čemu se jokaš tako bridko?“ se zasliši glas za Janezkom. Janezek se ozre in spozna tujca, onega potnika, kateremu je bil pred nekaj tedni popravil raztrgane črevlje.

„Oh, kaj bi se ne jokal,“ potoži deček. „Kralj mi je ukazal, da moram pasti sto zajcev in zvečer zopet vse prignati domov. Kako naj jih spravim, ker so se mi že sedaj razkropili po hosti?“

„Ne bodi v skrbeh zaradi zajcev, dragi moj,“ pravi tuji mož, „ná piščalko. Nanjo zapiskaj zvečer, in vseh sto zajcev bode stalo v lepih vrstah pred teboj!“

Deček tujca lepo zahvali in zvečer res zapiska na piščalko. In glej, vseh sto zajcev priteče pred pastirja ter stoji pred njim v desetih vrstah, da jih lahko vse pregleda.

Pastir ukaže dalje, in lepo počasi se pomika čudna čreda proti kraljevemu dvoru. Janezek pa koraka vesel in zadovoljen za njo.

Kralj se zelo začudi temu prizoru.

„Še dvakrat bodeš pasel“, pravi, „in potem dobiš, kar sem ti obljubil.“

Drugi dan mu izpuste samo devetindevetdeset zajcev. Zajčji pastir niti opazil ni, da so mu bili vzeli enega zajca ter ga deli v zapor, češ, da jih Janezek ne bode mogel prignati vseh sto domov.

A kaj se zgodi?

Ko Janezek zvečer zazvižga zajcem, se utrga zajec doma ter priteče, kolikor le more, naravnost v hosto, postavivši se ondu v vrsto svojih tovarišev.

Zopet prižene Janezek vseh sto zajcev domov.

Tretji dan pa ukaže kralj kuharici, naj enega zajca usmrti ter ga pripravi za večerjo.

Zopet žene Janezek samo devetindevetdeset zajcev na pašo.

Ko je zvečer pastirček zajcem zazvižgal, se je stoti zajec ravno pekel v veliki ponvi in sicer cel, samo brez kože in črev.

A glej čudo!

Na klic Janezkove piščalke se oživi ta zajec, skoči iz ponve ter steče naravnost proti gozdu v vrsto svojih tovarišev. Na pol pečen, masten in gol je korakal v prvi vrsti proti kraljevi palači. Kuharica pa je baje kar omedlela, tako se je prestrašila, zakaj kaj takega se ji ni bilo pripetilo še nikdar. —

No, in kaj je bilo potem?

Janezek je dobil tisoč cekinov in kraljevo hčer za ženo.

Zdaj je baje kralj tam nekje v deveti deželi. Srečno in zadovoljno živi, dobrega srca je, kakor takrat, ko je potujočemu sv. Petru brezplačno popravil črevlje.

Zap. Anton Kosi.

Kako je nastala želva.

V neki vasi je živel zelo lakomna in trdosrčna kmetica. Nekdaj je ravno pekla, ko je stopil star berač v hišo ter jo poprosil kruha.

„Idi v božjem imenu, ubogi berač“, reče kmetica, „ne morem ti podariti ničesar, ker sem sama zelo ubožna.“

Berač žalostno zmaje z glavo ter jo zopet poprosi kruha. A kmetica mu odgovori licemerno-prijazno: „Pojdi v druge hiše in za uro se povrni, v tem bode kruh že pečen; potlej ga dobodeš kosec.“

Berač se poslovil in odide. Za nekaj časa pokliče kmetica svojega otroka in mu reče: „Jaz se skrijem pod ta koš, a ti reci beraču, da sem šla k bolni sosedi; naj odide mož v božjem imenu.“

Potem se spravi kmetica pod koš. Kar stopi berač v sobo in naprosi obljubljenega kruha. Otrok mu reče, kakor mu je velela mati; vendar je ostal berač na pragu.

„Matere ni doma“, povzame otrok, „šla je k bolni sosedi. Idite v božjem imenu.“

„Otrok, lažeš!“ odgovori berač. Njegov glas je zvenel resno. „Tvoja mati je doma, tam je skrita

pod pletarico. Ker gladnemu beraču iz lakomnosti ni dala kosca kruha, naj ostane vedno pod onim košem ter naj se iz težka premika dalje, dokler ne prepotuje vse zemlje.“

Rekši berač izgine. Ta prosjak je bil sam Jezus. Njegova grozilna beseda se je izpolnila. — Ubogi otrok ni videl matere nikoli več, ker se je izpremenila v — želvo.

Sedaj lazi po dolgem in širokem svetu težavno in brez pokoja. Rešilna ura ji odbije šele na sodni dan, zakaj takrat ji bode Vzveličar oprostil greh njene lakomnosti.

Zap. Š. Meglič.

Zakaj imajo kače mrzlo kri.

No je šel Kristus v puščavo, se je nameril na zmrzlo kačo. Kača se mu je zasmilila, pa jo je vzdignil, ugrel in oživil.

Hudobna kača pa se je oyila Kristusu okolo roke in ga picila. Ker je lahko zagovoril vsak strup, mu ni mogla škoditi, ali nehvaležnost ga je tako unevoljila, da je kačo preklel in jo obsodil, da ne bode nikdar več čutila gorkote v trupu.

Ta obsodba se izvršuje še dandanes. Kače se ne prime noben žarek poletnega solnca. Kdor jo potiplje, se lahko uveri, da ostane mrzla tudi v najhujši vročini.

Zap. J. Trdina.

Kako so nastale ptice.

Po J. Knoniju.

Izmed vseh živali je ustvaril Bog ptice naj-
kesneje.

Bil je peti dan stvarjanja. Solnce je že zahajalo, in mrak je legal na zemljo. Ena najmanjših živalc, kar jih je ustvaril Bog tisti dan, se je boječe približala Stvarniku. Na dveh nogah je šepala in ranjena je krvavela. Krvoločna mačka se je je bila lotila, da jo pohrušta. Na srečo je stal mogočni lev ondu blizu, sicer bi bilo po slabotni živalci.

„Uboga stvarca“, izpregovori vsemogočni Stvarnik, „hočejo li močnejši tvoji bratje tako neusmiljeno ravnati s teboj? Hočejo li prelomiti zapoved ljubezni, miroljubnosti in zložnosti? Ne, ne, ne bode se jim obnesla namera. Najsi ne napravim iz tebe velikana, ki bi premogel vsakogar, vendar poskrbim, da ti močnejši bratje ne bodo mogli do živega.“

Nato je Vsemogočni prijel trepetajočo živalco, ji pomazal krvavečo rano z balzomom ter ji dal namesto razdrapane in raztrgane dlakave suknjice mehko in toplo perjiče. Namesto

prednjih potrlih nožic je dobila dve hitri peroti, utrgani rep pa je nadomestil ljubi Bog s krasnim perjem.

Tako je nastal ptič.

Ko se je ta prvi zračni jadravec vzdignil ter žgoleč hvalil in slavil modrega Stvarnika, je bil dobremu Bogu tako všeč, da je še tisti dan, preden je solnce zašlo, ves zračni prostor oživil z veselimi krilatimi pevci.

Ant. K—i.

Zakaj nekatere ptice pojo, druge pa ne.

Ko je Bog ustvaril svet, so ptice kričale, kakor je katera znala in kakor jim je bil kljun vzrasel. Letale so semtertja, skakale po vejah, se veselile, a v njih vpitju in zvižganju ni bilo nič lepote. Hvalile so namreč Boga, da jih je dal v tako lep in krasen svet; a ta hvala ni bila ubrana in ni ugajala Bogu. Mislil si je torej Bog: „Naučim jih petja!“ Kar je sklenil, je tudi storil.

Nekega lepega jutra so zaslišale ptice od spodaj nekaj tako sladkega, da se niso upale niti dihati. Niso vedele, kaj bi bilo. Pogledale so nizzdol in so uzrle tri angeljčke, ki so peli tako sladko, lepo in ljubo, da še nihče ni slišal takšnega petja in ga tudi ne bode, dokler ne pride v raj, iz katerega so prileteli ti trije angeljčki. Ves gozd je takrat ves začuden utihnil in poslušal.

Angeljčki so končali in poklicali ptičice: „Ne bojte se in pridite bliže. Ako hočete, tudi vas naučimo petja!“

Sraka se porogljivo nasmeje in pravi pomiznemu slavčku: „Zleti tja, ti grdin, in nauči

se, da bodeš moder! Jaz ne verujem tem trem!*
 Rekši odleti.

Tihi, ponižni slavček, katerega so takrat zaničevale vse ptice zaradi njegove grde barve, zleti prvi in sede enemu angeljčku ravno na rame. Druge ptice zlete za njim. Nekatere sedejo bliže, druge dalje; nekatere ostanejo na drevesih, kakor se je pač vsaki poljubilo. In angeljčki so zapeli, da se je razlegalo daleč na okolo.

Pisana šoja, prevzetni fazan in lepa papiga reko: „Čemu pa potrebujemo petja, saj smo itak lepe!“ Nato odlete. — Vrabec je videl od daleč rdeče črešnje in pozabil petje. Zletel jih je obirat; ž njim je odletelo še več ptic. In glejte! Vse ptice, katere so odletele, se niso naučile peti; tiste pa, katere so poslušale, so pele odsihdob tako krasno, da se je razlegalo po vsem gozdu, in ponižni slavček, ki je sedel najbliže, poje sedaj lepše nego vse druge ptice! Zap. Svečan.

Nebeška ptica.

Pred davnim davnim časom je živel v samostanu mlad menih po imenu Vincencij. Hodil se je vsak dan izprehajati v gozdič, nedaleč od samostana. V tem gozdu je vedno premišljal božjo modrost in vsemogočnost, katera je tako razločno zapisana na obrazu vsega stvarstva. Iz vsakega cvetu, iz vsake bilke in trave, ki jo je vzel v roko, je čital resnico, da je Opi, ki vlada vsemu stvarstvu, izvir večne slave in brezkončne modrosti.

Zdaj je opazoval neutrudne bučele, kako nabirajo med, zdaj se je čudil marljivim mravljam, zdaj je zopet poslušal sladko gostoleče ptičke. Vse to mu je dvigalo duha in srce nad rajske višave.

„O Bog, kako krasen je Tvoj svet!“ je vzkliknil nekoč; „vse Te časti, vse slavi Tebe, ki umeš jezik vsake živalce, Tebe, ki veš za pota najmanjše žuželke!“

Te besede so bile ljubemu Bogu tako všeč, da je sklenil zvestemu služabniku prirediti še večje veselje. Pošlje namreč angelja iz nebes v podobi prekrasne ptice. Ta sede pred mladega redovnika ter začne prepevati tako krasno, tako

milo, da Vincencij kar omamljen zamiži in kakor v sanjah posluša te čarobne glasove.

Spev rajske ptice je bil lepši od vseh glasov navadnih ptičev. Ves gozd je utihnil in strmeč poslušal.

Čas hiti in tudi mine; a Vincencij tega niti ni opazil. Vedno še je stal oprt ob star javor, poslušal in se ni mogel načuditi prekrasnemu petju.

Sedaj se ptica vzdigne in odleti nazaj v nebesne višine. Pobožni menih se prebudi in odide proti samostanu.

Pa kako se začudi, ko najde tukaj vse drugače, nego je bilo dopoldne! Stene po posameznih celicah so bile vse drugače poslikane, in v njih so bili čisto tuji menihi. Nihče ni poznal njega, on nikogar. Vincencij jim naposled pove, kako se je ravnokar vrnil iz gozdiča, kamor je bil šel dopoldne na izprehod. Redovniki vprašajo opata, in ta gre v samostansko knjižnico. Ko se vrne, pravi: „Odkar stoji ta samostan, je stanoval v njem samo eden menih po imenu Vincencij, a ta je — kakor je čitati v zgodovini tega samostana — nekega dne izginil in se ni več vrnil.“

Ko Vincencij to zasliši, se ozre po sebi in zapazi, da je že star, silno star. Brada mu je bila prirasla do kolen in je bila bela kakor sneg.

Zdajci obide starega meniha posebno čustvo, da radostno vzklikne: „Bratje dragi, glejte čudo božje! Jaz sem oni Vincencij in

poslušal sem dosedaj v gozdu petje nebeške ptice!“ Starček je hotel še dalje pripovedovati o rajski ptici, a v tem hipu se je zgrudil na tla in duša njegova se je vzdignila na nebeških oblakih tja, kjer bode večno poslušala petje angeljskih zborov!

Nebeško ptico je bil poslušal pobožni menih na zemlji dolgih sto let, misleč, da jo je poslušal samo nekoliko ur!

Da, nebeško veselje mora biti neizrečno veliko. Saj govori o rajskih lepotah Sv. pismo: „Oko ni videlo, uho ni slišalo, niti v srce človekovo ni prišlo, kar je Bog pripravil tistim, ki ga ljubijo.“

Zap. Anton Kosi.

O ptiču krivokljunu.

Ko je naš Vzveličar, zapuščen od vsega sveta, visel na križu, so prileteli milosrčni ptiči, da bi ostre, morilne žreblje potegnili iz presvetih rok in nog Jezusovih. Ranjeni Vzveličar jim reče: „Blagoslovljeni bodite, usmiljeni ptiči! V večen spomin te ure naj vas krije perje, rdeče kakor kri, in vedno imejte krive kljune. Posvečeni bodite Vzveličarju, in človek naj časti in hvali čudovito vašo moč.“

Blagoslov Kristusov se je dopolnil kakor vsak njegov obet. Te rdeče ptiče imenujemo od one dobe „krivokljune“. Posvečeni so Rešitelju sveta in so edini izmed vseh ptic, ki gnezde o Božiču pod ledenimi vejami temne smreke in takrat žvrgole, kakor bi cvela pomlad. In prav tako, kakor ozdravlja Kristus duševne bolezni, ozdravljajo ti ptiči telesne, zakaj nase jih potezajo in potem umro, kakor je umrl Kristus za grehe človeštva.

Lujiza Pesjakova.

Kako je nastala sraka.

(Češka.)

Ko je še Jezus potoval po zemlji, preoblečen v berača, da bi spoznaval ljudi, je prišel h kmetici, ki je pekla. Jezus jo poprosi malo kruha.

„Ljubi mož, sedaj ga nimam“, odgovori kmetica, „ker se testo šele kvasi; pridi pozneje, in spečem ti hlebček“.

Jezusa je razveselila dobrodušnost kmetiške žene; na tihem je blagoslovil testo, in hlebi so zelo narasli. Največji je bil tisti, katerega je bila kmetica namenila Gospodu, dasi je bilo prej testo najmanjše.

Za nekoliko ur se Jezus vrne in naprosi kmetico obljubljenega kruha. Kmetica pomoli glavo skozi vrata in zmerjaje zakriči: „Ne dam nič, kruh je prevelik, sama ga bom snedla!“

Potem je jezno zaloputnila vrata. Toda ker je bila tako lakomna in je snedla besedo, se je Gospod razsrdil in jo je kaznoval. Zmerjajočo kmetico je izpremenil v belo srako, katera se je na pol umazala s sajami, ko je letela skozi dimnik.

Taka še vedno leta po drevju; še zmiraj je lakomna, niti zmerjanja se še ni odvadila.

S. Meglič.

Ptica pivka.

Zemlje voda je splahnila,
V dve, tri morja se je zlila.

Gora vode ni dajala,
Grozna žeja je nastala.

Vsi ljudje in vse živali
Žeje konec so jemali.

Njih kričanje Bog začuje:
„Vaše sem zaslišal nuje.

Gora vodo bo dajala
In studenec trda skala.

Le pretoke izkopljite,
Jih do morja prevodite.“

In ljudje so in živali
Prihiteli in kopali.

Moški z rovnico, lopato
Kopljejo zemljo robato.

Ženskam ropota motika,
Pridnost je povsod velika.

S klinci rujejo otroci,
Prst odnašajo koj v roci.

Delala je tud' živina
In pa divja vsa zverina.

Krave, junci in pa voli
Zemljo so z rogovi boli.

Konj teptal je tak' togotno,
Da vso polt imel je potno.

Pes in mačka vkupaj stala
In sta s tacami kopala.

Krt s podgano in pa miško
Ril je prst od spod na kviško.

Medved tacar, kosmatinec,
Volk, ovčar in vsak divjinec,

Lev mogočni, tiger hudi
Bili so kopači tudi.

Brskale so s kremplji kure,
S kljuni race, goske, pure.

Vrabci, orli, vrane, sove,
Vse, vse delalo je rove.

Ena sama, sama pivka
Lena tam na strani čivka.

Pa jih gleda, zaničuje,
Delavcem se posmehuje.

Vodotoki so do morja,
Rek dovolj priteče z gorja.

Vsi gase si silo žeje,
Sama pivka le ne sme je.

Bog jo vklel je, da od zemlje
Nikdar vode si ne jemlje.

Sam edini dež sme piti,
Kar ga more v kljun vloviti.

In kadàr jo žeja stiska,
„Piv, piv“ proti nebu vriska.

Bog pa čuje njene stoke,
Kmalu dežja dá potoke.

In ti, ko jo slišiš vpiti,
Kosec, z mrvo v kupe hiti.

Sploh pa, ki jo čuješ pivko,
Pomni ter jo 'mej znanivko:

Bog nikol' se ne prekane,
Nikdar dolžen ne ostane

In se vendar rad usmili,
Kadar prosimo ga v sili.

Ne želi pogube grešnih,
Dokaj potov ima rešnih.

Po narodni zložil **M. Valjavec.**

Zakaj je kukavica nemirna in nepokojna ptica.

Takoj potem, ko je Bog ustvaril ptičice, je vsaki tudi odkazal in odločil njeno bivališče, kjer naj bi gnezdila, gojila mladiče in si iskala zavetja ob slabem vremenu.

Štorklji je odkazal streho, gosi vodo, lastovki podstrešje, prepelici in škrjancu polje, šoji gozd, vrabcu in škorcju dupla in stare zidove.

Vsi ptiči so bili zadovoljni z bivališči, le kukavica ne. Na strehi se ji je zdelo prevetrovno, v vodi premokro in prehladno, na polju pretrdo, na drevju previsoko, v duplih prenesnažno.

Zaradi tega je obšla Boga nejevolja in dejal je: „Ker ti torej nikjer ne ugaja, pa si sama poišči prostora, ki ti bode všeč!“

Od onega časa roma kukavica iz kraja v kraj, iz dežele v deželo in si išče torišča, ki bi ji ugajalo.

Do danes ga še ni našla, pa ga tudi ne bode.

Nepokojnica prenočuje vsak dan na drugem drevesu, ne gnezditi nikjer, ampak znese eno jajce v to, drugo zopet v drugo gnezdo. Ne pozna mladičev, a mladiči ne nje.

In tako bo ostala kukavica nemirna in nezadovoljna do sodnega dne.

Zap. A. Kosl.

Zakaj kukavica samo „kuku“ poje.

Ko je ljubi Bog ustvaril ptičice, je vse poklical k sebi, da bi jih naučil krasnih pesmi, s katerimi bi povelečevale in slavile Njegovo sveto ime.

Vse ptičice so priletele ter poslušale Gospodov nauk. Slavček, lišček, škrjanček in vsi drugi so se kaj radi učili lepih melodij, le kukavica je letala okrog tovarišic ter jih motila pri uku; sama pa se ni hotela učiti. Zdaj je potegnila to za perutnico, zdaj zopet drugo vščipnila v nogo. Odletevši pa se je od strani namuzala ter zvito zaklicala „kuku“.

Ljubi Bog, ki je vse to videl, je ostro posvaril nepokojnico — a zaman. Kukavica je še dalje uganjale burke.

Tedaj pa reče Bog: „Ker moji opomini nič ne pomagajo, bodeš za kazen do konca sveta klicala samo kuku!“

Vsa plaha je odletela kukavica. Besede Gospodove pa so se tudi uresničile. Dočim drugi ptiči žvrgole krasne in raznovrstne melodije, leta kukavica boječa in nepokojna z veje na vejo, z drevesa na drevo ter kliče v enomer svoj „kuku“, pa ga bo klicala do konca sveta.

Zapisal Ant. Kosi.

Zakaj kuka kukavica samo do kresa.

Ko so hudobni židje iskali Jezusa, se jim je skrilo pod brinjev grm; zato ima brinjevo zrno še zdaj križ na sredi. A kukavica je ugleдалa Jezusa pod brinjevim grmom in zakukala: „Kuku, kuku, tukaj je!“ — A Jezus je kukavici rekel: „Oj, ti nespametna ptica, zakaj si me izdala? Za kazen bodeš kukala vse leto!“

A kukavica mu je odgovorila: „Vse leto še kukati ne bodem mogla“. — Jezusu se je ptica usmilila in rekel ji je, da bode kukala samo do kresa.

Zap. J. Barlè.

Zakaj je Bog ustvaril lastovke.

(Holandska.)

Ko je Bog iz nič storil svet, je prvega človeka in prvo ženo postavil v raj, kjer je raslo cvetje in sadno drevje kar samo od sebe. Toda prva dva človeka sta se nekega dne pregrešila zoper božjo zapoved in sta bila izgnana. Klatila sta se od te dobe bedna in lačna po svetu, mučile so ju bolezni in mraz, delati sta morala težko, da sta se živila, zakaj zemlja je rodila samo trnje in osat. Živela sta mnogo let, ne da bi bila potolažila jezo božjo; naposled se je milostivi Bog vendar usmilil potomcev ter jim priredil njih zemeljsko bivanje prijetno in veselo. „V raj jih ne dam več“, je dejal, „toda ustvaril bom zemljo rodovitno, povsod jim pričaram cvetke in sadje, pripravil jim bom zopet lepo življenje na zemlji in preženem jim bolezni.“ — In ustvaril je dva ptička, katerih perje je bilo bolj belo nego rajske lilije. Poletavala sta okolo Njegovega prestola, posedala drug za drugim na roko dobremu Bogu, ki ju je poljubljal, rekoč: „Imenujem vaju lastovki; vedve in vajini mladiči boste povsod, kjer se naselite, prinašali blagoslov. In zdaj, ljubi lastovki, odletita!“

Snežnobeli ptički sta zleteli dol na svet, in vse se je premenilo, kakor bi čaral. Vreme, prej neprijetno in viharno, se je umeknilo solnčnemu siju, pestro cvetje je krasilo zemljo, in najplemenitejše sadje so rodila drevesa. Lastovke so pa gradile gnezda pod streho človeških bivališč, iz katerih so hipoma izginile vse bolezni.

Nekoliko let je bilo vse dobro. Ljudje so živeli srečno, in lastovke so se množile. Ali končno so se ljudje prevzeli; slabe misli so oskrunile njih dušo; sirova roka je razdrila lastovično gnezdo, in hudobni ljudje so se smejali, ko so lastovke bojazno poletavale okolo opustošenega zatišja.

Tedaj so ptički naprosili Boga, naj bi se vrnili v nebesa! Komaj je poslednja lastovka izginila v nebeškem obzorju, je prihrumela strahovita nevihta, reke so stopile čez bregove, nebo se je odprlo in nastal je vesoljni potop. Tedaj so prestrašeni ljudje vzpenjali roke proti nebu in prosili Boga oprostila. Bog je uslišal njih prošnjo. Lastovke so se vrnile na zemljo in z njimi pomlad, veselje in žarno solnce.

Žal, da je trajala ta sreča le kratko. Neko noč, ko so lastovke mirno počivale v svojih gnezdih, so prišli hudobni ljudje, češ, da ne bi zopet odletele, ter jih zaprli v zatohel stolp. Uboge jetnice so milo prosile slobode. Stražarjem je že presedal njih krik, zato so ujeli nekoliko lastovk in jih — oskubli.

„No, pa zdaj odletite v nebesa!“ so se jim posmehovali ljudje. Iz stolpovih lin je snežilo belo perje na glave ljudem, ki so zasmehovali nesrečne ptice.

Toda v hipu se je premenilo belo perje v bele ledene snežinke, katerih mraz je ljudem tako pretresel kosti, da so jim otrpnili udje. V smrtnem strahu so kričali ljudje stražarjem: „Odjenjajte, ne pulite jim perja!“ Ali bilo je prepozno. Mrzli sever je bril, da je bilo groza; cvetje in drevje je venelo, zemlja se je strdila kakor kamen, ljudje so se zvijali in tresli ter zbežali v domovja, ki so bila skoro vsa zasnežena.

Zdajci, sredi največjega piša, prodre solnčni žarek megle, se upre v stolp, in ta se razpoči od vrha do tal! Skozi te razpoke so ušle lastovke in zletele v nebesa. Bog je za kazen poslal ledene vetrove; toda lastovke so prosile Boga, naj odpusti krivičnikom in jim še enkrat izkaže milost.

Milostivi Bog se zopet usmili, toda proti temu, da dobi njih perje v znak žalosti ponekod črno barvo. Od te dobe so lastovke črno-belkaste, in zato imajo ljudje šest mesecev lepo in solnčno vreme, drugih šest mesecev pa grdo vreme in mraz, ker se lastovke za pol leta vrnejo v kraljestvo angeljev.

R. S.

Zakaj drži grlica glavo postrani.

Zibala je nebeška mati Marija dete Jezuščka in mu prepevala:

„Pridi, pridi, grlica,
Boš mi dete zibala,
Moje dete sladko spalo,
Da ne bode se jokalo!“

Priletela je ptica grlica, ko je zaslišala to milo pesemco, in je zibala dete Jezuščka namesto Marije, ki je moralá iti na delo. Zibala je, zibala grlica, vendar ne dolgo, zaspala je, a Jezušček se je prevrnil iz zibelke. Ko je Marija prišla domov in ugledala Jezuščka na tleh, je za kazen udarila grlico. Zato pa grlica še danes drži glavo postrani.

Zap. Janko Barle.

Zakaj je lastovka sveta ptica.

Lastovke ima naše preprosto ljudstvo jako v čisljih. Nihče ne sme razdirati njih gnezd ter jim sploh storiti kaj žalega. To pa zato:

Ko je naš Vzveličar visel na križu in so ga bili zapustili celo njegovi učenci, so prišli židje in so ga zaničevali. V tem hipu pa prileti lastavica ter srdito cvrči okolo križa, kakor bi se hotela jeziti na žide in braniti Kristusa. Naposled je sedla na križ ter cvrčala, dokler niso židje odšli.

Zato kristjani še dandanes spoštujejo lastavice, te pa rade sedajo na križe, zlasti na križe vrhu zvonikov.

Zapisal S—a.

Zakaj ima krivokljun kriv kljun.

Ko je božji Sin na križu trpel neznane bolečine, ko je v brezkončnih mukah izdihnil zadnje besede: „Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?“ ko je zatrepetala vsa priroda od skrivnostnega, svetega strahu in je tema svetu zakrivala grozni prizor smrti Vzveličarjeve, je pribežala plaha ptičica in žalostno čivkaje obletavala sv. križ. S šibkim kljunom je pulila iz lesa žreblje, ki so tako neusmiljeno ranili presvete roke in noge. Ko pa je kljunček krvavel in se ji je nagnil križema, je žalostno povabila glavico — a križa ni zapustila. Zdajci prijezdi vojak na visokem konju z dolgo sulico, predere sveto stran, da se polije kri po Vzveličarjevih prsih. A drobna ptičica se zaleti z zadnjimi močmi h krvaveči rani, da bi z drobnimi prsimi ustavila kri iz svete strani našega Odrešenika. — V spomin na to ima še sedaj kriv kljun.

„Zakaj — Zato“.

Jezus in vrana.

(Češka.)

Gz prva je bila vrana najlepša izmed vseh ptičev. Njeno perje je bilo belo kakor sneg in lesketalo se je v solnčni svetlobi kakor velik demant. Čudovito lepo je bilo tudi njeno petje; celo slavček ni prepeval tako mičnih melodij kakor prelepa vrana. Ko se je vzdignila visoko v modri zrak, so bili ljudje vsi zamaknjeni in so mislili, da slišijo rajsko petje. Vrana je dobro vedela, da je lepa in da sladko poje; zaradi teh prednosti pa se je tudi prevzela.

Ko je visel božji Odrešenik na svetem križu in trpel neizrečne bolečine, so žalovala nebesa in zemlja. Tudi ptiči so se poskrili v temni gozd in v gnezda ter umolknili. Le ošabna vrana se je spustila na drevo blizu sv. križa in začela prepevati. Ali pela ni tožnih pesmic, nego vesele. Židom so bile tako všeč, da so začeli plesati okrog svetega križa. V tem je umirajoči Kristus vzdignil ranjeno glavo in rekel vrani: „Hudobna ptica, s čim sem zaslužil to, da se veseliš moje smrti? Ali te nisem ljubil najbolj izmed vseh ptičev? Toda še zmirom sem tvoj Bog in še

zmiraj te lahko kaznujem. Kakor si bila dozdej najlepša ptica, tako bodi odslej najgrša med vsemi!*

Ustrašila se je vrana in umolknila; ali bilo je prepozno, izginil ji je srebrni kras in ostrmela je sama ob svojem perju, ki je bilo črno kakor noč. Sladki njen glas se je izpremenil v grdo krokanje, in osramočena ptica je zletela ter se skrila v puščobne krajine. Od tega časa se več ne vzdiguje ponosno v zrak; le v nizkih višavah leta in prebiva najrajši v zapuščenih goljavah. Sram jo je človeka in drugih ptic.

Lujza Pesjakova.

Odkdaj je slavček najizvrstnejši pevec.

Preljubi slavček je bil od kraja tako slab pevec, da so ga ljudje zaničevali in rajši poslušali vrabca nego njega. Ptiči so se izkušali, kateri najlepše poje, in so razsodili tako, da poje najlepše veseli škrjanec, najgrše pa tožni slavček. Ta sodba je ubogega slavčka tako užalila, da ni mogel ne jesti ne spati. V tistem kraju so takrat prenočevali sv. Jožef, Marija in Jezušček. Sv. Jožef in Marija sta spala, Jezuščka pa so od silnega truda tako bolele noge, da ni mogel zaspati. V temni noči se mu je zdelo strašno pusto in žalostno. Globoko je vzdihnil: „Oh, ko bi me hotela kratkočasiti vsaj kaka ptičica — rad bi prosil zanjo Boga, naj ji podeli najlepši glas med vsemi ptičicami, da bo sebe in ves svet razveseljevala ž njim.“ Slavček je zaslišal Jezuščkove besede in mu začel prepevati. Prepeval je tako sladko, da je Jezušček hitro zadremal in zaspal.

Zdaj slavček ni več žaloval, nego je veselo pel vso noč svojo srečo, božjo slavo malega Jezuščka in neskončno čast njegove matere Marije. Precej drugi dan napravijo ptiči nov zbor

in na tem zboru enoglasno potrdijo, da ni bilo ptiča in ga ne bo, ki bi se kosal s slavcem. Kar so razsodili ptiči, so potrdili tudi ljudje. Slavček še zmirom najrajši in najlepše prepeva ponoči, v hvaležni spomin tiste noči, ko mu je Bog po Jezuščkovi prošnji podelil dragoceni dar sladkega, ves svet razveseljujočega petja.

Zap. J. Trdina.

Slavec.

Ko je Bog ustvaril vse živali na zemlji, da bi bile človeku priče večne modrosti in dobrote, si je vsaka smela izprositi svoj dar. — Lev je prejel moč nad vsemi zvermi, kača strup v svojo brambo, konj brze noge, lisica prekanjenost, orel bistro oko, prav lepo obleko i. t. d. Slednjič prileti drobni slavček pred božji prestol: „Ne mika me ne moč ne lepota, prosim Te pa gladekega glasu, da bom svoja čustva izlival v mile pesmice in vsemu stvarstvu oznanjal Tvojo slavo.“

„Ljubček moj“, mu odgovori vsemogočni Stvarnik, „modro si si izvolil, modreje od vseh drugih stvari. Zato pa ti podarim vir melodij, odmev one pesmi, katero prepevajo čisti duhovi v mojem svetišču noč in dan.“

In hvaležen je zletel slavček v gaj, kjer ti v mičnih spevih slavi vsemogočnost božjo.

J. Gomilšak.

Kdaj je ustvaril Bog čebele.

Sin božji, viseč na križu med dvema razbojnikoma, je trpel neznosne bolečine. Poleg drugih težav in bridkosti ga je obhajala tudi neizmerna žeja. Tedaj mu pomoli vojak gobo, namočeno v kis. Vzveličar vzame nekoliko kapljic, toda grenka pijača mu izvabi mnogo potnih kapljic na čelo.

Da bi postavil spomin na prebridko uro, je prosil Kristus nebeškega Očeta, naj iz teh potnih kapljic ustvari živalce, ki bi vzgledno marljivo nabirale sladko tekočino — med. Njih trudoljubivost naj bi ljudje posnemali, sladko strd pa uživali, da bi pozabili bridke ure vsakdanjega življenja.

Oče nebeški je izpolnil to željo in je še tisti dan ustvaril čebele. Za stanovanje jim je odmeril drevesna dupla, ker je bil Jezus na lesenem križu izdihnil dušo. Kesneje so začeli ljudje čebelam narejati posebna stanovanja — koše ali panje, in najljubši jim je baje panj, spleten iz divje vinske trte. Zakaj neki? Zato, ker so stebelca te rastline zelo podobna trnjevi kroni, katero je imel trpeči Kristus.

Ker je Bog ustvaril čebelo v spomin na pregrenko smrt božjega Odrešenika, ljudje o nji ne govore, da „pogine“ kakor druge živali, ampak da čebela „umrje“ kakor človek.

Iz njene strdi pa se pridobiva vosek za sveče. Te gore pri vsakem svetem opravilu, ki nas tudi spominja pregrenke smrti božjega Vzveličarja.

Zap. Ant. Kosi.

Zakaj slave čebele sveti večer.

No sta sv. Jožef in Marija prišla v Betlehem, nista mogla nikjer prenočiti v mestu, ker so bile vse hiše prenapolnjene. Gresta torej iz mesta na polje in najdeta ubožen hlev, pred katerim se ustavita. Prav tedaj pa stopi iz hleva star pastir in ju nagovori, naj ostaneta pri njem. Sv. Jožef in Marija stopita v hlev, in pastir reče svoji ženi: „Postrezi tujcema, a jaz požinem ovce na pašo, da bode nekoliko več prostora pod našo ubožno streho. No, preden odidem, še prižgem voščeno svečo, da se bodemo videli.“ Prižgavši svečo, odide.

Za nekoliko časa je bila temna noč, in v tej noči je prišel Jezus na svet. Sveta Devica Marija je povila dete Jezuščka v plenice in ga položila v jaslice. Sv. Jožef in Marija sta poslala in počastila Boga za toliko milost in dobroto.

In zato, ker je voščena sveča razsvetljevala hlev, v katerem se je bilo porodilo sveto Dete Jezušček, slave tudi čebele božično noč.

M. Kobali.

Kako so nastale kresnice.

Ko je Bog ustvarjal svet, je ustvaril četrty dan solnce, mesec in brez števila zvezd, velikih in majhnih, ter je vsaki pokazal pot, po katerem naj hodi po nebeškem obzorju. Tako je bilo tudi treba, da se ohrani red na onem modrem nebeškem oboku.

Zvezdice so bile zelo vesele in zadovoljne, ko so se pasle in potovale z zvestim čuvarjem mesecem. Samo nekoliko drobnih zvezdic ni bilo zadovoljnih. Godrnjale so, da so tako majhne, da jih otroci skoraj ne vidijo z zemlje. Rekle so: „Vas, ki ste večje negoli me, radi gledajo ljudje, a nas ne morejo videti zaradi vašega bleska in vaše svetlobe.“

Zatorej se spuste neko noč dol na zemljo, da bi ondu svetile nežnim otročičem, ne misleč, da Bog vse vidi in da zna tudi to, kar so storile. Bog je nezadovoljne zvezdice pričakoval na zemlji s kaznijo ter jih je v istem času, ko so prišle na zemljo, takoj izpremenil v grde rjave živalce — kresnice.

Oj, kako bridko so se zdaj jokale, ker niso imele več svetlih in bisernih trakov, ampak rjavo in temno obleko!

Prej jim je bila v hrano nebeška rosa, a zdaj zeleno in grenko listje.

Naposled se jih Bog vendar usmili ter jim dovoli, da smejo o toplih poletnih večerih svetiti po zemlji in se tako spominjati nekdanje nebeške svetlobe. A tega jim ni dovolil, da bi smele nazaj na nebo, s katerega so bile odšle tako samovoljno.

M. K. v „Vrtcu“ 1877.

Sv. Vrbana grozdek.

Sv. Vrban je zelo rad zobal grozdje. Na svojem vrtu je bil tudi sam zasadil trte, jih oskrboval ter željno pričakoval prvega sadu. Kadar je gledal svoj trs, je prosil njemu in vsem vinogradom božjega blagoslova. Tretje leto se je Vrbanov trs razcvetel in nastavil grozdek, ki je imel komaj pet jagod. Dasi je bil grozdek majhen, se ga je vendar sv. Vrban močno veselil in ga je hodil gledat vsak dan. Čimbolj je grozdek zorel, tem večkrat je bil sv. Vrban pri njem. Nekega dne ga je zopet gledal; kar stopi k njemu star siromak in ga naprosi milostinje. Sv. Vrban išče po žepih, a ne najde ničesar. Potem ga siromak poprosi, rekoč: „Pa mi daj ta-le grozdek!“

„Utrgaj si ga, če ga želiš“, reče sv. Vrban; siromak utrga grozdek, želeč sv. Vrbanu in njegovemu trsu božjega blagoslova, potem pa odide.

Sv. Vrban sede na vrtu na klop in zadremlje. Ko se je za nekaj časa prebudil, je bil njegov trs tako poln plemenitega grozdja, da se je s kolom vred podrl na tla.

Sv. Vrban je takoj spoznal, da je bil ta čudež napravil Bog. Odslej je še bolj čislal

grozdje in trsje, češ, saj je bil sam Bog v človeški podobi blagoslovil njegov trs.

Po njegovi smrti so mu izročali vinogradniki svoje vinograde v varstvo, in ker se Slovenci radi bavijo z vinarstvom, tudi časte sv. Vrbana za varuha vinogradov ter med vinogradi najrajši stavijo kapelice njemu na čast.

Zap. J. S—a.

Zakaj ima pšenica jarček po sredi.

Y onih davnih časih, ko je še hodil Odrešenik s sv. Petrom po svetu, je umiral velik oderuh, prav ko sta korakala mimo njegove hiše.

„Stopi malo v hišo“, je dejal Jezus sv. Petru, „morda kaj zapiše siromakom!“

Sv. Peter odide v hišo in na njegovo priprošnjo zapusti skopuh siromakom pol mernika pšenice. Ko je potem Odrešenik presojal oderuhova dela, je bilo več slabih negoli dobrih del. Vendar se je Odrešeniku, ki je vir vse usmiljenosti, smilila človeška duša, in zato sta s sv. Petrom preklala vsako pšenično zrnce, da bi bilo več pšenice.

Od istega časa ima pšenica še danes jarček (grabenček) po sredi.

Zapisal **J. Barle.**

Zakaj imajo srčki srčasto podobo.

Ko je Vzveličar zvečer pred smrtjo prebil zadnje bridke ure, je zapustil učence in odšel za lučaj dalje na vrt Getzemani. Ondu se je zgrudil na obraz in molil. Visoke oljike so skrivnostno šumele ter pripogibale vrhove k zemlji; cvetice in grmi okolo njega, vse je šepetalo in puhtelo iz sebe vonjavo Gospodu v dar.

Eno izmed cvetic pa je Vzveličar pri molitvi nevede strl; njene vejice so se pritiskale njegovih svetih prsi in počivale na njegovem srcu, ki se je topilo od žalosti.

Ko je bil Vzveličar v smrtnih težavah ter je bil njegov znoj kakor kaplje krvi, ki so tekle na tla, je nebeška svetloba razsvetlila sveti kraj in prikazal se je angelj iz nebes, ki ga je okrepčal. Ko Jezus ugleda strto cvetico, jo vzdigne k sebi in ji reče: „Ker si trpela z božjim Sinom, ker so te porosile njegove solze in si počivala na njegovem srcu, bodeš imela v večen spomin na to uro odslej cvetke v podobi čistega srca s solzo na sredi.“

Od tedaj ima ta nežna cvetica podobo visečega srca, napolnjenega s solzami.

„Zakaj? — Zato.“

Zakaj ima hrastovo listje tako globoke zareze.

Nekoč je hotel hudi duh izkušati ljubega Boga. Predrzen nagovori Vsemogočnega, naj mu izpolni vsaj majhno prošnjo. Nasmehoma odgovori Bog: „Zgodi se, vendar šele tedaj, ko izgubi hrastovo drevo vse liste.“

*Hudobec je bil sedaj zelo vesel ter je željno pričakoval jeseni. Jesen je nastopila, toda hrastovo listje se je še vedno močno držalo drevesa.

„Huda zima je bode otresla“, se je tolažil hudobec. Toda zimski čas je prišel, a listi so se še vedno trdno držali vej, dasi so bili že čisto rumeni in suhi.

Zdaj se je hudobec tolažil, rekoč: „Spomladi dobode vsako drevo novo listje in staro odpade.“

A tudi zdaj je splavalo peklenščku upanje po vodi. Hrast je dobil novo, nežno listje, in šele, ko mu je to nekoliko vzraslo, je odpadla stara suhljad prejšnjega leta.

Zdaj je spoznal, da se mu njegova želja ne bode izpolnila, zakaj hrast nikoli ne izgubi vsega listja ob enem.

To ga je tako razsrdilo, da se je ves besen zagnal v hrastovo drevo ter mu s kremplji razdrapal vse listje.

Poslovenil A. K.

Pripovedka o jablani.

Nekdaj je živel v jutrovih krajih siromašna vdova s tremi nedoraslimi otroki. Imeli so samo na pol podrto kočo, v katero je ob deževju lilo kakor skozi rešeto. Bolehava mati ni mogla potrebnega živeža služiti ne sebi, ne otročičem; malokdaj pa se je pokazal usmiljen človek, ki je gladni družinici prinesel košček kruha.

Pred samotno hišico pa je rasla košata jablana. Beda uboge vdove jo je močno genila. Na pomlad se je vsa preoblekla v belo cvetje. Tako nakičena je privabila mnogo drobnih ptičičev, ki so otroke vsaj nekoliko kratkočasile in tolašile. V vročem poletju je dobra jablana razgrnila pred hišico hladilno senco, v kateri se je družinica tudi nekoliko okrepčala. Jablana je razprostrla veje tako lepo, da niti eden solnčnih žarkov ni posijal skozi nje. Na jesen pa je bilo na nji vse polno lepo rdečih jabolok. Jablana je upognila veje skoro do tal, da so otroci z ročicami lože sezali po zrelih jabolkih.

To je bilo vsevidečemu Bogu zelo po volji. Kot prelep angelj je stopil k jablani, rekoč: „Celo tebi, leseni stvari, se smilijo uboge sirote, zato ne

bodeš odslej več imela kakor smrt bledega, ne-
dišečega cvetja in sadja, nego cvet ti bodi belo-
rdeč in dehteč, a sad rumenordeč, močno dehteč
in dolgo stanoviten.“

Tako se je tudi zgodilo.

J. Volkov v „Vrtcu“ 1887.

Odkdaj rodi leska okusen sad.

Gz prva je bila leska trnast grm, na katerem je rasel droben, neužitni sad. Ko pa je Marijo na obiskovanju tete Elizabete na planem ujela ploha, da je šla vedrit pod leskov grm, je leski odpalo trnje in namesto neužitnega drobnega sadu je rodila sladke lešnike.

Na begu v Egipt je razgrnila Marija plenice malega Jezuščka po leskovem grmu. Zato je dobila leska milost, da vanjo nikdar ne udari in da v nje senci nikdar ne lazijo kače.

Trepetlika.

bolesti grozni je viseč na križu
Umiral človek-Bog,
Molče mu gledala v trpeče lice
Priroda je okrog.

Še eden hip . . . „Moj Oče, v Tvoje roke
Izročam dušo jaz!“
Izrekel je, in smrt je Rešeniku
Zagrnila obraz.

Ihteč zaplakala je vsa priroda:
Z gorami holmec vsak
In vsaka živa stvar in z luno solnce,
Z vodami zemlja, zrak.

Tožile so ob križu pevke ptice,
Da ni Gospoda več,
Po gorskem vznožju vila se drevesa,
Ob čutu tem tožeč . . .

Le eno je drevo na gori stalo,
Ponosno zrlo v svet,
Brezčutno samo za prirode žalost,
Solze in vzdih nešteti.

Umili mrtvemu se Rešeniku,
Da ga prezira stvar,
Hoteč edina mu tajiti v smrti,
Da njen ni gospodar!

Nad Golgato zaveje vetrec brzi,
Zaveje, odbeži,
Drevesu trdosrčnemu od križa
Noseč gorke krvi . . .

Tedaj zatrepetali so mu listi
In deblo šibkih vej:
In danes še trepeče — trepetlika
Od tistih dob naprej!

M. Opeka.

Kako je Bog psa ustvaril.

No je Noe tesal ladjo, da bi sebe in svojce otel vesoljnega potopa, so mu ljudje nagajali in ga motili pri delu. Kadar je zaspal ali kam odšel, so mu raznesli orodje ter mu pokradli celo mostnice in bruna.

Noe se pritoži Bogu, in Bog se ga usmili. Ukaže mu oddrobiti ogel od bruna in reče: „Iz tega bodi pes, zvesti stražitelj tvojih reči!“

Kakor je rekel Vsemogočni, tako se je tudi zgodilo. Zdajci je drkal pes lajaje okolo ladje. Ljudje pa odslej niso več nagajali Noetu.

Zap. Sekolovec.

Daj psu kruha in mački mleka.

Svoje dni je bilo pač prijetno in dobro na svetu. Vsega je bilo več kot dovolj, in malo se je bilo truditi. Kako bi se pa tudi ljudem ne bilo godilo dobro, saj je žitni klas sezal od tal do vrha, in krava je nosila vime po vsem trebuhu od prednjih do zadnjih nog. Ob majhnem trudu so ljudje pridelavali obilo žita, in mleka so imeli, da niso vedeli kam ž njim.

Ali človek je slaba stvar, ne zabi ničesar rajši kakor dobrot in dobrotnikov. Tako so tudi takrat čisto pozabili Boga, darovatelja vsega dobra. Prevzeli so se, plesali so, veselo in razkošno so živeli, Boga pa se niso spominjali. Nihče ni več molil, niti posvečeval praznikov in drugih svetih časov; božje hiše so bile prazne.

„Kaj bi živeli sveto“, so dejali, „saj nam ni treba; vsega imamo dovolj, uživajmo, dokler je čas“.

Boga pa je ta grda brezbožnost užalila tako hudo, da je sklenil spokoriti nehvaležni rod. Na žitno bilko je položil prst ter ga vlekel od tal počenši dalje in dalje proti vrhu: pod prstom mu je ginil klas. Rekel je pa, da ne prestane

vleči, dokler ga kdo ne naprosi. Zato je z roko večkrat postal na bilki ter se oziral po stvari, ki bi ga naprosila. Kjer je prenehal, tam se je naredila grča na stebalu.

Že je bil s prstom blizu vrha, pa nihče ni prosil; le psiček je prihitel in dejal: „Gospod, le tako dolg klasiček, kakor je moj jeziček!“

Bog ga je uslišal, in od tega časa ima žito le ped dolg klas.

Prav tako je vlekel s prstom tudi po kravi. Takoj pod prstom se je vime sušilo. Nihče ni prosil, da bi odjenjal, le mačka je prišla in rekla: „Gospod, le toliko vimena naj ostane, kolikor ga je treba za moje ležišče!“

Bog jo je uslišal in pustil kravi malo vime. Tako nam je pes izprosil kruha, mačka pa mleka.

Zap. Fr. Praprotnik.

Zakaj je osel neumen in zakaj ima tako grd glas.

Osel je bil od konca najpametnejši izmed vseh živali, in tudi glas mu ni bil nič slabši od konjskega.

Ko je Noe dodelal ladjo in so šle vanjo tudi živali, je vprašal Bog osla, ki se ni genil, kaj čaka, da ne gre v ladjo. Osel odgovori: „V taki čudni omari še nisem bil nikoli in nikoli ne pojdem vanjo“. Bog veli: „Saj tudi druge živali še niso bile nikoli v nji, pa se ni branila nobena.“ Osel zarenči: „Jaz delam zase, drugi pa zase. Ta nerodna ladja se utegne razbiti; kako naj se otmem, če bom zaprt v nji?“

Bog ga tolaži: „Ne boj se! Le poglej, kako debela so bruna in kako čvrsto so zbita! V taki ladji vožnja ni nevarna.“

Osel se zadere: „Če bi bilo tudi res, kar govoriš in kar kažejo oči, kdo pa ve, kakšen je ta-le most, po katerem treba iti v ladjo?“

Bog pravi: „Če je most nesel slona in druge težke živali, se menda ne bode podrl pod tabo. Pa če ne verjameš, potiplji s prednjimi nogami,

pa se prepričaš, kako trdne so mostnice, pa tudi podpora.“

Osel zagodrnja: „Mostnice in podpora naj so trdne, kolikor hočejo, meni se pa vendarle tako zdi, če se dam zapreti v ladjo, da bom poginil.“

Bog ga nagovarja še enkrat in mu reče: „Ne bodi tako uporen, saj te bom skrbno pazil in varoval, da ne boš izgubil ne ene dlake, nikar življenja!“

Osel se odreže: „Ne grem, pa ne grem. Rajši se dam ubiti.“

Bog se naveliča poučevati modrijana. Nejevoljen veli: „En osel več ali manj notri, kaj zato!“ Potem zapre ladji vrata, in voda začne prihajati.

Osel je bil kmalu ves moker in zdaj bi bil šel rad v ladjo, ali bilo je prepozno. Plaval je do bližnjega griča, z griča do visoke gore, ali voda je zalila tudi goro, pa je trebalo spet plavati dalje. Strašno je rigal, se pehal in premetaval po valovih, ki so zagrnili tudi najvišje hribe.

Bog je hotel ohraniti oslovski rod, zato ni dal poginiti plavajočemu oslu. Ali ko se je voda odtekla, je bil od strahu, truda in lakote tako zbeگان, da je ostal popolnoma brez uma in je zapustil tudi brezumne naslednike. Od vednega riganja mu je grlo tako ohripelo, da dela zdaj njegov grdi glas vsakemu živemu ušesu strah in bolečine.

Zap. Janez Trdina.

Kako je nastala opica.

Skoro potem, ko je Bog kaznoval napuhnjene angelje ter jih za vekomaj pehnil v pekel, je sklenil satan v svojem hudobnem srcu, da bo nasprotoval Bogu. Hotel je narediti po svoji podobi stvar, ki bi ga molila in mu služila.

Vzel je torej ilovice in zmečkal iz nje stvar, ki je bila nekamo podobna oni, katero je bil naredil Bog. Njena glava je bila čisto enaka človeški glavi. Bilo je videti, kakor bi ta stvar človeka lahko posnemala v vedenju in počenjanju, a Bog tega ni pripustil. Njena črepinja je bila majhna in šiljasta, in imelo je v nji prostora le malo možganov. Usta so molela naprej kakor rivec in imela je ostre zobe. Stvar je imela veliko dolgih prstov, ki so bili bolj pripravi za jemanje nego za dajanje; lahko je hodila po vseh štirih kakor kakšna žival. Namesto z mehko, gladko kožo ji je bilo prevlečeno telo z raskavim krznom.

Ko je bila ta stvar narejena, ji je satan tudi vdihnil svojo dušo, rekoč: „Bodi!“ in — opica je bila narejena.

Satan je čakal, da bi ga stvar takoj molila kakor človek svojega Stvarnika.

Ali zelo se je zmotil. Opica mu je pokazala zobe in mu obrnila hrbet; splezala je na bližnje drevo in začela ondu žreti.

Ta pripovedka je smešna, a tudi poučna. Iz nje namreč lahko vidimo, da se, žal, človek čestokrat izprevrže v božjo opico, namreč takrat, kadar pokvari svojo božjo podobo in jo izpremeni v podobo satanovo, ki je ves zvijačen, sovrážen in zaviden.

Poslovenil Vek. Benkovič.

Domaća živina.

Ko sta se bila Adam in Eva pregrešila, ju je Bog pregnal iz raja, kjer se jima je bilo godilo tako dobro.

Ves pobit in poln žalosti je šel nekega dne Adam pregledovat velika polja; ali nikjer ni bilo kakor v raji videti rumene pšenice in lepe rži, povsod le plevel, trnje in osat.

„Kako neki bom rahljaj to trdo in kamenito zemljo!“ je dejal nesrečni Adam. „Kdo naj mi vleče težki plug, kdo nosi kamenje z njive? Ko spravim kruhek pod streho, kdo naj mi dá vse drugo, česar mi je treba?“

Kar mu prirezgeta naproti konj ter pravi: „Ne beli si glave, saj sem jaz tukaj, in lahko me rabiš za ježo in vožnjo; vedno ti hočem biti pokoren!“

Nato se oglasi vol z bučečim glasom: „Gospodar moj, ne bodi v prevelikih skrbah, saj imam tudi jaz za delo dovolj moči in pripravljen sem ti pomagati, kolikor bodem mogel in znal.“

„In jaz“, zamuka sedaj krava, „te hočem rediti z mlekom. Ako bodo ženske le dovolj spretno, ti bodo napravljale iz mleka maslo in sir, in dovolj živeža bodeš imel zase in za svoje!“

Tudi ubogi osel ni hotel zaostati. Ponižno se približa Adamu in pravi: „Ako ne bodeš imel s kom voziti, samo ukaži, gospod, slušati te hočem. Pšenico, moko in druge stvari ti bodem rad prenašal na hrbtu.“

Ovca zableketa: „Da ti pozimi ne bode treba zmrzovati, daj mojo volno spresti in si napravi iz nje obleko!“

„Ako bodeš hotel imeti masten kos pečenke, me smeš usmrtiti“, zakruli na to debeli prašič ter še pristavi: „Sicer pa je to vse, kar bodeš imel od mene dobrega in prijetnega.“

Kokoš zakokodaka: „Ako ti pride kdaj volja na čvrtje, ti morem pomagati. Vidiš, to-le stvar tukaj uporabi“. In zdajci znese predenj na tla jajce, velevši Adamu, naj je pobere.

„Da bodeš spal ponoči mirno in brez skrbi, ti hočem stražiti domovje, samo tega te prosim, da me ne pripenjaš!“ tako zalaja pes ter zamahlja z repom.

Slednjič primijavka še dobrikava mačka ter obeta: „Delala ti bodem kratek čas; in da ti miši in podgane ne bodo snedle shranjenega živeža, ti jih bodem trebila iz hramov.“

S pridom so te besede utešile dosedaj potrtega Adama. Ves hvaležen in vesel zagotovi radovoljnim živalim, da jim hoče biti vedno skrben in dober gospodar, da jih ne bode nikdar mučil, ne mučiti pustil.

Od tistega časa so te živali v službi človekovi; rabi jih v svojo korist. Sili jih, da so mu podložne, in jih izpreminja tako, kakor misli, da bode imel več dobička od njih. Živali so njegovo bogastvo, njegova sreča, brez njih bi bil siromak.

Ali pa človek tudi vedno izpolnjuje obljubo Adamovo? Žal, da ne! — Naj bi vendar vsakdo, ki ima opravka z živino, pomislil, da Bog dopušča živali priganjati k delu, ali človek jih ne sme preoblagati s pretežkim delom, ne sme jih neusmiljeno nabijati, ne pretepati in mučiti. Tudi žival čuti bolečine, katere ji zadaja brezsrčni in sirovi človek.

Žival je vsaka božja stvar,
Zato ne muči je nikdar!

Zap. A. K.

Leta našega življenja.

Ko je Gospod Bog ustvaril živali in človeka, je vse poklical pred svoj prestol, da bi jim odločil, kakšno jim bode življenje in koliko let bodo živeli. Prvi pristopi človek. Gospod mu pravi tako: „Ti moja najimennitnejša stvar, vladaj vse, kar živi! Uživaj sadje na polju in gospoduj živalim po svoji volji! Pokončna ti bodi hoja in plemenito se nosi, tvoj duh pa naj se dviguje daleč čez meje svetovne. Tako te obdarim z veličastvom in močjo ter ti odmerim trideset let.“

Človek pa pravi: „Vsemogočni Bog, Gospod nebes in zemlje! Ker si me obdaril tako bogato, ker si me tako povzdignil nad vse, mi odmeri daljše življenje, da bom dalje užival veličastvo in veselje tega sveta.“

Gospod molči in pokliče osla. „Tvoja usoda je delo in trud, tvoja dika potrpežljivost in prizanesljivost. Težke tovore boš nosil od jutra do večera, osat in druge bodeče trave bodeš užival. Takšno bo tvoje življenje in število tvojih let bodi petinpetdeset.“

Godrnjajoč reče osel: „O, Gospod, koliko let naj živim težavno in trudapolno? Vzemi mi,

Vsemogočni, vsaj dvajset let.“ Hitro pristopi človek in poprosi goreče: „Daj meni, Gospod, teh dvajset let, ki jih hoče oddati osel“. — „Bodi“, pravi Gospod.

Zdaj stopi pes pred Boga. Gospod mu reče: „Udan bodeš svojemu gospodu, zvesto mu bodeš čuval imetje in hišo. Nezaupnost ti bo branila spati, na vsako senco bodeš lajal, in kakor suženj bodeš ležal priklenjen na verigi. Takšno bode tvoje življenje, in število tvojih let bodi štirideset.“

„Štirideset let, o Gospod, naj živim? Prosim te, vzemi mi dvajset let“. Tako je govoril pes, in zopet je pristopil človek, milo proseč, naj mu Gospod Bog podari še teh dvajset let. Zopet reče Bog: „Zgodi se po tvoji volji!“

Zdaj se prikaže opica pred božjim prestolom, in nji reče Gospod: „Po postavi in hoji bodeš najpodobnejša človeku, vendar se ne bodeš nikdar kakor on kazala v moji pripodobi. Posnemala bodeš človeka, pa tako otročje in zoprno, da bodeš prava spaka. Po palici bodeš hodila in glupci te bodo zasmehovali. Let pa imaš petinštirideset.“

Opica pa poprosi Gospoda, naj ji vzame dvajset let in zopet jih poprosi človek zase. Gospod pravi: „Bodi ti!“ —

Glejte, kako se vse to izpolnjuje ter se bode izpolnjevalo do sodnega dne! Človek hodi do tridesetega leta vesel in ponosen po svetu prav kakor podoba božja. Z veselim srcem uživa živ-

ljenje, čegar truda in težav še navadno ne pozna, in če jih pozna, mu vendar ne uklonijo mladostnega poguma in ne stro moči. Človek gospoduje živalstvu, njegov duh preletuje vse stvarstvo in krilata fantazija mu preminja nebeške prostore. To je človek do tridesetega leta, to so namreč leta — človeška.

Zdaj pa nastopijo življenja resne dolžnosti, skrbi in težave. Človek spozna, da mora delati in pridobivati za ljube svoje in za čas onemogle starosti. Mnogo je dela, pičlo je plačilo in malo je krepila. Telo in duh nosita težke tovore; človek dostikrat misli, da se mora zgruditi pod bremenom skrbi, neuspešnega dela in prevarjenih nadej. Tako preide poletje našega življenja, čas od 30.—50. leta; to so podarjena oslova leta.

Ta neumorna delavnost pa pojema v isti meri, v kateri pešajo telesne in duševne moči. Marsikaj je dosegel, prihodnost mu je na videz zagotovljena. Priti bi morala leta veselega uživanja, pa izginila je neskrbna prostodušnost, skrb se je izpremenila v navado, in le njen predmet je drug nego prej. Naloga človekova je zdaj, da ohrani, kar si je pridobil z veliko težavo. Starost prihaja, moč pa odhaja. Ne da bi dolgo premišljeval, si je v svesti, da ne bi več dosegel tistih uspehov, ako bi mu bridka usoda uničila sad njegovega truda. Zato je boječ in nezaupen. Senca ga že straši, skrb zã pridobljeno premoženje mu ne dá spati, mu sili v ponočne sanje, mu

duši vse nagibe do nedolžnega veselja in zaupnega človekoljubja. Glejte, to so podarjena pasja leta!

Čim bolj pa se bliža starost, čim bolj pojemajo moči, tem bolj ginejo skrbi, dokler popolnoma ne izginejo. Človek odloži vse resne dolžnosti, nezmožen je, da bi se še dalje bojeval in trudil, vse prepušča mlajšim močem ter živi kakor otroci le sedanjosti. Tako se zgodi, da se ne meni več za reči, ki so drugim jako važne, dočim se prav resno bavi z nevažnimi rečmi. Prileten starec nima prihodnosti, njemu velja le sedanjost, minulosti številne podobe pa še žive v njegovem duhu. Iz zgovornih ust slišimo dostikrat gluposti, in otroci in glupci se smejejo starcu, ki hodi sključen ob palici, prava senca človeka. Glejte, to so podarjena opična leta!

(Iz nemščine.)

Skalnice.

Ko je Bog ustvarjal cvetice, je ukazal angeljem, naj jih raztrosijo po vsi zemlji. In šli so na vse strani sveta ter nastlali pisano cvetje po vsi zemlji. Rože so posadili poleg človeških stanovanj, spominčice ob potoku, vijolice med mah in grmovje. Še mnogo tisoč drugih cvetic so raztresli po zemlji, da je zemeljsko površje kar odsevalo od krasote in dehtelo od vonjave.

Razveselili so se angelji, ko so videli toliko krasoto.

In nebeški Oče prijazno pogleda na svet in reče: „Ene cvetice ne najdem tam doli na zemlji!“ — Angelji pokažejo v nebeški kot in reko: „Tukaj leži še ena; nismo vedeli, kam bi bili dejali to sirotico, in pustili smo jo tukaj.“

Bog pa vzame cvetico, se spusti na zemljo iz nebeškega veličastva ter splava na kamenite vrhove visokih gora. Tu raztrosi bele zvezdice, jih blagoslovi in reče: „Pa bodite ve moje cvetice!“

Od tistih dob rase očnica samotno po planinah; prav ondu na skalah je njen dom, zato so ji dali ljudje tudi ime skalnica.

Prijatelj moj! Tudi tebe naj veseli ljubka skalnica, ki je cvetica samega Boga. Ponosno jo nosi za klobukom, ako si jo utrgal na visokih skalah, a korenine ji nikar ne izruj! Mirno, slobodno in ljubeznivo naj cvete v čast božjo in nam v veselje!

Fr. Rup.

Kako je nastala vrtnica.

Sv. Jožef, Marija in Jezušček so zašli na poti v Egipet v bodeče trnje. Sv. Jožef in Marija sta lepo pazila, da bi Jezuščka ne oprasnilo trnje ali grmovje; bilo pa je tako gosto, da ga nista mogla obvarovati. V ročico se mu je zasadil oster trn, in iz rane je kanila na zemljo kaplja krvi. Iz zemlje pa je pognala najlepša vseh cvetic na božjem svetu, veselje vsakemu človeškemu očesu, živordeča in lepo dišeča vrtnica.

Janez Trdina.

Odkod je lilija.

Sv. Jožef, Marija in Jezušček so potovali v Egipt. Pot je bil pust in peščen. Jezuščku pride v čreveljček droben kamen, da se je moral sezuti in stopiti na gola tla. Tam, kjer je stala bela nožica Jezuščkova, je pognala iz peščene zemlje lepa in neznana cvetica — bela lilija, znamenje njegove angeljske nedolžnosti in čistosti.

Zap. Janez Trdina.

O jagodi.

Vzveličarju je bilo šele osem let, ko se je šel nekdanj izprehajati z materjo. Bila je ravno vesela pomlad, ptički so žvrgoleli, in dete Jezus je veselo skakalo po mehki, zeleni trati. Mimogrede ugleda božje Dete vrtnico in ji reče: „Veseli se, odslej ne bodeš več cvetela pozabljena; na oltarjih bodeš vzviševala čast božjo“. In vijolici pravi: „Tebe, podobo ponižnosti, bodo trgali in delali iz tebe devicam vence“. In drugim rastlinam je dalo dete Jezus zdravilno moč in jih je blagoslovilo.

Le ena rastlina je rasla pozabljena v senci. Tri ozka peresa so bila vsa njena dika; nihče izmed mimogredočih ljudi se ni ozrl nanjo, dočim so veselo gledali in trgali vse druge rastline in cvetke. „Oj“, je šepetala rastlinčica, „kako malo sem vredna! Ni mi podarjeno cvetje, in ko vas, lepe sestre moje, ljudje iščejo, ljubijo in trgajo, sem jaz vedno zapuščena in pozabljena. Kadar lastovke oznanjajo ljubo pomlad, ne morem podatí cvetja v venec pomladni. Toda vendar vam, lepe cvetke, ne zavidam krasote. Vsak večer, ko solnce zahaja, si pravim, da se mene nebeški

Oče spominja prav tako kakor vas. Ponočna rosa, mili solnčni žar, jutranja pesem škrjančeva, krotka sapica, vse to me razveseljuje prav tako kakor vas. Res, čutim, da se tisti, ki je dal življenje vsem stvarjem, ljubeznivo spominja tudi mene, najmanjše stvarce svoje.“

V tem hipu se približa Devica z detetom kraju, kjer je bila rastlinčica. Lepa rumenolasa glavica, okolo katere je bil nebeški svit, se je veselo obračala proti cvetkam v lepi zeleni travici; nežni prsteci so trgali zlatice, zvončke in potočnice v venec, in usta so govorila: „Ne samo v velikih stvareh se kaže vsemogočnost mojega Očeta. Solnce in zvezde se lesketajo na sinjem nebu neizmerno veličastno, in vendar so tudi cvetke na zemlji priče Njegove velikosti.“

In sedaj zasliši Vzveličar milo pritožbo uboge rastlinčice, katere dosedaj niti ni bil zapazil med travo, najsi je tako zelo želela, da bi se bil ozrl nanjo Marijin sin. Mili ponižni glasovi mu ganejo srce. Prikloni se zopet v mah in izpregovori milo tolažilno: „Mimo tebe sem šel in nisem te pogledal, mala pohlevna rastlina! V podobi deteta imam tudi človeške slabosti, in vabilo me je to, kar se sveti in kar ugaja; zato pa ne zametujem prave kreposti. Ponižna, drobna rastlinčica, ne bom te pozabil. Videla si me, ko sem trgal zlatice, zvončke in potočnice in tebe celo zapazil nisem. Globoko te je to ranilo v srce, ali zavidala nisi drugim cveticam. Ne bodi žalostna; odslej

bodeš tudi ti imela cvetje in lepe svetle barve. Ponižna rastlinčica, ne bodem te pozabil! Zlasti ljubim pohlevno srce; tvoja tiha ponižnost me je genila. Imela bodeš cvet in sad, ki bode najslajši in najprijetnejši izmed vsega sadja. Tvoj sad razveseljuj bogatine in siromake. Ne bodem pozabil tvoje ponižnosti!“

In sedaj pritisne ustnice na pero, katero je vzdignil s prsteci. Neizrečno veselje je pretreslo rastlinčico, novo življenje se ji je vlilo v žilice, in na mestu, kamor so se bile pritisnile ustnice Vzveličarjeve, se je prikazal zagorelordeč sad, ki je razširjal vonjavo okolo sebe. In že osemnajststo let zori jagoda ter razveseljuje in krepča ljudi po vseh krajih.

Al. Pirč.

Odkdaj so gobe.

Gospod in sv. Peter sta hodila po svetu. Nekoga dne prideta vsa upehana in trudna do borne kmetiške hiše na samoti in naprosita gospodinjo kosila.

Žena jima odgovori: „Rada bi vama postregla, če bi imela s čim, pa nimam. Kosilo sta zamudila, in zdaj res ne vem, kaj bi vama ponudila. Samo ogel črnega kruha še imam; tega vama dam rada, in če hočeta, vama prinesem k suhemu kruhu studenčne vode.“

Gospod ji reče: „Daj, žena, kar premoreš; saj vidiš, da sva upehana in zelo potrebna okrepila.“

Nato jima veli gospodinja, naj stopita v hišo; ona pa gre po kruh in mrzle vode.

Ko je postavila na mizo vrč z vodo in položila poleg vrča kruh, vzame Gospod kruh ter si ulomi suhega ovsenjaka. Peter pa sedi tiho in od strani gleda črnjak.

Prigrizujé kruh ter popivši kozarec studenčne vode, vpraša Gospod Petra: „Ali si ne boš ulomil ovsenjaka?“ Peter pa odgovori ves nejevoljen: „Takšnega kruha še nisem jedel, pa ga ne bom!“ Gospod nato ne reče ničesar.

Potnika se odpočijeta, in Gospod se malo okreпча. Preden pa se poslovita od gospodinje in odideta, veli Mojster spremljevavcu, naj zavije ostali kos kruha v robec, da ga dasta psu, ako ju sreča. Potem sta zopet potovala svojim putem. Gospod je hodil spredaj, Peter pa je koračil za njim.

Glad je že hudo stiskal svetega Petra; pred očmi se mu je temnilo. Zdaj prideta v velik gozd, in silno lačen si misli Peter: „Kaj pa bi bilo, ako bi vendarle pokusil kruh; saj ga imam še zavitega v robcu.“

In res, Peter ulomi košček suhega ovsenjaka ter ga hitro potisne v usta. Gospod pa, vsevedoč, Petra naglo nekaj vpraša. Da mu more odgovoriti, Peter brž pljune grižljaj iz ust in mu odgovori.

Tako je v usta pospravil in potem izpljuval ves kruh, zakaj Gospod ga je vsakokrat kaj vprašal, kolikorkrat je vzel košček v usta.

Kraj gozda pride potnikoma velik pes naproti, in Gospod takoj zahteva od Petra kruh, rekoč, da ga hoče dati psu. A Peter reče ves zmeden: „Mojster, ne huduj se, kruh sem pojedel do zadnje drobtinice“. Gospod se obrne k Petru in ga posvari, rekoč: „Peter, ne bodi preizbirčen v jedilih, ne roti se brez potrebe in ne izgovarjaj se z ležjo!“ Temu pa še pristavi Mojster: „Da se ne pogubi božji dar, ljubi kruhek, katerega si izpljuval, naj se iz njega zaseje posebna rastlina, katero bomo imenovali gobo.“

J. Koprivnik.

Najboljše krščansko delo.

Kraljevala je dobra in pobožna kraljica, na vso moč vneta za blaginjo svojih podložnikov. Obljubila je veliko darilo tistemu, ki bi leto in dan storil najboljše delo krščanske ljubezni.

Leto in dan je minilo, in mnogo mnogo ljudi se je zbralo, da bi prejelo kraljevo plačilo; sodnica je bila kraljica sama.

Približa se prvi in naznani, da je s svojim premoženjem sezidal prostorno hišo za ubožne bolnike.

Ko kraljica to zasliši, se razveseli in vpraša: „Je li hiša dodelana?“ — „Je, kraljica“, odgovori mož, „le kamena še ni na vrhu, kjer bodi zapisano z zlatimi črkami, kdaj in kdo jo je sezidal.“

Kraljica ga pohvali in migne drugemu. Ta pove, da je ob svojih troških napravil pokopališče v domači vasi, ker ga še ni bilo. Pobožna kraljica se razveseli tudi teh besed ter še vpraša, je li delo že dovršeno. — Mož odgovori, da že, samo prelepe rakve, ki jo misli postaviti sredi pokopališča sebi in naslednikom, še ni.

• Tudi tega pohvali kraljica. Sedaj pristopi žena in pove, da je ubogo siroto otela lakote, jo

izredila in jo vzela za svojo. „Ali je tukaj?“ vpraša kraljica. „Kaj pa da, saj jo imam rada, da ne morem živeti brez nje. Pa je tudi pridna, zelo pridna, oskrbuje vse po hiši in mi streže marljivo in ljubeznivo, da je veselje.“

Kraljica pohvali tudi to krščansko delo.

A sedaj nastane šum med ljudmi; umikajo se neizrečno lepemu otročiču.

Za seboj vede ubogo ženico, ki se brani, kolikor more, ker bi bila rada izpred tolike množice.

„Kaj bi rado, prekrasno dete?“ vpraša kraljica.

„K tebi, o kraljica, bi rad prišel ž njo, ki je zaslužila kraljevo darilo za največje delo krščanske ljubezni.“ — Tako odgovori dete resno, pa vendar s sladkim glasom.

„In kdo je to?“ vpraša sodnica.

„Ta-le uboga ženica je!“ odgovori dete.

„Kraljica,“ se izgovarja stara žena vsa preplašena in zmedena, „nič nisem storila, nič, saj tudi nič ne morem storiti; uboga sirota sem, ki živim le ob miloščini.“

„In vendar si zaslužila darilo“, odgovori dete resno.

„Kakšno delo je tedaj storila?“ vpraša kraljica.

„Dala mi je kos kruha!“ odgovori dete.

„Čujte!“ vzklikne ženica trepetaje, „čujte, le droben košček je bil, droben!“

„Tako je“, pravi dete, „toda sama sva bila, in poslednji je bil, ki ga je imela.“

Ginjena kraljica je prisodila veliko darilo dobri ženici, in dete, ki je bilo božje Dete, Jezušček sam, se je vzdignilo ter iz višine blagoslavljaljo dobro kraljico.

J. Parapat.

Odkdaj merijo krojači z nitjo.

Kakor imajo črevljarji svoja lesena kopita in svoje golenice, tako tudi krojači nekdam niso merili z nitjo, ampak s težkim lesenim možem. Neki krojač je šel nekam daleč s takim lesenim možem. Sreča ga Bog v beraški podobi in ga vpraša, kako mu je. Krojač odgovori ponižno: „E, prav težavno. Moram iti nekam daleč delat, pa me je to orodje tako upehalo, da komaj diham. Bog pomagaj!“ In Bog je pomogel ponižnemu možu. Dal mu je misel, da je začel meriti z nitjo in si tako olajšal stan.

Skoro potem je srečal Bog črevljarja, ki je nesel s sabo kopita in golenice. Bog ga vpraša, kako mu je. Črevljar odgovori osorno: „Kaj me vprašuješ? Saj te nisem prosil, da mi pomoreš. Orodje nosim lahko brez tebe.“ Ta napuh je zakrivil, da se črevljarji ne morejo iznebiti nerodnih in težkih kopit in golenic.

Zap. J. Trdina.

Delitev.

(Istrska.)

Nekdaj je Gospod Bog razglasil po širokem, belem svetu, da hoče ljudem deliti vsakojake darove, naj ga samo pridejo prosit. Prvi pride gospod. Bog ga vpraša: „Kaj hočeš?“

Gospod reče: „Bože, daj mi dobro in lahko.“

Bog mu reče: „Naj ti bode.“

Drugi pride pustinjač. Bog ga vpraša: „Kaj hočeš ti, pustinjače?“

On reče: „Bože moj, daj mi dobro in lahko.“

Bog mu reče: „Tega ni več, to je vzel gospod.“

Pustinjač reče: „Treba potrpeti.“

Bog mu reče: „Naj ti bode.“ Tretji pride kmet. Bog ga vpraša: „Kmete, kaj hočeš ti?“

Ta reče: „Bože moj, daj mi dobro in lahko.“

Bog mu reče: „Tega ni več, to je vzel gospod.“

Kmet reče: „A treba potrpeti!“

Bog reče: „Tudi tega ni več, to je vzel pustinjač.“

Kmet odgovori: „Joj meni!“ — Bog mu reče: „Naj ti bode.“

Od onega časa ima gospod lahko in dobro, pustinjač potrpljenje, a kmet jok in nejevoljo.

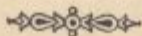
Zap. J. Volčič.

Zakaj se cigani potepajo po svetu.

Ko so prišli sv. Jožef, Marija in Jezušček v Egipet, so bili silno žejni, zakaj več dni ni bilo najti studenca. Pri prvem vodnjaku naprosijo ljudi, da bi smeli piti. Ti ljudje pa so bili neusmiljenega srca in jim niso dovolili, da bi si bili ugasili žejo. Vprašali so jih zaničljivo, ali so pozabili pot do doma, da se tako potepajo po svetu. Pitali in žalili so jih z najgršimi pridevki in kletvami; rekli so jim celo, da so cigani, kar je bilo pri Egipčanih najhujša sramota. Jokaje se je napotila sveta družina dalje. Bog pa je kaznoval neusmiljene ljudi še tisto uro, da so pozabili pot do svojega doma in so se jeli potepati po širokem, neznanem svetu. Kamorkoli so prišli, povsod jih je vsak človek črtil in preklinjal, jih podil od praga in jim še vode ni privoščil.

Nihče jim ni rekel drugače nego cigani, in tako pravimo njih naslednikom še dandanes v svarilo in spomin, da pade vsaka kletev nazaj na tistega, kdor jo je namenil bližnjiku.

Zap. J. Trdina.

Zakaj je morje okolo zemlje.

Do svetu potuje, pride Jezus v neko vas. Truden si je iskal prenočišča, toda nihče ga ni vzprejel. Naposled je prišel v raztrgano kočo, v kateri so stanovali trije bratje. Ti mu dajo, kar so imeli, in tudi posteljo. Preden drugi dan odide, se jim razodene in obljubi vsakemu dar, kakor si ga sam izbere. Najstarejši si izvoli bele gradove, srednji zlata in srebra, mlajši pa pravi, da ga je tega sram prositi. Zlata bi si nabral sam in gradov sam nakupil; ali za vse žulje se mu daje le slaba plača. Šel bi po svetu sreče iskat; ali zemlja je pregorata, in gore so preobrasle in prestrme. Vrh tega ne ve ne pota ne steze, kam bi šel, da si pomaga. Zato mu daj Jezus ravno gladko pot in hiter voz; za vse drugo bode skrbel sam. Jezus udari s palico ob zemljo; iz nje privre morje in se razlije okolo vse zemlje; potem udari ob drevo, in drevo se izdolbe v lahko in hitro ladjo. Mlajši brat je odveslal, se vozil od kraljestva do kraljestva ter si tržeč nabral več zlata in nakupil več gradov, nego sta jih imela oba brata skupaj.

„Zakaj? — Zato“.

KAZALO.

	Stran
Predgovor	3
1. Najlepši nasmeh	7
2. Jezušček v gozdu	10
3. Jezus in otroci	12
4. Na poti v Nazaret	14
5. Kolikokrat se je Marija nasmejala	16
6. Beg v Egipt	18
7. Marijin beg v Egipt	21
8. Životopisec in Marija	23
9. Hudobna mačeha	28
10. Mati božja in nema kraljica	30
11. Bodimo usmiljeni in odkritosrčni	34
12. Ošabna krčmarica na Limbarski gori	37
13. Jezus in plevice	40
14. Znamenja dežja	41
15. Jezus in ošabni kosec	45
16. Jezus in sejavec	46
17. Kristus v gosti povabljen	47
18. Kristus in kmet	50
19. Nepotrební strah sv. Petra	51
20. Jelen, riba in ptič	53
21. Kakor pravo, tako zdravo	61
22. Bodi zadovoljen!	63

	Stran
23. Usmiljenje	65
24. Posvečuj praznik!	69
25. Prevzetna kmetica	70
26. Plačilo pridnemu in lenuhu	71
27. Kristus, sv. Peter in čolnar	73
28. Kako je sv. Peter dvojil o božji pravičnosti	76
29. Bogatin in siromak	81
30. Kako je sv. Peter bogoval eno uro	87
31. Vzveličar in sv. Peter mlatiča	90
32. Kako je sv. Peter podkaval konja	92
33. Sirotica	94
34. Kristus in Peter	96
35. Jezus in sv. Peter I.	99
II.	100
36. Pripovedka o smrti	101
37. Spanje in smrt	103
38. O smrti	105
39. Skrb in smrt	106
40. Smrt in berač	110
41. Čudovita pota božja	112
42. O puščavniku	116
43. Angelj in puščavnik	117
44. Smrtni angelj na zemlji	121
45. Vice	127
46. Veselo in žalostno	132
47. Sveti Gregor	133
48. Zakaj jemo na dan sv. Martina gosi?	137
49. Zakaj ima sv. Gregor grlico?	138
50. Sv. Kristof	139
51. Sv. Martin	143
52. Vital	145
53. Legenda o sv. Antonu Padovanskem	148
54. Kako se je godilo Jakobu, preden je bil apostol	152

55. Zakaj nima volk več take moči v križu, kakor jo je imel	154
56. Sto zajcev	156
57. Kako je nastala želva	161
58. Zakaj imajo kače mrzlo kri	163
59. Kako so nastale ptice	164
60. Zakaj nekatere ptice pojo, druge pa ne	166
61. Nebeška ptica	168
62. O ptiču krivokljunu	171
63. Kako je nastala sraka	172
64. Ptica pivka	173
65. Zakaj je kukavica nemirna in nepokojna ptica	176
66. Zakaj kukavica samo „kuku“ poje	177
67. Zakaj kuka kukavica samo do kresa	178
68. Zakaj je Bog ustvaril lastovke	179
69. Zakaj drži grlica glavo postrani	182
70. Zakaj je lastovka sveta ptica	183
71. Zakaj ima krivokljun kriv kljun	184
72. Jezus in vrana	185
73. Odkdaj je slavček najizvrstnejši pevec	187
74. Slavec	189
75. Kdaj je ustvaril Bog čebele	190
76. Zakaj slave čebele sveti večer	192
77. Kako so nastale kresnice	193
78. Sv. Vrbana grozdek	195
79. Zakaj ima pšenica jarček po sredi	197
80. Zakaj imajo srčki srčasto podobo	198
81. Zakaj ima hrastovo listje tako globoke zareze	199
82. Pripovedka o jablani	200
83. Odkdaj rodi leska okusen sad	202
84. Trepetlika	203
85. Kako je Bog psa ustvaril	205
86. Daj psu kruha in mački mleka	206

	Stran
87. Zakaj je osel neumen in zakaj ima tako grd glas	208
88. Kako je nastala opica	210
89. Domača živina	212
90. Leta našega življenja	215
91. Skalnice	219
92. Kako je nastala vrtnica	221
93. Odkod je lilija	222
94. O jagodi	223
95. Odkdaj so gobe	226
96. Najboljše krščansko delo	228
97. Odkaj merijo krojači z nitjo	231
98. Delitev	232
99. Zakaj se cigani potepajo po svetu	233
100. Zakaj je morje okolo zemlje	234

